

Bulletin advokacie

Pátrejte s námi po portrétu Jana Nepomuka Kaňky! • Právnícké fórum – portál pro právní profesionály • Morální aspekty práva a právní interpretace • K účtování DPH při změně sazby od 1. 1. 2010 u náhrady nákladů právního zastoupení před soudem • Komparativní studie o problematice střetu zájmů ve vybraných zemích EU •

V Y D Á V Á Č E S K Á A D V O K Á T N Í K O M O R A

**GALAVEČER
PRÁVNÍKA
ROKU 2010**

(více informací
na str. 18–21)

20 let obnovené nezávislosti české advokacie

Prezident i ministr: *Bud'te na sebe hrdí, máte co oslavovat!* (Čtete na str. 3–12 a str. 15–17.)

Bulletin advokacie®

Bulletin advokacie vydává
Česká advokátní komora v Praze
(IČO 66 000 777)
v agentuře **IMPAX**, spol. s r. o.
www.impax.cz

Vychází 10x ročně, z toho 2 dvojčísla
(1-2, 7-8). Přetisk povolen jen se souhlasem
redakce.

Adresa redakce:
Česká advokátní komora
Národní třída 16
110 00 Praha 1
telefon: 221 729 011
fax: 224 932 989
e-mail: bulletin@cak.cz
www.cak.cz
IČ: 66000777
DIČ: CZ 66000777

Redakce:
Předseda redakční rady: JUDr. Petr Toman
Šéfredaktor: JUDr. Pavel Blanický
Výkonná redaktorka: PhDr. Ivana Cihlářová
Tajemnice redakce: Eva Dvořáková

Redakční rada:
JUDr. PhDr. Stanislav Balík,
prof. JUDr. Alexander Bělohávek, Dr.h.c.,
JUDr. Jiří Cisař, prof. JUDr. Jan Dědič,
prof. JUDr. Jan Dvořák, CSc.,
JUDr. Pavel Holec,
JUDr. Ladislav Krym,
prof. JUDr. Zdeněk Kučera, DrSc.,
doc. JUDr. Karel Marek, CSc.,
JUDr. Michal Mazanec,
doc. JUDr. Vladimír Mikule,
JUDr. Tomáš Pohl,
prof. JUDr. Naděžda Rozehnalová, CSc.,
prof. JUDr. Pavel Šámal, PhD.,
prof. JUDr. František Zoulik, CSc.

Objednávky předplatného zasílejte na adresu:
ČAK, Národní třída 16, 110 00 Praha 1,
e-mail: dvorakova@cak.cz
Cena výtisku včetně dvojčísle je 90 Kč,
zvýhodněné roční předplatné 850 Kč
kromě poštovného, balného a DPH. Advokátům
a advokátním koncipientům se rozesílá zdarma.
S reklamacemi při problémech s distribucí
se obraťte na pí Dvořákovou, e-mail
dvorakova@cak.cz, tel. 221 729 045.

Inzertní služby zajišťuje agentura
IMPAX, spol. s r. o. Objednávky inzerce
zasílejte na adresu agency@impax.cz,
případně volejte na tel. 606 404 953 nebo
na 241 483 141. Media kit a další informace
naleznete na internetových stránkách
www.impax.cz.
Celé znění každého čísla vychází též
na internetu (www.cak.cz). Předáním rukopisu
redakci vyjadřuje autor souhlas se zveřejněním
také na internetu a v právních informačních
systémech spolupracujících s ČAK.

Toto číslo vyšlo 20. 10. 2010 v nákladu
13 500 výtisků.

Foto na obálce Jakub Stadler: Konference
„Novodobá advokátní etika, 17. 10. 2010,
Španělský sál Pražského hradu

Tisk: PBTisk s. r. o.

MK ČR E 6469
ISSN 1210-6348

Aktuality

Zdravice prezidenta republiky k 20. výročí vzniku ČAK.....	3
Projev ministra spravedlnosti JUDr. Jiřího Pospíšila na konferenci o novodobé advokátní etice	4
Projev předsedy ČAK JUDr. Martina Vychopně.....	6
Konference o etice zahájila oslavy Ivana Cihlářová.....	10
Pátřejte s námi po portrétu Jana Nepomuka Kaňky!.....	14
Slavnostní večer na Hradě – tři premiéry najednou Iva Chaloupková	15
Informace o galavečeru Právníka roku 2010	18
Právnícké fórum – portál pro právní profesionály	22
Advokátní taláry do soudních síní povinně od 1. 6. 2011 – jak a kde si je včas obstarat Iva Chaloupková.....	24
Informace k 3. ročníku soutěže Právnícká firma roku	32

z právní teorie a praxe

Články

Shrnutí.....	34
Morální aspekty práva a právní interpretace Irena Pelikánová	35
Materiální a formální pravda v současném soudním procesu Stanislav Brtník.....	42
K překážce výkonu funkce dle § 381 obchodního zákoníku Vladimír Szabo	45
K účtování DPH při změně sazby od 1. 1. 2010 u náhrady nákladů právního zastoupení před soudem Václav Pátek.....	48

Z judikatury

Respektování důvodů nálezu Ústavního soudu, rozhodnutí o nákladech řízení z hlediska ústavnosti	52
Odměna advokáta za zastupování ve sporu o vypořádání BSM (nyní SJM) při uzavření mimosoudní dohody	54

Z odborné literatury

Jaromír Sedláček (ed. Jiří Spáčil): Obligační právo, I. – III. díl (Karel Marek)	57
Ondřej Lichnovský: Sporné otázky daňového řízení (Ondřej Dráb).....	58

z advokacie

Sloupek Karla Čermáka

Z mého e-života	60
-----------------------	----

Z české advokacie

Z kárné praxe Jan Syka	61
Z jednání představenstva ČAK icha	65
4. ročník golfového turnaje advokátů ADVO-CUP Radek Spurný, Kristýna Outlá	66

Z Evropy

Komparativní studie o problematice střetu zájmů ve vybraných zemích EU	67
Stanovisko CCBE k problematice střetu zájmů	70

informace a zajímavosti

Měli byste vědět

Přednášky a semináře pro advokáty a advokátní koncipienty ve vzdělávacích a školicích střediscích ČAK	74
Semináře Jednoty českých právníků ve 2. pololetí 2010	76
Pozvánka na oslavy 15. výročí založení Justiční školy a 8. výročí vzniku Justiční akademie	76
IV. ročník turnaje ČAK v šachu, dámě a mariáši „O šachového krále České advokátní komory 2010“	77

Nakonec

Chvála nepořádku anebo O záludnosti slov Petr Hajn	78
Variace na Wenigovo téma Stanislav Balík	79
Kresba Lubomíra Lichého	80
Inhaltsverzeichnis	81
Zusammenfassung/Summary	82
Table of Contents	83

Právní služby v Německu

Česky hovořící německý advokát nabízí právní poradenství a pomoc v oblasti německého a mezinárodního práva soukromého včetně zastoupení před německými soudy.

Rechtsanwalt Christian Bibelriether

Luragogasse 5
94032 Passau/SRN

Politických vězňů 98
280 00 Kolín 3

tel.: 0049 851 33403
fax: 0049 851 9666990

tel.: 910 259 869
fax: 315 550 115

www.advokanc.de
advokat@advokanc.de

Instrukce autorům

Vážení autoři časopisu Bulletin advokacie,

žádáme vás, abyste své příspěvky redakci posílali pokud možno ve formátu programu Microsoft Word (RTF nebo DOC), a to nejlépe elektronickou poštou na adresu bulletin@cak.cz.

Texty:

Formát zasláných příspěvků by měl odpovídat řádkování 1, písmo Times New Roman, velikost 12. V žádném případě nepoužívejte funkci Automatické číslování, Automatické odrážky ani další speciální formátování textu. Odstavce oddělujte jenom enterem. Vyznačování v textu provádějte pouze tučně nebo kurzívou, v žádném případě nepište proložené, nepoužívejte podtrhávání textů ani verzálky!

Tabulky:

Tabulkové údaje formátujte pomocí tabulátorů.

Fotografie a obrázky:

Pokud k článku chcete připojit obrazové podklady, zašlete je zvlášť ve formátu JPG, TIF nebo eps. Barevné fotografie by měly mít rozlišení nejméně 300 dpi při velikosti, v jaké se budou reprodukovat, zasláné portrétní fotografie by měly mít nejméně 400 x 500 pixelů. Obrázky v žádném případě nevkládejte přímo do dokumentů!

Redakce uvítá zejména články kratšího až středního rozsahu.

K příspěvku připojte vždy stručné shrnutí v rozsahu nejvýše deseti řádků.

Citace a odkazy provádějte dle platných bibliografických norem. Případné vyžádané autorské korektury se provádí elektronicky, e-mailem.

Ke každému příspěvku dále připojte

- čestné prohlášení, že článek nebyl dosud publikován
- svoji barevnou portrétní fotografii
- telefonické spojení
- korespondenční adresu
- rodné číslo
- bankovní spojení pro vyplacení honoráře
- informaci o svém profesním působení, případně akademické, pedagogické či vědecké tituly
- sdělení, zda jste plátcem DPH

Redakce si vyhrazuje právo stylistických, jazykových a technických úprav textů.

ZDRAVICE

prezidenta
republiky
k 20. výročí
vzniku ČAK

Foto Archiv KPR

Vážení členové České advokátní komory,

dovolte mi, abych vám poblahopřál k 20. výročí obnovení nezávislosti české advokacie a založení vaší profesní komory. Svobodná advokacie je jednou z důležitých podmínek existence právního státu. Na odbornosti, odpovědnosti a etice vašich členů velmi záleží to, jak se naše ústava a zákony naplňují v praxi reálným obsahem, jak jsou pochopeny a aplikovány v každodenním životě společnosti, jak naše veřejnost chápe a přijímá právní řád. V tomto ohledu sehrává advokátní komora nesmírně důležitou úlohu, neboť jejím smyslem a posláním je chránit a garantovat kvalitu právních služeb poskytovaných advokáty.

Dvacet let je dlouhá doba, která vás nepochybně vybízí k bilancování, diskusi o problémech a úvahám o budoucnosti. Za ta dvě desetiletí jste jako celá naše společnost prošli velmi náročným obdobím, kdy byl vytvořen nový institucionální a právní rámec svobodné společnosti, obdobím dramatických změn, dobou učení se a poučování se z omylů či nezdarů. Troufám si říci, že česká advokacie a Česká advokátní komora, která ji reprezentuje, prošla tímto obdobím úspěšně. Jste respektovanou profesní organizací s fungující samosprávou, která plní své poslání. Ve vašich řadách je mnoho vynikajících odborníků, kteří se vedle praktického výkonu své profese podílejí i na tvorbě našeho právního řádu, výchově nových generací právníků a vědecké práci.

Přeji vám, aby byl váš hlas slyšet při hledání odpovědi na zásadní problémy v oblasti práva u nás, přeji vám, aby se vám dařilo rozvíjet profesionalitu vašich členů, etiku advokátské práce, již jste se věnovali na dnešní konferenci, a abyste se nadále těšili autoritě a respektu u vašich členů i u veřejnosti.

Přeji vám do dalších let mnoho úspěchů.

Projev ministra spravedlnosti JUDr. Jiřího Pospíšila na konferenci o novodobé advokátní etice

Vážení hosté,

nemám opravdu žádné ucelené vystoupení, a proto mi dovoluji několik poznámek, které budou možná o to upřímnější a možná o to více budou řečeny od srdce.

Nejprve bych vám chtěl velmi poděkovat a pogratulovat k tomu, že dvacet let v této zemi vykonáváte svobodnou advokacii. Vypadá to jako samozřejmé, máme dvacet let po sametové revoluci, a proč by tedy advokacie v České republice nemohla být standardní a nemohla být svobodná? Já však jako člověk, který se osm let zabývá českou justicí z pozice politika, nejprve poslance a následně ministra, musím říci, že když srovnávám vývoj jednotlivých právnických profesí, pak mohu zcela zodpovědně prohlásit, že advokátní stav jako takový je podle mého názoru nejvíce progresivní.

Udělal od roku 1989 největší posun a česká advokacie je podle mého subjektivního pohledu dnes zcela srov-

natelná s jakoukoliv advokací, respektive výkonem tohoto povolání v kterékoliv jiné standardní a dlouhodobější demokracii.

A to je, dámy a pánové, váš obrovský úspěch. Říkám to s vědomím toho, že ministerstvo dnes a denně řeší desítky stížností na fungování českých soudů, řeší desítky stížností a podává velké množství kárných žalob, např. na exekutory, ale co se týče stížností a podnětů na advokáty, tak zde se jedná o zcela ojedinělé případy. A to je opravdu, dámy a pánové, při vašem počtu věcí zcela unikátní. *(Potlesk v sále - pozn. red.)*

Za to si opravdu zasloužíte ze strany státu velký dík a zasloužíte si tento potlesk... Já jako reprezentant státu jsem velmi rád, že vy, advokáti, náš stát „zatěžujete“ s vašimi problémy téměř minimálně.

Dámy a pánové, to byla má první poznámka. Obrovská poklona nad tím, jak velký úsek cesty jste za dvacet let ušli a kam jste českou advokacii posunuli.

Má druhá poznámka se týká výkonu vaší samosprávy. Česká advokátní komora svou činností jednoznačně potvrzuje, že bylo počátkem 90. let správné rozhodnutí vytvořit samosprávné profesní komory, které samy nejlépe vědí, jak svůj stav spravovat, jak své budoucí členy vzdělávat a jak členy, kteří porušují etická pravidla, stavovská pravidla – jak je potrestat. Jste komorou, na kterou můžeme být hrdí, protože jste schopni si všechny své věci řešit takřikajíc doma. Mohli byste být a měli byste být inspirací pro jiné profesní komory. Mnohokrát jsem říkal například exekutorům při správě jejich aktivit, ať se podívají na to, jak fungují advokáti...

Má třetí poznámka se týká opět vaší činnosti. Já velmi skláním hlavu nad tím, že vedle klasické agendy, která spadá do výkonu svobodné advokacie, vaše aktivity a zvláště aktivity vašich představitelů Komory výrazně přesahují rámec toho, co jste jako advokáti „povinni“ vůči společnosti vykonávat.

Velmi si vážím toho, že vaši významní představitelé, vaši předsedové, ať se již jednalo o pana doktora Čermáka, exministra spravedlnosti, nebo například o bývalého předsedu pana doktora Vladimíra Jirouska, vždy byli osobnostmi, které výrazně překračovaly výkon vaší profese. Byli to lidé, kteří svou činností přispívali a přispívají k rozvoji právního státu v České republice. A za to je vám stát samozřejmě velmi vděčný.

My jsme velmi vděční za to, že se vaši představitelé podílejí na klíčových projektech, které mají přispět k rozvoji a budování právního státu v České republice.

Jsmo vděční za to, že nám pomáháte při rozvoji IT technologií, že sami přicházíte s vlastními nápady typu identifikační elektronický průkaz advokáta, že se podílíte například na vytváření nových verzí elektronického platebního rozkazu.

Jsem také velmi rád, že nám pomáháte při přípravě klíčových zákonů, které se dotýkají života všech našich spoluobčanů. V této oblasti chci zvláště poděkovat za vaši pomoc při přípravě nové kodifikace soukromého práva v českých zemích. Velmi bych si přál, aby tato spolupráce dále pokračovala. Velmi bych si přál, aby, bude-li mi dáno ještě chvíli vykonávat funkci ministra spravedlnosti, naše vzájemná spolupráce dále pokračovala. Velmi bych si přál, abychom společně v tomto volebním období dokončili například právě nový občanský zákoník.

Dámy a pánové, já vám děkuji za pozvání, přeji vám, ať se vám dnešní den vydaří, oslavujte, diskutujte o etice a myslím si, že můžete být na sebe hrdí a že máte co oslavovat!

VIRTUÁLNÍ KANCELÁŘ

Obchodní adresa dostupná pro každého

Hledají vaši klienti cestu jak zvýšit prestiž nebo povědomí o své firmě? Mají ve svém městě problémy s aktivními úřady? Chystají se expandovat do jiného města? Plánují změnu sídla? Pomožte jim! Doporučte jim některou ze 17 našich virtuálních kanceláří. Výhody spolupráce s OFFICE HOUSE čekají na vás i vaše klienty.

Výhody virtuální kanceláře

- prestižní adresa bez nutnosti stěhovat kancelář
- v porovnání s tradiční kanceláří nižší náklady
- jednoduchá expanze do dalších regionů
- možnost změnit místo sídla své společnosti

Garance splnění zákonných požadavků na registrační sídlo

- označení sídla společnosti obchodní názvem a identifikačním číslem
- příjem a přeposílání pošty zasílaných na adresu společnosti
- zajištění kontaktu společnosti s veřejností a státními orgány
- možnost realizace obchodních setkání v sídle společnosti

Nabízíme komplexní služby:

- poskytování virtuálních kanceláří
- krátkodobé pronájmy zařízení kanceláří
- pronájmy zasedacích místností
- služby osobní asistentky

OFFICE
HOUSE

800 878 878
WWW.OFFICEHOUSE.CZ

Projev předsedy ČAK JUDr. Martina Vychopně

Vážení přítomní,

dovolte, abych jménem České advokátní komory ukončil tuto část slavnostního večera.

Rád bych vám připomenul, že prvního července roku 1990 nabyl účinnosti zákon č. 128/1990 Sb., o advokacii. Tímto dnem byla obnovena samostatná a nezávislá česká advokacie. Je to významný historický mezník v jejím vývoji. Scházíme se nejen proto, abychom toto významné výročí oslavili, ale také proto, abychom si připomenuli to nejdůležitější, co nás v uplynulých dvaceti letech potkalo, a zamysleli se nad tím, co nás v budoucnu zřejmě může potkat.

Zmíněný zákon o advokacii znamenal pro advokacii historický přelom ve století, které bylo nejen pro advokacii stoletím více než bouřlivým. Z pohledu advokacie se v tomto století vystřídaly advokacie rakousko-uherská, svobodná československá, protektorátní, lidově demokratická, socialistická a nakonec svobodná a nezávislá.

Uplynulých 20 svobodných let umožnilo české advokacii náležitě se se svou minulostí vypořádat. Přihlásili jsme se k demokratickým prvorepublikovým tradicím, našli jsme odvahu otevřeně poukázat na fatální, zejména předválečná pochybení v otázce přístupu Židů do advokátního povolání a jako první profesní komora jsme se omluvili za učiněná příkoří. Od takové historické reflexe pak vedl už je krůček k tomu, abychom nechali vytvořit dílo, které v naší advokátní historii nemá obdoby, a které bude nepochybně zdrojem poznání pro další generace advokátů – a to Dějiny advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku.

LISTOPAD A DALŠÍ VÝVOJ ADVOKACIE

Rok 1990 postavil tehdejších přibližně 800 praktikujících advokátů do zcela neznámé situace. Politické změny, tržní prostředí, téměř kompletní a nutno říci, že v řadě případů i nekoncepční novelizace většiny právních předpisů znamenaly obrovský nápor a pracovní přetížení. Připomeňme si, že k prvním zákonům,

jejichž úkolem bylo vypořádat se s obdobím nesvobody, patřily zákony o soudních i mimosoudních rehabilitacích, zákony o privatizaci a zákony o půdě. Tisíce klientů tehdy proudily do advokátních kanceláří, kde hledaly právní pomoc i lidské pochopení. Sluší se připomenout, že se tehdejší advokacie s tímto náporem klientů a právních případů čestně vyrovnala. Bez oslav a slavobran, bez mediálních adorací, způsobem, který je advokacii vlastní. Poskytováním kvalitní právní pomoci a prosazováním zákonných nároků a požadavků klientů.

Do tehdejšího vývoje advokacie samozřejmě zasáhl i vývoj politický. Rozdělení Československa mohlo předznamenat i vytvoření příkopu mezi advokacii českou a advokacii slovenskou. Byť to zprvu vypadalo tak, že se, řečeno vojenskými pojmy, jednotlivé státy i advokacie zakopou na svých nových pozicích, další vývoj naštěstí potvrdil to, co si většina z nás myslela a v co doufala. Vzájemné vztahy obou nově vzniklých států jsou na mimořádně dobré úrovni a vztahy mezi našimi advokacemi zůstaly v podstatě nedotčené. Myslím, že dnešní situace je taková, že česká a slovenská advokacie jsou příkladem pro vzájemnou spolupráci advokátních komor.

Následoval další významný mezník. Po bouřlivých diskusích došlo v roce 1996 ke sjednocení České advokátní komory a Komory komerčních právníků. Duplicita těchto v zásadě stejných právních profesí byla vnímána jako nežádoucí a zákonem č. 85/1996 Sb. byla odstraněna. Toto sjednocení právních profesí se v dalším vývoji ukázalo jako zásadní počin. V justičním systému se objevil velmi silný a vlivný prvek – jednotná advokacie jako důstojný partner všech složek justičního systému, který byl schopen nejen hájit zájmy advokátů, ale i prosazovat obecný zájem na kvalitě právního prostředí a na právním řádu. Nutno podotknout, že v těch zemích, kde k podobnému sjednocení nedošlo, se právní profese stále potýkají se svým, možno říci, nedostatečným sebeurčením.

ADVOKACIE V LEGISLATIVNÍ SMRŠTI

Rychle se rozvíjející česká ekonomika záhy zjistila, že ke své existenci náležitý právní řád přeci jen potřebuje. Tehdejší obrovské problémy bankovního sektoru, český vynález tunelování a další ekonomické nešvary si vynutily rozsáhlé změny právních předpisů. Dlužno říci, že český zákonodárce k tomu přistoupil způsobem nanejvýš originálním. Byla vyhlášena legislativní smršť. Bohužel se zapomnělo na to, že po smršti obvykle následuje spoušť. Právní předpisy byly znovu a znovu měněny, upravovány, nahrazovány předpisy novými, znovu opakovaně novelizovanými. Pamatuji si výrok jednoho svého staršího kolegy, který mi tehdy řekl, že už rezignoval, a případy svých klientů už řeší jen tak, aby bylo vždy něco za něco, přiměřeně a v souladu s dobrými mravy. Jako by se zapomnělo, že zákony se píšou pro lidi, kteří by se podle nich měli chovat

a měli by jim rozumět. Právní vědomí lidí se díky tomu ocitlo v troskách. Samotní advokáti, ale i jiné profese, soudci, notáři a další právnícké profese se jen velmi obtížně v právu orientovali. V některých právních předpisech se obtížně orientujeme dodnes. Řada dalších změn je navíc vyvolána snahou našich zákonodárců bezprostředně reagovat na mediálně známé kauzy, ačkoli by k jejich řešení postačoval dosavadní předpis. Sebekriticky dodávám, že vlivu zmíněné legislativní smršti podlehla částečně i advokacie. Stávající zákon o advokacii má za sebou už 17 novel a počet stanovských předpisů se blíží k číslu třicet.

Evropská unie, jejímž členem se Česká republika stala v roce 2004, svojí kasuistickou normotvorbou zásadně ovlivnila a ovlivňuje právní řád České republiky. V podstatě ze dne na den se dalším pracovním nástrojem každého advokáta stalo evropské právo, ať už její různé právní prameny a teoretikové označují různými názvy. Součástí justičních orgánů se staly evropské justiční orgány. Advokáti byli znovu přinuceni v zájmu svých klientů vyrovnat se s dalším rozměrem své advokátní praxe.

MALÁ I VELKÁ ADVOKACIE

Ruku v ruce s tím vstoupily na český trh velké zahraniční advokátní kanceláře, s jejichž personální a ekonomickou silou se tradiční malá česká advokacie jen obtížně vyrovnává. Činnost těchto kanceláří spolu s činností dnes již několika velkých českých kanceláří vyvíjí tlak na tradiční advokátní hodnoty a pravidla, zejména pravidla etická. V budoucnu se zřejmě nebude možno změněm v této oblasti vyhnout. Navzdory tomu však odmítám zjednodušující tvrzení o tom, že jediným smyslem naší činnosti je jen a jen zisk, a že etická pravidla by měla vytváření zisku napomáhat v co nejširší míře. Něco podobného odmítají koneckonců i samotní ekonomové. Guru ekonomických teorií Adam Smith na počátku úvodní kapitoly svého díla *Teorie mravních citů* uvedl, že ať již je dovoleno pokládat člověka za jakkoliv sobeckého, přesto v jeho přirozenosti evidentně existují určité principy, které způsobují, že je zainteresován na osudu jiných lidí a že jejich štěstí je pro něj nezbytné, i když z něj nemá nic jiného kromě radosti, že je jeho svědkem.

Jaká je tedy dnešní česká advokacie? V současné době vykonává advokátní praxi více než 9000 advokátů spolu se 3000 koncipienty. Jsem toho názoru, že advokacie tvoří odpovědný stav, který je náležitě schopen prosazovat v rámci právního státu individuální zákonné zájmy každého člověka a který je schopen podílet se na tvorbě kvalitního právního řádu. A nejen to. Dvalet advokacie supluje roli státu v oblasti poskytování právní pomoci potřebným, kdy právní úprava této sociální služby zcela chybí a česká advokacie tuto činnost zajišťuje výlučně svým nákladem, vědoma si etického rozměru svého povolání.

POTŘEBUJEME KOMORU?

Byť to zejména mladší kolegové tak nevnímají, advokát potřebuje k náležitému výkonu advokacie nezávislou advokátní komoru. Nejen proto, že komora vykonává matriční, kontrolní a kárnou pravomoc, ale také proto, že se snaží svoji servisní činností vytvářet advokátům podmínky pro snadnější výkon advokacie. Nezávislý samostatný advokát se zákonnou povinností mlčenlivosti a odpovědností za kvalitu jím poskytované právní pomoci je nezbytným předpokladem fungování právního státu.

Kdykoliv advokacie připustila narušení některého ze jmenovaných principů, vyvstaly zásadní problémy, které byly často neřešitelné, a které nebudou řešitelné ani v budoucnu.

Advokacie je součástí justice v širším slova smyslu. Chápe, že je třeba zjednodušit soudní proces a více ho přiblížit jeho účastníkům. V rámci přípravy nových procesních předpisů však musíme střežit, aby nedocházelo k vytváření justice pro justici, aby pod záminkou zjednodušování, tzv. odbřemenění soudů a zlevňování řízení nedocházelo k ohrožování a narušování základních práv a svobod občanů zajišťovaných naším ústavním pořádkem.

Při tak velkém počtu advokátů samozřejmě nelze vyloučit pochybení a excesy. Myslím, že česká advokacie k tomu přistoupila velmi odpovědně, když stávající úprava kárné odpovědnosti advokátů a samotný dvoustupeňový nezávislý kárný proces je považován za jeden z nejlepších a z nejmodernějších v Evropě. Česká advokacie spolu s několika málo zahraničními advokacemi vydává dokonce jako dvouleté periodikum sborník kárných nálezů, který eviduje a analyzuje kárná provinění.

SLUŠÍ SE PODĚKOVAT

Stručně řečeno – jsme stavem, který je schopen zajistit všem lidem této země dostupnou, spolehlivou a kvalitní právní službu. Je to postavení odpovědné a záleží na nás všech, aby takové postavení advokacie bylo v budoucnu rozvíjeno ve prospěch našich klientů.

Za tento stav advokacie jsme odpovědní my všichni, a je jen na nás, jak bude advokacie v následujících letech vypadat. Na tomto místě se ale sluší vyslovit poděkování těm advokátům, kteří se v uplynulých letech významnou měrou na úspěšném rozvoji advokacie aktivně podíleli. Z celé řady advokátů si dovolím připomenout alespoň některé z nich. Nepochybně k nim patří bývalý dlouholetý předseda České advokátní komory a bývalý ministr spravedlnosti, pan doktor Karel Čermák, vynikající advokátka a první ministryně spravedlnosti po roce 1989 paní doktorka Dagmar Burešová, vynikající advokát, bývalý předseda Komory a stávající předseda zkušební komise pan doktor Milan Skalník, bývalý předseda Komory komerčních právníků a bývalý člen představenstva České advokátní komory pan dok-

tor Radek Karas, bývalý člen vedení Komory komerčních právníků a bývalý dlouholetý místopředseda České advokátní komory pan doktor Michal Račok, advokát, bývalý předseda České advokátní komory a nynější soudce Ústavního soudu, vedoucí autorského kolektivu knihy Dějiny advokacie, pan doktor Stanislav Balík, můj charismatický předchůdce ve funkci předsedy doktor Vladimír Jirousek. Nutno zmínit také dlouholetého, dnes již zemřelého tajemníka doktora Jiřího Klouzu a další a další. Doufám, že se na mne nebudou zlobit ti, jejichž jména jsem zde výslovně neuvedl. Advokátní obec přesně ví, kteří z nás se mimo svoji běžnou advokátní činnost o chod advokacie bez nároku na odměnu starají.

ZA CO VDĚČÍME KAŇKOVÍ

Nedávnou historií jsem začal, dávnější historií skončím. Jistě je vám všem známo, že česká advokacie vděčí za své sídlo na Národní třídě advokátovi Janu Nepomuku Kaňkovi. Tento, jak jej dobové prameny označovaly hezkým slovem „veleduch“, Kaňkův dům advokacii odkázal. On sám vykonával advokacii 69 let. Byl nejen uznávaným advokátem, ale také výtečným hudebníkem. Na motivy jeho nejznámějšího klavírního koncertu D-dur složil skladatel Boris Urbánek skladbu Ad laudem Advocatorum, kterou dnes uslyšíte v podání Talichova komorního orchestru a Heroldova kvarteta. Tato skladba dnes zazní v premiéře, poté, co zazní advokátní hymna.

Hrobka J. N. Kaňky v Jetřichovicích je bohužel v nepříliš dobrém technickém stavu. Je to možná i trochu naší ostudou, že si nevážíme tradic, a proto Česká advokátní komora vyhlásí sbírku na opravu Kaňkovy hrobky tak, aby byla důstojným místem pro tohoto našeho kolegu a velikána mezi advokáty.

Dámy a pánové, tím by měl můj projev skončit. Přesto mi dovozte na konec osobní poznámku. Nevím, zda to tak historie chtěla, ale já jsem začal vykonávat advokacii jako koncipient pod pořadovým číslem 1, a začal jsem vykonávat koncipientskou praxi 1. července 1990 v advokátní kanceláři svého školitele doktora Jana Camrdy v Benešově. Po dvaceti letech jsem o 20 let starší, o 20 kg těžší, ale stále si myslím, že advokacie byla správná volba pro mé povolání. A pokud mohu navázat na tradici, což dnes není úplně moderní, tak musím konstatovat, že byť jsem si už díky zmíněné legislativní smršti málo zapamatoval z toho, co mě můj školitel učil v oboru právo, jedno jsem si zapamatoval rozhodně – že pokud chce být člověk dobrý advokát, musí být dobrý právník a slušný člověk. A myslím si, že to platí dodnes.

Dámy a pánové, advokacie je noblesní povolání. Nám všem přeji, aby tato věta platila nejen v době dnešní, ale i v dobách budoucích.

(Mezititulky a zvýraznění redakce.)

 RaiffeisenPremium
Banking

Přímá linka k naplnění Vašich vysokých nároků.

V Raiffeisenbank vnímáme Vaše vysoké nároky. Proto je tu Raiffeisen Premium Banking. Služby zkušených poradců a přístup zohledňující Vaše individuální i firemní potřeby. Nadstandardní služby a finanční zvýhodnění od úroků na spořicí účet přes úvěry až po výběry z bankomatů. Nepřejte si výjimečné bankovníctví – mějte ho.

Svěřte své bankovníctví Raiffeisenbank, která byla právě vyhlášena Nejstřícnější bankou v ČR, a to jako historicky první banka.

www.rb.cz

business linka 841 164 164

Konference o etice zahájila oslavy

20 let obnovené nezávislosti české advokacie

ODBORNOU KONFERENCÍ NA TÉMA „NOVODOBÁ ADVOKÁTNÍ ETIKA“ A SLAVNOSTNÍM VEČEREM OSLAVILA DNE 17. ZÁŘÍ 2010 NA PRAŽSKÉM HRADĚ ČESKÁ ADVOKACIE DVACETILETÉ VÝROČÍ SVÉ OBNOVENÉ NEZÁVISLOSTI.

Konferenci, která se konala pod záštitou prezidenta republiky Václava Klause ve Španělském sále Pražského hradu, zahájil a moderoval předseda České advokátní komory JUDr. Martin Vychopeň.

Účastníky konference, více než pět set advokátů z celé České republiky, i řadu hostů, včetně zahraničních, úvodem pozdravil ministr spravedlnosti JUDr. Jiří Pospíšil. Ministr velmi ocenil dvacetiletý vývoj svobodné české advokacie, advokátní stav označil za nejprogressivnější a zcela srovnatelný s jakoukoliv advokácií v kterékoliv standardní demokracii.

Podle ministrových slov je Česká advokátní komora velmi dobře fungující samosprávnou organizací, která může být inspirací pro jiné české profesní komory, jmenovitě exekutorskou. Jak Pospíšil dále řekl, aktivity představitelů Komory výrazně přesahují hranice běžných povinností a jejich činnost přispívá k rozvoji právního státu. Ocenil také spolupráci ČAK s ministerstvem spravedlnosti a vyjádřil naději, že bude nadále úspěšně pokračovat.

„Myslím si, že můžete být na sebe hrdí a že máte co oslavovat,“ ukončil svoje vystoupení ministr Pospíšil. Plné znění jeho projevu přinášíme na str. 4 až 5.

Odbornou část konference zahájili „otcové zakladatelé“ nezávislé české a slovenské advokacie – JUDr. Karel Čermák, první a několikanásobný předseda České advokátní komory, a JUDr. Štefan Detvai, bývalý mnohaletý předseda Slovenské advokátní komory. Oba vystoupili s příspěvkem na téma „Právo a povinnost advokáta zachovat klientovy záležitosti v tajnosti“.

Doktor Čermák ve svém vystoupení především kriticky rozebral formulaci paragrafu 21 zákona o advokacii, podle něhož je „advokát povinen zachovávat mlčenlivost o všech skutečnostech, o nichž se dozvěděl v souvislosti s poskytováním právních služeb“, a označil ji za příliš širokou. Tato formulace by podle něj měla být změněna a nahrazena například formulací, že „advokát je povinen zachovávat mlčenlivost o všech právně relevantních informacích, o nichž se dozvěděl v souvislosti s poskytováním právních služeb“.

Takto široká ochrana advokátního tajemství se do zákona dostala těsně po listopadové revoluci, tedy v době, kdy vlastní profesní etická pravidla neexistovala, kvůli „advokátní

hrůze před gulagem a Gründerském snu o rychlém zbohatnutí výhodným prodejem mlčenlivosti podezřelého kliente“. Jak ale Čermák zdůraznil, účelem advokátního tajemství je ochrana důvěry mezi advokátem a klientem, není tedy ochranou advokáta, a už vůbec není ochranou advokáta před důsledky jeho profesních a občanských selhání.

Zajímavá byla i drobná Čermákova úvaha o tom, zda je advokát povinen nadále chránit i někým jiným prozrazenou a zveřejněnou informaci, kterou mu sdělil klient. Podle něj jednou prozrazené tajemství již advokát dál chránit nemůže.

Doktor Štefan Detvai ve svém příspěvku hájil advokátní tajemství jako povinnost advokáta a právo klienta. Jak řekl, v roce 1990 by ho ani nenapadlo, že v následujících dvaceti letech bude svědkem neustálých bojů o zachování nezávislosti advokáta a jejich základních principů,

včetně povinnosti mlčenlivosti, a to nejen doma, ale i na celoevropské úrovni.

Za dvacet let jsme se podle jeho slov měli možnost přesvědčit, že teoretický základ právního státu, zásada limited government, je v protikladu se samotnou podstatou jakékoliv moci. Stále existuje latentní hrozba zneužití moci v neprospěch jednotlivce, proto je podle Detvaie ochrana přirozených práv člověka zároveň kontrolou moci. Nenahraditelnou úlohu při zabezpečování této ochrany přitom sehrává advokát, který chrání a prosazuje práva a zájmy jednotlivce a právo na spravedlivý proces.

Za hrubý a neospravedlivitelný zásah do lidských práv, zejména do práva každého člověka odmítnout vypovídat v případě, že by sobě nebo blízké osobě přivodil nebezpečí trestního stíhání, označil v této souvislosti směrnicí Evropského parlamentu o praní špinavých peněz, která advokátům ukládá povinnost udávat podezřelé transakce a hlásit klienta státní moci. Podle Detvaie ale není možné, aby advokát suploval činnost státu a porušoval základní práva svého klienta.

V dopoledním bloku ještě vystoupil i **předseda Ústavního soudu ČR, exministr spravedlnosti JUDr. Pavel Rychetský** s příspěvkem „**Etika advokáta z pohledu celé justice, důstojnost a čest advokacie, poctivost a dobrá pověst advokáta**“.

Podle Rychetského by se mezi právními profesemi dlouho hledala jiná, která se potýká s obtížnějšími etickými dilematy, než advokacie. Mezi problémy, které advokáti každodenně řeší, je například otázka meze přípustnosti použité argumentace, otázka, zda advokát může lhát, či zda někdy není povinen lhát, nebo otázka jak vést eticky a profesně čistě argumentaci ve chvíli, kdy je situace nezpochybnitelná, ale klient na odvolání trvá.

V souvislosti se zmínkou o novele zákona o soudech a soudcích, která zavedla jednostupňové kárné řízení se soudci, vyjádřil Rychetský pochybnosti, zda je mnohastupňové advokátní kárné řízení (dvoustupňové řízení na Komoře, plný soudní přezkum) pro garanci profesní etiky efektivní.

Předseda ÚS dále na konkrétním případě kritizoval snahu některých advokátů získat na úkor zoufalých klientů nemravně vysoké palmáře, i když vědí, že již nemohou ve prospěch klienta ničeho dosáhnout.

Kriticky se rovněž vyjádřil k plýtvání opravnými prostředky a jejich podávání za každou cenu, „ať to stojí, co to stojí“, na němž se podílí i advokáti. Poukázal v této souvislosti na situaci u Ústavního soudu, kde ze tří a půl tisíc podání ročně uspěje méně než pět procent. Podle Rychetského tak zcela selhalo ustanovení o povinném zastoupení osob před ÚS advokátem, jehož smyslem byla selekce podání advokátem na ty, kde byla v průběhu kauzy porušena ústavou garantovaná práva klienta. U většiny ústavních stížností ale poukaz na ústavní rozměr kauzy zcela chybí.

„Nemohu proto vyloučit, že se v nějakém nálezu Ústavního soudu neobjeví, že pokud advokát nepoučil klienta o marnosti jeho žádosti, nemá nárok na žádnou odměnu,“ uzavřel své vystoupení Rychetský.

Po polední konferenci pokračovala vystoupením **1. viceprezidenta Rady evropských advokátních komor (CCBE) Georgese-Alberta Dala** na téma „**Loajalita - povinnost advokáta**“.

Dal zdůraznil, že loajalita je jednou ze zásadních zásad advokacie, ale neznamená, že advokát má udělat pro klienta všechno. Poukázal přitom na etický kodex advokátů v EU, přijatý CCBE, podle něhož „advokát musí sloužit zájmům spravedlnosti stejně jako zájmům těch, jejichž práva a svobody je pověřen prosazovat a hájit“. Proto advokát, navzdory loajalitě ke klientovi, například nesmí lhát, nesmí nikomu radit protiprávní postup či se na něm dokonce zúčastnit, musí mít respekt vůči advokátovi protistrany, neměl by ale kolegovi radit, pokud ten něco opomenul a dopustil se chyby v neprospěch svého klienta.

Po příspěvku **1. viceprezidenta CCBE krátce vystoupila členka-náhradnice představenstva ČAK a zástupkyně ČR v International Bar Association (IBA) JUDr. Vladimíra Glatzová**, která shrnula základní informace o vzniku a působení IBA a pozvala advokáty na nejbližší konferenci IBA, která se koná 25. - 26. listopadu 2010 v Moskvě a jejímž tématem je „Law Firm Management“.

Se zajímavým tématem „**Spravedlivé zacházení s klienty**“ předstoupil před účastníky konference **expředseda ČAK JUDr. Vladimír Jirousek**. Ten zdůraznil, že z celospolečenského hlediska je spravedlivý přístup ke klientovi součástí ideálu spravedlivého procesu. Ke spravedlivému

zacházení s klientem ale podle něj patří i „umění pozitivní manipulace“ a schopnost přivést klienta k tomu, aby byl spravedlivý k sobě a své kauze. „Prohřešuje se ten, kdo udržuje klienta v jeho bludu, tomuto stavu ale často a nemálo nahrává nepředvídatelnost soudních rozhodnutí,“ uvedl Jirousek. Spravedlivý přístup ke klientovi podle něj vyžaduje mnohem víc než jen odbornost. Vyžaduje psychologii, vyspělou rétoriku, sociální orientaci, nadprůměrné obecné znalosti. Proto je podle něj třeba rozšířit a prohloubit i výuku advokátních koncipientů.

Následný příspěvek „**Etika advokáta a povinnost mlčenlivosti**“ **místopředsedy ČAK JUDr. Aleše Pejchala**, podobně jako příspěvek bývalého předsedy SAK JUDr. Detvaie, ostře vystoupil proti evropské legislativě, která prolamuje povinnost advokátní mlčenlivosti. Pejchal zároveň poukázal na

některé rozsudky Soudního dvora Evropských společenství a Evropského soudu pro lidská práva, které se této legislativě částečně postavily. Odkázal také na Úmluvu mezi advokáty světa, podepsanou v prosinci 2008 v Paříži, jež postuluje mlčenlivost jako základní etický princip advokáta. „Ukončeme diskusi o míře prolomení advokátní mlčenlivosti, braňme tento základní princip před jakoukoliv státní i soukromou mocí, a to neustále,“ vyzval místopředseda ČAK.

Poslední blok vystoupení se týkal žhavého tématu v advokacii – konfliktu zájmů. První příspěvek přednesl **předseda odvolací kárné komise ČAK JUDr. Bohuslav Sedlatý**.

Ten ve svém vystoupení shrnul stanovisko CCBE k rozvolnění pravidel pro střet zájmů a ke zmírnění zásady, podle níž není možné poskytnout advokátní služby klientům, mezi nimiž hrozí střet zájmů, a zdůraznil, že toto stanovisko je odmítavé. Změna této zásady by totiž přesunula odpovědnost za případné škody z advokáta na klienta, ohrozila trh právních služeb s negativními důsledky pro klienty a vytvořila klienty „dvoji kategorie“, sofistikované a nesofistikované. Shrнул také situaci v řadě zemích EU s tím, že ve většině z nich je prolomení této zásady zcela vyloučeno. Jak citované stanovisko CCBE, tak celou komparativní studii o problematice střetu zájmů ve vybraných zemích EU přinášíme v tomto čísle BA na str. 67 – 71.

S druhým příspěvkem – „**Střet zájmů velkých advokátních kanceláří a klientů, včetně státu jako klienta**“, který celou konferenci uzavřel, vystoupil **člen kontrolní rady ČAK Mgr. Robert Němec, LL.M.** Svoje vystoupení zahájil úvahou, zda vůbec v České republice existují velké advokátní kanceláře. Konstatoval přitom, že v ČR do poloviny 90. let velké kanceláře vůbec neexistovaly, od té doby však jejich počet postupně roste, a to nejen pobočky velkých mezinárodních kanceláří, ale i české advokátní kanceláře. Největší česká advokátní kancelář má nyní devadesát právníků.

Odpověď na otázku, proč vznikají a dále rostou velké advokátní kanceláře, je podle Němce jednoznačná: kvůli požadavkům klientů. Těmi jsou stále častěji velké nadnárodní firmy, které po advokátních kancelářích chtějí: specializaci, zkušenosti, reference, pojištění, finanční stabilitu a personální kapacitu.

Možný konflikt zájmů mezi klienty může být podle Němce dvoji kategorie – právní a komerční. I když zastupovat konkurenta svého klienta, jenž s ním není ve sporu, není konfliktem zájmů v právním smyslu slova, přesto existuje řada „žárlivých“ klientů, kteří chtějí advokátní kancelář s velkými zkušenostmi, která ale nikdy nepracovala pro jejich konkurenci. Typickým „žárlivým klientem“ je podle Němce stát. Ten často ve výběrových řízeních požaduje, aby advokátní kancelář nikdy nezastupovala protistranu v arbitrážních sporech proti České republice, přitom ale chce, aby kancelář s těmito spory měla zkušenosti.

Co se týče konfliktu zájmů v právním slova smyslu, v některých zemích může advokátní kancelář zastupovat oba klienty, pokud obdrží informovaný písemný souhlas od obou klientů, samozřejmě ale ne v tom samém sporu. Podle Němce bude ke konfliktům zájmů dále docházet a o celé problematice je třeba nadále vést diskusi a hledat inspiraci pro její řešení i v jiných zemích.

V debatě k jednotlivým příspěvkům z pléna vystoupila bývalá ministryně spravedlnosti, ředitelka Justiční akademie JUDr. Daniela Kovářová, šéfredaktor Bulletinu advokacie JUDr. Pavel Blanický, bývalý člen představenstva ČAK Milan Kyjovský či místopředseda ČAK Antonín Mokřý.

V rámci závěrečné debaty pozdravil účastníky konference i prezident Soudcovské unie JUDr. Tomáš Lichovník.

Vedení ČAK předpokládá, že širokou advokátní obec seznámí s kompletním zněním všech vystoupení z odborné konference v podobě sborníku či zvláštního čísla Bulletinu advokacie.

PhDr. IVANA CIHLÁŘOVÁ
Foto JAKUB STADLER

Beck-online Basic pro advokáty od 5 990 Kč!

Kvalitně zpracované předpisy, judikatura
a další dokumenty s denní aktualizací.

Porovnejte se svým systémem a nezávazně otestujte!

beck-online

Média se mění, kvalita zůstává

Beck-online Basic lze rozšířit o literaturu podle Vašeho výběru.
Nyní již více než 100 publikací C. H. Beck
v plných textech včetně „šedých“ i velkých komentářů!

Navštivte www.beck-online.cz/pro-advokaty
nebo napište svůj požadavek na adresu beck-online@beck.cz.

Pátrejte s námi po portrétu Jana Nepomuka Kaňky!

Vážené advokátky a advokáti, vážené koncipientky a koncipienti,

obracíme se na vás s žádostí o pomoc při pátrání po portrétu Jana Nepomuka Kaňky (1772 – 1865), jedné z nejvýznamnějších a nejvýraznějších osobností dějin české advokacie.

Jan Nepomuk Kaňka byl advokátem neuvěřitelných 69 let, ale byl též děkanem pražské Právnické fakulty a rektorem Karlo-Ferdinandovy univerzity. Věnoval se však i skládání hudby, jeho nejznámější hudební skladbou je klavírní koncert D-dur, na jehož motivy byla Borisem Urbánkem složena hymna České advokátní komory a skladba Ad laudem Advocatorum pro komorní symfonický orchestr. Nebylo jistě náhodou, že právě Kaňkovým klientem a přítelem byl skladatel Ludwig van Beethoven. Kaňka se po léta věnoval též dobročinné práci, zejména ve středočeských Jetřichovicích, kde měl rodinný statek. V paláci, který jeho děd vybudoval na pražské Národní třídě a který Kaňka odkázal po své smrti české advokacii, je dnes sídlo České advokátní komory.

Bohužel, přes obsáhlé pátrání v galeriích a archivech víme dnes pouze o jediném Kaňkově portrétu, této litografii od Jana Farského z 60. let 19. století, kterou ČAK darovala teplická advokátka JUDr. Zdeňka Juráková.

Uvítáme jakoukoliv informaci o dalším obraze, na němž by byla tato nevšední a zajímavá osobnost zachycena!

Pokud víte o Kaňkově portrétu, nebo na informaci o něm třeba náhodou narazíte, kontaktujte, prosím, vedoucí odboru vnějších vztahů ČAK PhDr. Ivu Chaloupkovou, tel. 221 729 046, mobil 777 206 330, e-mail: chaloupkova@cak.cz.

Děkujeme!

✿ Odbor vnějších vztahů ČAK

20 let obnovené nezávislosti české advokacie

Slavnostní večer na Hradě – tři premiéry najednou

SLAVNOSTNÍ SPOLEČENSKÝ VEČER PROBĚHL TÉHOŽ DNE V CELÉM SEVERNÍM KŘÍDLE PRAŽSKÉHO HRADU. ŠPANĚLSKÝ SÁL A RUDOLFOVA GALERIE BYLY PŘI TÉTO PŘÍLEŽITOSTI AUDIOVIZUÁLNĚ PROPOJENY, ABY SE OSLAV MOHLA ZÚČASTNIT ALESPŮŇ TISÍCOVKA ADVOKÁTŮ, TEDY ASI DEVÍTINA VŠECH AKTIVNÍCH ADVOKÁTŮ Z CELÉ REPUBLIKY. VE VYZDOBENÉM ŠPANĚLSKÉM SÁLE A V RUDOLFOVĚ GALERII SE ODEHRÁVALY TEN VEČER I PŘED ZRAKY MNOHA HOSTŮ Z JUSTIČNÍHO A POLITICKÉHO SVĚTA HNED TŘI PREMIÉRY NAJEDNOU.

STAVOVSKÁ VLAJKA

Česká advokátní komora má už dlouhé roky své tradiční logo, tradičně preferuje tmavomodrou barvu na svých propagačních materiálech (modrá = naděje) a více než pět let se můžeme prezentovat i stavovskou hymnou. Ta vznikla v hudební dílně ostravského skladatele Borise Urbánka na motivy klavírního koncertu D-dur Jana Nepomuka Kaňky a zní na webových stránkách ČAK – pokud nemáte na úvodní straně na vodorovné liště „vypnutou notičku“...

Další znak samostatné stavovské samosprávy nám však chyběl. Neměli jsme stavovskou vlajku. U příležitosti oslav 20 let obnovení nezávislosti české advokacie jsme ji nechali vyvzorovat, představenstvo ČAK je-

jí vzhled odsouhlasilo, a tak na Pražském hradě měla svou premiéru. Do budoucna nás bude provázet všemi významnými akcemi advokacie.

ADVOKÁTNÍ TALÁRY POPRVÉ VEŘEJNĚ

Od 1. 6. 2011 budou advokáti ve vybraných řízeních povinni nosit k soudu advokátní taláry. Jak vypadají, jak

si je objednat, vše jste se již dozvěděli z Bulletinu advokacie. Na oslavách na Pražském hradě se však poprvé objevily taláry reálné.

Pro příležitost oslav si je nechalo ušít představenstvo ČAK a předsedové kontrolní rady, kárné komise a odvolací kárné komise. Přítomným hostům a advokátům je předvedli, včetně společného nástupu při zahájení slavnostního večera.

Talár předsedy České advokátní komory bude vždy při jeho slavnostním užití zdobit ještě stavovský řetěz. Jeho články tvoří stylizovaná „áčka“ a vlastní závěs představuje velké „A“ zdobené českými granáty. Autorem řetězu je akademický sochař Zbyněk Fojtů.

OSLAVY POD ZÁŠTITOU PREZIDENTA

I samotné večerní oslavy proběhly pod záštitou prezidenta republiky Václava Klause. Z pracovních důvodů se sice omluvil z osobní účasti, nicméně prostřednictvím kancléře Jiřího Weigla zaslal advokátům zdravici, v níž ocenil, jak úspěšně si česká advokacie vedla v uplynulých dvou dekadách. Plné znění prezidentovy zdravice si můžete přečíst na str. 3 tohoto BA.

Po prezidentově zdravici vystoupil prezident Rady evropských advokátních komor (CCBE) José Mariá Davó Fernández. Ve svém projevu vyzdvihl základní principy, které jsou společné všem evropským advokacím, ačkoliv jsou v různých právních rádech vyjádřeny různě. Zdůraznil, že advokát musí být zcela nezávislý, a to jak ekonomicky, tak politicky, čemuž musí aktivně pomáhat advokátní komory, neboť advokát není nezávislý, pokud není

nezávislá jeho advokátní komora. CCBE je podle prezidenta Fernándezze přesvědčena, že samospráva advokacie je jedinou správnou cestou, jak zajistit advokátovi nezávislost na státu a tím vytvořit podmínky pro plnění jeho advokátní role.

Se slavnostním bilancujícím projevem vystoupil rovněž předseda České advokátní komory JUDr. Martin Vychopeň. Plné znění jeho projevu si můžete přečíst na str. 6–8 tohoto BA.

V závěru svého vystoupení připomněl odkaz Jana Nepomuka Kaňky, nestora české advokacie, díky němuž má advokacie své sídlo v historickém paláci na Národní třídě a na motivy jeho klavírního koncertu svou hymnu. Tento náš slavný předek vykonával advokacii neuvěřitelných 69 let a jeho klientela byla více než důstojná. V průběhu života se stal děkanem pražské Právnické fakulty a později i rektorem Karlo-Ferdinandovy univerzity. Dlouhá léta se věnoval dobročinné práci, zejména v Jetřichovicích, kde měl nejprve rodinný statek a později zámeček. Hrobka J. N. Kaňky v Jetřichovicích je bohužel v nepříliš dobrém technickém stavu. Je to možná i trochu ostudou advokacie, že si neváží svých tradic, připustil předseda ČAK Vychopeň. Proto Česká advokátní komora vyhlásí v dohledné době sbírku na opravu Kaňkovy hrobky tak, aby byla důstojným místem pro tohoto velikána mezi advokáty.

AD LAUDEM ADVOCATORUM

Na Pražském hradě zazněl premiérově smyčkový kvartet o třech větách „Ad laudem Advocatorum“. Toto dílo bylo také inspirováno nejslavnějším Kaňkovým klavírním koncertem. Talichův komorní orchestr a Heroldovo smyčcové

kvarteto nadchlo přítomné uměleckým přednesem a aplasu se dočkal i autor hudby – skladatel Boris Urbánek.

Po umělecké části slavnostního večera následoval společenský raut. Dobré jídlo a pití obstarala naprosto dokonale ke spokojenosti všech cateringová společnost Vyšehrad 2000, a. s. Přípravu na pohoštění advokátů vzala tak vážně a do takových detailů, jakými byly i např. právnícké motivy v podobě tyčinkových slaných i sladkých marcipánových paragrafů...

Advokáti se dobře bavili až do pozdních nočních hodin. Pražský hrad se ten večer stal místem setkání dávných přátel, kolegů... A jak jinak – když se sejdou advokáti – většina hovorů a diskusí se týkala advokacie, kuriózních advokátních a soudních kauz, odhadů, kam se vývoj právního světa v budoucnu bude pohybovat...

Česká advokacie prostě žije. A posledních krásných dvacet let svobodně a nezávisle. Tak ať to tak jde dál!

... A JEŠTĚ JSME NESKONČILI

Na pořádné oslavy musí zůstat pokud možno nejen nehmotná vzpomínka. V duchu tohoto hesla se nesly dárky rozdávané při odchodu z akce. ČAK nechala připravit hudební CD s nahrávkou Ad laudem Advocatorum v podání Talichova komorního orchestru a Kubínova smyčcového kvarteta.

A ještě - obdobně, jako před deseti lety, vydala ČAK fejetony bývalého několikanásobného předsedy ČAK a exministra spravedlnosti JUDr. Karla Čermáka. Tentokrát vyšel aktuální výběr jeho nejlepších fejetonů za posledních deset let pod názvem „Proč je právo tlusté a & další úvahy“. Texty doprovázejí úžasné kreslené „právnícké“ vtipy Lubomíra Lichého.

✦ PhDr. IVA CHALOUPKOVÁ
✦ Foto JAKUB STADLER

„Sejdeme se poště“

V LONI V BRNĚ SLAVIL PRÁVNÍK ROKU PŮLKULATÉ VÝROČÍ, LETOS V PRAZE VYKROČÍ DO DRUHÉ POLOVINY PRVNÍ DESÍTKY LET.

Po třech letech se navíc vrací do TOP HOTELU PRAHA, do místa, kde proběhl jeden z nejhezčích galavečerů vůbec. Pamatujete se ještě? Třeba vůbec poprvé hrála cimbálovka PONAVALA, která nás od té doby provází každým ročníkem a vždycky s velkým úspěchem. Rovněž nezapomenutelným byl pro mnohé „autentický rokec“ ve vystoupení Rock and Roll Bandu Marcela Wodmana...

Ale máme se určitě na co těšit i v letošním ročníku. Jednak nás TOP HOTEL PRAHA přivítá novou venkovní fasádou, rozsáhle zrekonstruovanou recepcí a zrekonstruovanými salónky i novou konferenční technikou v kongresové hale, jednak pro vás máme mnohá překvapení i my, organizátoři galavečera.

Přivítá vás totiž nový moderátor celého večera a doufáme, že pro účastníky bude milým a vítaným překvapením, podobně jako byl Marek Eben. Co se týče hudebních vystoupení, máme rozjednan nejeden „bonbónek“. Přesný program si ale ponecháme ještě chvíli v tajnosti...

Až do 31. října 2010 můžete nominovat kandidáty na tituly Právníka roku 2010 v těch kategoriích, jak je celý rok sdělujeme v Bulletinu advokacie i na www.cak.cz. Využijte k tomu přímo webové stránky www.pravnikroku.cz.

Organizační štáb udělá maximum pro další úspěch tradice, kterou ČAK před šesti lety společně s firmou EPRAVO.CZ založila. Česká justice je svět, jenž společně utváříme. Mít čas a prostor potkávat se, znamená budovat lepší justici.

Využijme k tomu i galavečer Právníka roku 2010!

*V lednu justice nejezdí lyžovat,
v lednu jezdí na galavečer Právníka roku!*

Jak získat vstupenky na galavečer?

Každý advokát má nárok na vstupenku pro sebe a svůj doprovod zdarma – ovšem jen do výše kapacity sálu.

Kapacita kongresové haly TOP HOTELU PRAHA má však své meze. Máte-li chuť setkat se s kolegy z právnické branže, strávit příjemný společensko-kulturní večer v Praze, přijďte či přijedte (a zůstaňte v TOP HOTELU PRAHA třeba i celý víkend za velmi výhodnou ubytovací cenu).

Vstupenky si rezervujte už obvyklým jednoduchým způsobem – viz níže. Ale neváhejte a ozvěte se včas. V předchozích ročnících jsme museli kvůli obrovskému zájmu o galavečer ty, kteří se ozvali pozdě, z kapacitních důvodů odmítnout. Sice nás to netěší, ale každý sál má své maximální množství diváků... Věřte nám, že už nyní pořádně galavečery jen v těch největších pražských a brněnských sálech!

K rezervaci vstupenek využijte níže zveřejněný formulář, který vystřihněte a zašlete:

- a) faxem na: +420 224 932 989
 b) poštou na: Česká advokátní komora
 sekretariát předsedy
 Národní třída 16
 110 00 Praha 1

Formulář je ale také možné zaslat:

- c) elektronicky (formulář v elektronické podobě je k dispozici na www.cak.cz/úvodní_strana, rozklikněte banner Právník roku 2010), stačí formulář vyplnit a zaslat na: pravnikroku@cak.cz

Vstupenky budou zasílány na vámi uvedenou adresu poštou ZDARMA v průběhu ledna 2011.

právníkroku 2010

REZERVACE VSTUPENEK

Galavečer Právníka roku 2010 - 21. 1. 2011, 19 hodin, TOP HOTEL PRAHA

Příjmení
a jméno advokáta

Adresa AK

Telefon/Fax

e-mail

Žádám o zaslání vstupenek na galavečer Právník roku 2010 (zvolený počet zaškrtněte)

1 ks

2 ks

Datum

Podpis advokáta

AKONT

specialista na mezinárodní daňové plánování

NAŠE SLUŽBY:

- daňové plánování a optimalizace
- anonymita vlastnictví
- ochrana majetku (nadace a trusty)
- tvorba imageové struktury

www.akont.cz

University of New York in Prague

Leadership is a skill.
One you need to develop.

UNYP's professional lifelong education graduate programs

MBA in:

- Management
- Marketing
- Sustainability **NEW**
- Project Management **NEW**
- MIS
- HR Management
- Banking

Masters in:

- European Law and European Integration
- LLM in International and Commercial Law
- Professional Communications and Public Relations

PhD by Publication

Visit www.unyp.cz

Jak se výhodně a pohodlně ubytovat v Praze?

Česká advokátní komora sjednala pro účastníky gala-večera Právníka roku 2010 (mimopražské, ale i pražské, pokud se nebudou chtít v noci trmáčet domů...) exkluzivní podmínky ubytování přímo v TOP HOTELU PRAHA.

Ubytovaní si zařizuje každý individuálně! Rezervační formulář na ubytování rozhodně nezasílejte na ČAK! Jak postupovat?

- Níže zveřejněný vyplněný formulář můžete zaslat poštou s heslem „Právník roku 2010“ na adresu: **TOP HOTEL PRAHA & Congress Centre Rezervační oddělení, Blažimská 1781/4, 149 00 Praha 4 – Chodov**
- Níže zveřejněný vyplněný formulář můžete též faxovat na: **+420 267 284 854**
- Máte možnost rezervovat si ubytování i telefonicky na speciální telefonní rezervační lince, která je v provozu od pondělí do pátku od 7 – 18 hodin a v sobotu od 7-13 hodin. Nezapomeňte uvést heslo „Právník roku 2010“ pro získání výhodné ceny! **Tel.: +420 267 284 550**
- Formulář ke stažení naleznete i na www.cak.cz/ /úvodní strana, rozkliknout banner Právník roku 2010. Jako přílohu ho můžete zaslat na e-mailovou adresu: **booking@tophotel.cz**.

Pozor: zvýhodněná nabídka ubytování platí do 15. 12. 2010, poté již vyšší „pultové“ ceny!

TOP HOTEL®
PRAHA
& CONGRESS CENTRE

Špičkový 4* kongresový TOP HOTEL PRAHA poskytuje

ubytování v 810 pokojích, hosté si mohou vybrat z kuřáckých i nekuřáckých. Pokoje, které budou k dispozici hostům gala-večera Právníka roku 2010 – Executive a Superior – jsou plně klimatizované, vybavené TV, SAT, minibarem, telefonem, vysoušečem vlasů a bezdrátovým internetovým připojením Wi-Fi, v koupelně mají k dispozici vanu. Ceny jsou včetně bufetové snídaně, vstupu do wellness centra s bazénem a DPH. K dispozici ubytovaným bude i cca 700 parkovacích míst se zajištěnou ostra- hou od organizátorů večera.

V TOP HOTELU se nachází řada obchodů – s porcelánem, šperky, tradičními českými výrobky a upomínkovými předměty a módní salón TOP CZECH. Na recepci je možné si objednat thajské masáže, rezervovat si bowlingovou dráhu či kryté tenisové kurty.

ZÁVAZNÁ REZERVACE UBYTOVÁNÍ

Ceník ubytování

Executive pokoj se snídaní/noc:
Superior pokoj se snídaní/noc:
Přistýlka:
Příplatek za zvíře:

Pro 1 osobu
~~2425 Kč~~ **1450 Kč**
~~2800 Kč~~ **1600 Kč**
750 Kč
300 Kč za malé

Pro 2 osoby
~~2950 Kč~~ **1800 Kč**
~~3000 Kč~~ **2000 Kč**

500 Kč za velké

Objednat ubytování

TOP HOTEL PRAHA ****
Počet pokojů:

Počet osob:

Executive pokoj se snídaní/noc:

Superior pokoj se snídaní/noc:

Přistýlka:

Příplatek za zvíře:

Firma:

Telefon:

Jméno:

e-mail:

Jména dalších osob:

podpis:

DOVOLUJEME SI VÁS UPOZORNIT NA NOVĚ VZNIKLÝ INTERNETOVÝ PORTÁL PRÁVNICKÉ FÓRUM – WWW.PRAVNICEFORUM.CZ, PROVOZOVANÝ SPOLEČNOSTÍ WOLTERS KLUWER ČR, KTERÝ JE URČEN VŠEM PRÁVNÍM PROFESIONÁLŮM – ADVOKÁTŮM, SOUDCŮM, STÁTNÍM ZÁSTUPCŮM, NOTÁŘŮM, INSOLVENČNÍM SPRÁVCŮM, EXEKUTORŮM, PODNIKOVÝM PRÁVNÍKŮM I ZAMĚSTNANCŮM STÁTNÍ SPRÁVY A SAMOSPRÁVY.

Právnícké fórum – portál pro právní profesionály

Cílem portálu Právnícké fórum je shromáždit na jednom dostupném místě všechny důležité informace a odkazy relevantní pro oblast práva.

Portál Právnícké fórum má proto ambici stát se místem, které každý právní profesionál pravidelně navštěvuje. Najdete zde:

- důležité novinky z právní oblasti,
- články na aktuální témata,
- monitoring nejnovější legislativy a nejvýznamnější judikatury,
- kalendář školení určených pro právníky,
- diskuse na aktuální témata,
- zajímavé názorové blogy významných osobností z oblasti práva a
- důležité informace ze světa týkající se právní profese.

Velká výhoda portálu Právnícké fórum spočívá v tom, že každodenní informace „filtruje“ pro potřeby právníků – vybírá pouze informace, které jsou ve vaší profesi důležité, nezahlučuje žádným zpravodajstvím, které pro vás z profesního hlediska nemá význam.

S novým portálem Právnícké fórum budete mít jistotu, že vám žádná změna ani novinka z právní oblasti neunikne. Jeho pravidelným sledováním si snadno zajistíte potřebný přehled.

I vy sami se můžete stát aktivním příspěvatelem na portálu Právnícké fórum.

Na portálu můžete diskutovat se svými kolegy na jaké-

koliv téma, které vás aktuálně zajímá – ať už svým příspěvkem do existujících diskusí, nebo založením diskuze vlastní.

Na portálu se také můžete zdarma prezentovat před svými kolegy z právní obce nebo před potenciálními klienty, kteří budou také pravidelnými návštěvníky portálu, **bezplatným zápisem do adresáře**, jenž je součástí portálu. Adresář je místem, kde vás mohou vyhledat a kontaktovat vaši kolegové nebo klienti hledající odbornou pomoc. V adresáři si můžete založit záznam své firmy i osoby, kde můžete prezentovat, kdo jste, čím se zabýváte, jaké jsou vaše zkušenosti a jak vás je možno kontaktovat. Adresář uživatelům zároveň umožňuje vytvářet sociální vazby, být vzájemně v kontaktu, sledovat jejich aktivity v rámci komunity.

Součástí portálu, kde se můžete i vy aktivně účastnit, jsou také **blogy** – blogování je dnes již neodmyslitelnou součástí internetu, místem, kde každý uživatel může publikovat své názory, zkušenosti, komentovat dění a zároveň získávat prostřednictvím komentářů zpětnou vazbu od svých profesních kolegů. Komunitní blog vám umožňuje vidět a být viděn a „dělat si jméno“ mezi ostatními kolegy z vaší profesní oblasti.

Portál Právnícké fórum naleznete na internetové adrese <http://www.pravnickeforum.cz>.

Vaše příspěvky, náměty a připomínky k novému internetovému portálu Právnícké fórum rádi uvítáme na e-mailové adrese redakce portálu Právnícké fórum – mastnikova@wkcrcz.

Společnosti pro Vás

Uděláme za Vás první krok

- Ready-made s.r.o. již za **25.500 Kč***
- Ready-made a.s. již za **59.500 Kč***
- Poskytování sídel v Praze již od **500 Kč*** měsíčně

www.spolecnostiprovas.cz

* Výše uvedené ceny nezahrnují 20% DPH.

Společnosti pro Vás s.r.o., IČ 28383605, DIČ CZ28383605, se sídlem Praha 6, Břevnov, Moravanů 2153/37, PSČ 169 00, zapsaná v obchodním rejstříku vedeném Městským soudem v Praze, oddíl C, vložka 137686.

Právní služby jsou zajišťovány advokáty.

OXE
cctv systems

specialista na monitorovací techniku

NÁŠ SORTIMENT:

- skryté kamery miniaturních rozměrů
- sportovní kamery
- průmyslové kamery
- domovní kamery
- domovní videovrátný
- dětské baby monitory

AJ TRADE s.r.o., Tyršova 293, 506 01 Jičín, CZ

tel.: +420 495 582 400

www.oxe.cz

Advokátní taláry do soudních síní povinně od 1. 6. 2011

– jak a kde si je včas obstarat

Po dlouhém období, v němž se o advokátních talárech diskutovalo a v němž je zákonodárce nakonec zakotvil v novele ZA č. 219/2009 Sb., po období, v němž se v poptávkovém řízení vybírala podoba taláru a následně ve výběrovém řízení i jejich dodavatel, přichází čas, kdy si advokáti a advokátní koncipienti budou advokátní talár obstarávat a následně ho užívat.

Aby představenstvo ČAK naplnilo díky zákona o advokacii, rozhodlo na svém letošním červnovém zasedání, že jeho usnesení, jímž se stanoví vzhled stavovského oděvu advokáta, nabude účinnosti 1. 6. 2011. Znamená to, že do tohoto data si všichni advokáti a advokátní koncipienti (kteří už chodí zastupovat k soudům) musí obstarat taláry pro účely trestního řízení na všech úrovních a pro účely řízení před Nejvyšším soudem ČR, Nejvyšším správním soudem ČR a Ústavním soudem ČR.

Bulletin advokacie vám přináší v tomto čísle všechny nutné informace k tomu, abyste si mohli v klidu, pohodlně a včas advokátní taláry pořídit. Stejně informace máte k dispozici i v elektronické podobě na webových stránkách ČAK – stačí rozkliknout [banner](#) s názvem Advokátní taláry na úvodní stránce.

JAK ADVOKÁTNÍ TALÁR VYPADÁ?

- Je univerzální pro muže a ženy.
- Jeho základní barvou je tmavomodrá (matná i lesklá), v kombinaci s blankytně modrou strukturovanou textilií na zdobném proužku u stojáčku a na kravatkách.
- Kombinuje se látka základní (čistá vlna nebo tzv. nanotextilie) v matu a lesku se sametem.
- Vnitřní strana stojáčku u krku je vypracována z materiálu, který je méně náchylný na zašpinění.
- Ramenní a rukávové zpracování - tzv. košilový rukáv - bude dovolovat nosit pod talár sako, ale zrovna tak ho půjde obléct i bez saka na košili či halenku.
- Ohrnovací sametová manžeta u rukávu dovolí přizpůsobit délku rukávu individuálně.
- Zhruba do poloviny délky zad je talár vypodšívkován, tedy „klouže“, aby bylo možné ho pohodlně obléct.
- Rozparky v zadním dílu taláru a na bocích umožní pohodlnější pohyb při chůzi a větší pohodlí při sezení.
- Na obou předních dílech jsou umístěny pseudokapsy neboli průhmaty kapes spodního oděvu, které umožňují přes talár sáhnout do kapsy u saka či kalhot pro mobil, doklady, kapesník...
- Talár se zapíná kovovým dvoucestným zipem, který i po zapnutí umožní porozepnutí taláru odspodu, a tudíž velmi pohodlné sezení, zapínání na zip je ještě jištěno tzv. zajišťovací légou s několika knoflíky pro provizorní zapnutí v případě poškození zipu.

MATERIÁLOVÉ PROVEDENÍ A CENY

Můžete si vybrat ze dvou provedení ve dvou cenových úrovních:

LUXUSNĚJŠÍ VERZE

Z čisté střížní vlny, což je materiál prodyšný, nepříliš mačkový, velmi jemný, splývající, s mírným leskem. Jeho nevýhodou je, že ho nelze prát v pračce, musí se nechat chemicky čistit. Těž je nutné ho po použití nechat vyvěsit, neskladovat složený a není vhodné ho balit pro převoz do velmi malých balíčků. Proto se pro něj hodí i přenosný obal – taška o velikosti cca větší diplomatky, do níž je možné tento talár uložit i s ramínkem. Taška má i zpevněnou kapsu na spisy a je součástí taláru v tomto provedení.

Cena taláru z čisté vlny
+ přenosné tašky:

7400 Kč + DPH

VERZE PRO DENNÍ POUŽITÍ

Vzhledově bude tento talár naprosto shodný s luxusnější variantou. Rozdíl poznáte jen na omak. Bude z tzv. nanotextilie, což je materiál lehký, prodyšný, splývavý, vysoce odolný proti špíně a tekutinám, nemačkový, jen trošku drsnější struktury oproti čisté vlně. Jeho další výhodou je fakt, že ho lze jednoduše vyprat v běžné automatické pračce. Díky nemačkovosti snese sbalení i do příruční tašky velikosti cca papíru A4. I tento talár je ale vhodné následně nechávat tzv. vyvěsit. Příruční taška má popruh pro nošení přes rameno a je součástí taláru v tomto provedení.

Cena taláru z nanotextilie
+ přenosné tašky:

4500 Kč + DPH

JAK SI VYBRANÝ TYP TALÁRU OBJEDNAT A POŘÍDIT?

Půjde to hned několika způsoby, přičemž každý si podle svého naturelu může vybrat ten, který mu nejvíce vyhovuje. Bud' si objednáte talár jako konfekci, tj. vyberete si z konfekčních velikostí, nebo si ho můžete nechat ušít individuálně přímo na míru.

TALÁR KONFEKČNÍ

1

ZNAČKOVÉ PRODEJNY BLAŽEK PRAHA

V síti 22 značkových prodejen společnosti Blažek Praha, a.s. (jejich seznam s adresami je uveřejněn na str. 29).

V těchto prodejnách, které se nacházejí ve všech českých a moravských regionech, bude k dispozici vyškolený personál, který na místě pomůže vyplnit objednávkový formulář/zakázkový list, vybrat materiál, způsob doručení a umožní rovněž vyzkoušet si osobně tu nejvhodnější z konfekčních velikostí – všude budou k dispozici kompletní velikostní sety talárů.

Pokud se rozhodnete pro tento postup – a výrobce i ČAK ho rozhodně doporučují – personál prodejen Vám individuálně na místě doměří délku rukávů (potřebujete-li zkrácený či prodloužený) a doměří individuálně i délku celého taláru či předního dílu taláru (podle individuálních tělesných proporcí tak, aby se vám talár vpředu opticky nezkracoval). To vše i přesto, že si talár objednáte jako konfekční oděv. **Nezapomeňte si s sebou do prodejny vzít identifikační průkaz advokáta či advokátního koncipienta!** Na místě zaplatíte zálohu na zhotovení taláru ve výši 2000 Kč.

S personálem prodejny se rovněž domluvíte na způsobu dodání taláru. Může to být osobním vyzvednutím na prodejně poté, co vám personál sdělí telefonicky či elektronicky, že je pro vás talár připraven. Nebo vám může být dodán na udanou adresu tzv. na dobírku. V tom případě musíte počítat ještě s poštovním a balným, které bude činit 200 Kč.

2

ELEKTRONICKY PŘES WEBOVÉ STRÁNKY ČAK

Na úvodní stránce www.cak.cz je už v tuto chvíli umístěn banner s názvem **Advokátní taláry**. Po jeho rozkliknutí zde naleznete několik souborů, včetně objednávkový/zakázkovýho listu. Ten můžete vyplnit (pozor, nejprve si zjistěte za pomoci návodu v dalších souborech zde přiložených svoje správné míry a přiřaďte si správnou konfekční velikost) a jeho odesláním se vaše objednávka zaeviduje přímo u výrobce talárů – společnosti **BLAŽEK PRAHA**. Kromě svých identifikačních údajů nezapomeňte vyplnit vybranou konfekční velikost a materiálovou variantu. Před dokončením vyplňování vám bude automaticky vygenerováno číslo objednávky, které vám bude sloužit později při placení zálohy. Proto si ho poznamenejte. Zálohu 2000 Kč následně zaplaťte na bankovní účet **BLAŽEK PRAHA, a. s.**, č. 43-7561760247/0100, vedený u KB Praha 10 a uveďte vygenerovaný variabilní symbol. Po provedení platby obdržíte od společnosti **BLAŽEK PRAHA** potvrzení objednávky a daňový doklad potvrzující úhradu zálohy na kupní cenu taláru.

V případě elektronické objednávky je talár dodáván výhradně zasláním na dobírku na adresu v objednávce uvedenu, což znamená k ceně vybraného taláru připočíst ještě poštovné a balné ve výši 200 Kč.

Za účelem ověření správnosti údajů v elektronické objednávce a ověření identity objednavatele je společnost BLAŽEK PRAHA oprávněna požádat advokáty o fotokopii průkazu advokáta či koncipienta. V tom případě se s vámi společnost spojí prostřednictvím kontaktů, které uvedete v objednávce.

3

OBJEDNÁVKA/ZAKÁZKOVÝ LIST Z BULLETINU ADVOKACIE

Advokátní talár si můžete objednat též vystřížením objednávky/zakázkového listu ze str. 7 v tomto čísle Bulletinu. Nezapomeňte vyplnit své identifikační údaje, adresu, kontaktní spojení na vás. Podle návodu ze str. 30 si zjistíte své tělesné míry a podle velikostní tabulky na str. 31 si přiřadíte správnou konfekční velikost. Vyplněnou objednávku/zakázkový list zašlete na adresu:

BLAŽEK PRAHA, a. s.

Ortenovo nám. 16

170 00 Praha 7.

Obálku označte heslem: „Advokátní taláry“

Po jejím doručení vás bude pověřený pracovník společnosti BLAŽEK PRAHA telefonicky kontaktovat za účelem věcné kontroly objednávky a sdělí vám číslo objednávky, pod kterým bude zakázka evidována. Toto číslo slouží zároveň jako variabilní symbol pro identifikaci zálohové platby. Po úhradě zálohy ve výši 2000 Kč na bankovní účet BLAŽEK PRAHA, a. s., č. 43-7561760247/0100, vedený u KB Praha 10, obdržíte potvrzení objednávky a daňový doklad potvrzující úhradu zálohy na kupní cenu taláru.

TALÁR NA MÍRU

Pokud se rozhodnete nechat si ušít talár na míru, individuálně, třeba kvůli vám nedostačujícímu velikostnímu sortimentu talárů konfekčních, můžete využít **celkem 7 značkových prodejen** společnosti BLAŽEK PRAHA. Tamní vyškolený personál vám vezme přesné míry a připravte se minimálně na jednu krejčovskou zkoušku. Pomohou vám vyplnit objednávku/zakázkový list, zejména identifikační údaje a způsob dodání taláru. Zaplatíte rovněž zálohu na zhotovení taláru. **Za talár na míru zaplatíte cenu o 50 % vyšší**, než je základní cena materiálové varianty taláru konfekčního. Bude-li si ho přát dodat na dobírku, připočítejte ještě balné a poštovné ve výši 200 Kč.

DŮLEŽITÉ UPOZORNĚNÍ – OBJEDNÁVEJTE IHED

Vzhledem k výrobním možnostem dodavatelů látky a personálním možnostem krejčovských provozoven garantuje společnost BLAŽEK PRAHA advokátům a advokátním koncipientům, že do doby zavedení povinnosti nosit talár na soudní řízení (přesněji do 27. 5. 2011), dodá taláry všem, kteří si je u ní objednají jakýmkoliv z výše uvedených způsobů, **do 31. 12. 2010.**

Ti, kteří zapomenou a objednají si je v termínech pozdějších, a přesto budou požadovat talár dodat do doby zavedení povinnosti taláry nosit (od 1. 6. 2011), musí počítat s expresním příplatkem za jeho výrobu, a to ve výši 90 % základní ceny!

V následujících obdobích bude standardní dodací lhůta talárů opět 5 měsíců od objednávky, expresní dodací lhůta za příplatek pak 30 dnů od uzavření objednávky.

NEVYČKÁVEJTE TEDY SE SVOU OBJEDNÁVKOU, VÁHAVOST A LIKNAVOST SE PRODRAŽÍ

OBCHODNÍ PODMÍNKY

Stavovský oděv (talár) pro advokáty a advokátní koncipienty (dále jen „Talár“) a přepravní obal (taška) na Talár (dále jen „Přepravní obal“), (Talár a Přepravní obal společně dále jen „Stavovský oděv advokáta“) jsou dodávány vždy jako komplet, a to pouze na objednávku.

Smluvní vztah na dodávku Stavovského oděvu advokáta jakožto profesního oděvu advokátů a advokátních koncipientů (dále též jen „Advokát“) se řídí obchodními podmínkami BLAŽEK PRAHA a.s., uvedenými v tomto Zakázkovém listu při respektování okolností, že obě smluvní strany jednájí při uzavírání smlouvy na dodávku Stavovského oděvu advokáta v rámci své obchodní, resp. jiné podnikatelské činnosti. Smlouvu na dodávku Stavovského oděvu advokáta lze uzavřít pouze s Advokátem, přičemž pro účely dodávek (distribuce) Stavovského oděvu advokáta je Advokátem míněna jakákoliv osoba, která se prokáže průkazem advokáta, advokátního koncipienta či evropského advokáta ve smyslu příslušných ustanovení zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, v platném znění, při sepsání Zakázkového listu.

Smlouva na dodávku Stavovského oděvu advokáta je uzavřena kumulativním splněním následujících podmínek:

- řádné učinění závazné objednávky na dodávku Stavovského oděvu advokáta ve formě podpisu tohoto Zakázkového listu; a
- zaplacení zálohy na kupní cenu Stavovského oděvu advokáta nebo Finanční poukázky na nákup Stavovského oděvu advokáta.

Dle vybraného způsobu dodání, kterým může být buď osobní odběr na prodejně BLAŽEK PRAHA a.s., kde byl sepsán Zakázkový list, nebo zaslání na dobírku na adresu uvedenou v Zakázkovém listu, obdrží zákazník po úhradě částky 2 000 Kč (slovy: dva tisíce korun českých):

- finanční poukázku v hodnotě 2 000 Kč (slovy: dva tisíce korun českých) na nákup Stavovského oděvu advokáta (dále jen „Finanční poukázka“) v případě volby osobního odběru na prodejně BLAŽEK PRAHA a.s., kde byl sepsán Zakázkový list; nebo
- daňový doklad potvrzující úhradu zálohy na kupní cenu Stavovského oděvu advokáta v případě volby zaslání na dobírku na adresu uvedenou v Zakázkovém listu.

Způsob dodání vybraný v Zakázkovém listu není z organizačních důvodů možné následně měnit.

Zákazník svým podpisem na Zakázkovém listu stvrzuje správnost v něm vyplněných údajů. Na Stavovský oděv advokáta není možné uplatnit žádnou slevu, kterou lze případně čerpat v prodejnách BLAŽEK PRAHA a.s. při nákupech jiného zboží.

ZRUŠENÍ SMLOUVY

Prodávající si vyhrazuje právo na zrušení smlouvy (odstoupení od smlouvy) v případě, že by v průběhu realizace zakázky nastaly překážky, které brání dodání výrobku v odpovídající kvalitě nebo termínu. Pokud taková situace nastane, prodávající bude neprodleně kontaktovat zákazníka za účelem dohody o dalším postupu. V případě, že se obě strany na dalším postupu nedohodnou, vrátí prodávající zákazníkovi uhrazenou zálohu na kupní cenu, resp. částku uhrazenou za Finanční poukázku, a to v hotovosti na prodejně BLAŽEK PRAHA a.s., kde byl sepsán Zakázkový list, oproti vrácení dokladu o zaplacení zálohy, resp. vrácení Finanční poukázky.

V případě, že zákazník bude i přes opakovanou výzvu k převzetí výrobku, resp. i přes opakovaný pokus o doručení výrobku na dobírku v prodloužení s převzetím výrobku delším než 30 dnů, je prodávající oprávněn zrušit smlouvu (odstoupit od smlouvy) a má v takovém případě právo na smluvní pokutu ve výši zákazníkům uhrazené zálohy na kupní cenu, byla-li záloha na kupní cenu zákazníkům uhrazena, nebo ve výši částky zaplacené za Finanční poukázku, byla-li zákazníkovi Finanční poukázka poskytnuta. Odstoupením od smlouvy pozbývá Finanční poukázka platnosti.

DODACÍ PODMÍNKY

V případě volby osobního odběru Stavovského oděvu advokáta na prodejně BLAŽEK PRAHA a.s., kde byl sepsán Zakázkový list, bude Advokát ve sjednaném dodacím termínu informován pracovníkem příslušné prodejny BLAŽEK PRAHA a.s. prostřednictvím elektronické pošty nebo telefonicky o připravenosti Stavovského oděvu advokáta k převzetí. Stavovský oděv advokáta bude Advokátovi na příslušné prodejně BLAŽEK PRAHA a.s. předán spolu s řádným daňovým dokladem po zaplacení kupní ceny formou předání Finanční poukázky a úhrady doplatku kupní ceny v hotovosti nebo platební kartou.

V případě volby zaslání Stavovského oděvu advokáta na dobírku bude Advokátovi Stavovský oděv advokáta zaslán na dobírku na adresu uvedenou v Zakázkovém listu. Stavovský oděv advokáta bude Advokátovi předán doručující osobou spolu s řádným daňovým dokladem po zaplacení doplatku kupní ceny (rozdíl mezi sjednanou kupní cenou a zaplacenou zálohou) a částky ve výši 200 Kč za balné a poštovné v hotovosti doručující osobě.

VÝHRADA VLASTNICKÉHO PRÁVA

Vlastnické právo k dodávanému výrobku přechází na zákazníka až úplným zaplacením kupní ceny.

UŽÍVÁNÍ A ÚDRŽBA VÝROBKU

Vliv prostředí a okolnosti užívání, které mohou snižovat životnost výrobku a prodávající za ně nemůže nést odpovědnost (např. používání nevhodných deodorantů, nadměrná potivost, nadměrné tření oděvních součástí v důsledku tělesných proporcí zákazníka, kontakt výrobku s předměty s ostrými hranami, jako jsou hodinky, brašny, klíče a těžké předměty v kapsách), stejně jako nevhodně zvolená velikost výrobku, nemohou být důvodem k pozdější reklamaci.

Životnost výrobku a oděvních součástí je ovlivněna způsobem jejich užívání a údržby. Při údržbě výrobku je třeba dodržovat vhodné postupy dle symbolů uvedených na vnitřní etiketě výrobku. Při intenzivním či nevhodném užívání nebo nedostatečné či nesprávné údržbě nemusí životnost výrobku dosáhnout záruční doby a může dojít k poškození či zničení výrobku běžným opotřebením (jako např. častým nošením, praním, sušením a žehlením).

Za vadu výrobku nelze považovat změnu (vlastnosti) výrobku, která vznikla v průběhu záruční doby v důsledku jeho opotřebením, nesprávného používání, nedostatečné nebo nevhodné údržby, v důsledku přirozených změn materiálů, z nichž je výrobek vyroben, v důsledku jakéhokoli poškození vnějším vlivem nebo jiného nesprávného zásahu zákazníka či třetí osoby.

ZÁRUKA, REKLAMACE

Na výrobek se poskytuje záruka v délce trvání 24 měsíců ode dne jeho prodeje (převzetí zákazníkem). Záruční doba začíná běžet okamžikem prodeje (převzetí) výrobku a pozastavuje se od okamžiku uplatnění reklamace do doby, kdy byl zákazník povinen výrobek převzít po vyřízení reklamace. Pokud je výsledkem reklamačního řízení výměna reklamovaného výrobku, začne běžet záruční doba znovu od převzetí nového výrobku. Při výměně vadné součásti se vztahuje nová záruční doba pouze na vyměněnou součást výrobku.

Reklamací lze uplatnit na kterékoli prodejní síti BLAŽEK PRAHA a.s., přednostně však na prodejně, kde byl výrobek zakoupen.

K reklamaci je třeba doložit doklad osvědčující datum a místo prodeje (převzetí) výrobku (např. daňový doklad o zaplacení kupní ceny), samotný výrobek v kompletním stavu, vyčištěný, zbavený všech nečistot a hygienicky nezávadný, a označit příslušnou reklamovanou vadu výrobku. Nedoložením dokladu osvědčujícího datum a místo prodeje (převzetí) výrobku se zákazník vystavuje riziku neprokázání včasnosti reklamace a oprávněnosti nároku.

Reklamaci je nutné uplatnit bez zbytečného odkladu po zjištění vady. Případně prodloužení s reklamací či pokračující užívání výrobku může zapříčinit prohloubení vady či jejich důsledků nebo znehodnocení výrobku a může být důvodem pro odmítnutí reklamace. Vedoucí prodejny nebo jím pověřený pracovník je povinen vydat zákazníkovi potvrzení o tom, kdy právo z odpovědnosti za vady uplatnil, a po vyřízení reklamace též potvrzení o způsobu řešení reklamace, jakož i o provedení případné opravy a o době jejího trvání.

Uplatní-li zákazník právo z odpovědnosti za vady výrobku řádným způsobem, je vedoucí prodejny nebo jím pověřený zaměstnanec prodávajícího povinen o reklamaci rozhodnout ihned, ve složitějších případech ve lhůtě do tří pracovních dnů. Do této lhůty se však nezapočítává doba potřebná k odbornému posouzení vady. Reklamacie včetně odstranění vady bude vyřízena bez zbytečného odkladu, nejpozději do 30 dnů ode dne uplatnění. Vedoucí prodejny nebo jím pověřený pracovník prodávajícího může v odůvodněných případech se zákazníkem dohodnout o lhůtu delší. Informaci o vyřízení reklamace a způsobu jejího vyřízení podává prodávající zásadně na vyžádání zákazníka.

V případě výskytu odstranitelné vady má zákazník právo, aby byla bezplatně, včas a řádně odstraněna. Prodávající je povinen vady odstranit bez zbytečného odkladu, nejpozději však do 30 kalendářních dnů ode dne uplatnění reklamace. Za odstranitelné vady se považují takové vady, které lze opravou odstranit, aniž by utrpěl vzhled, funkce a kvalita výrobku. V případě vady odstranitelné má zákazník právo na výměnu zboží nebo na odstoupení od smlouvy, pokud reklamacie nebyla vyřízena do 30 dnů ode dne jejího uplatnění a nedošlo k jiné dohodě nebo pokud zákazník nemůže po opětovném vyskytnutí odstranitelné vady po opravě nebo pro větší počet odstranitelných vad výrobek řádně užívat. O opětovném vyskytnutí vady po opravě jde tehdy, jestliže se stejná vada, která byla v záruční době již nejméně dvakrát odstraňována, opětovně vyskytne. Větším počtem vad trpí výrobek tehdy, má-li v době uplatnění reklamace současně nejméně tři různé (vzniklé z různých příčin) odstranitelné vady.

Jde-li o vadu neodstranitelnou, která brání tomu, aby byl výrobek řádně užíván jako výrobek bez vady, má zákazník právo požadovat výměnu výrobku za nový nebo odstoupit od kupní smlouvy. Za neodstranitelnou vadu se považuje taková vada, kterou nelze odstranit nebo její odstranění není účelné s přihlednutím ke všem rozhodným okolnostem.

Záruka se nevztahuje na běžné opotřebením tak, jak je uvedeno výše. Záruka se dále nevztahuje na zánik životnosti výrobku nadměrným používáním nad rámec předpokládaného užití či účelovosti výrobku, jakož i na nevhodné ošetřování a používání v rozporu se stanoveným účelem.

SEZNAM ZNAČKOVÝCH PRODEJEN BLAŽEK

V následujících prodejnách pomůže vyškolený personál vybrat ze zkušebních velikostních vzorků talárů správnou konfekční velikost, v případě potřeby individuálně zajistí při dodání zboží na prodejně úpravu délky rukávů či délky taláru. **Poděkováním za osobní návštěvu prodejny vám může být VIP karta firmy Blažek, kterou na místě obdržíte.**

POŘ. Č.	PRODEJNA	ADRESA	MĚSTO
1.	Avion Brno	Skandinávská 2	619 00 Brno
2.	Galerie Vaňkovka	Ve Vaňkovce 1	602 00 Brno
3.	Olympia Brno	U Dálnice 777	664 42 Brno-Modřice
4.	IGY Centrum	Pražská 1247/24	370 04 České Budějovice
5.	Futurum Hradec Králové	Brněnská 1825/23a	500 03 Hradec Králové
6.	OC Varyáda	Kapitána Jaroše 375	360 02 Karlovy Vary
7.	Forum Liberec	Soukenné nám. 669/2a	460 01 Liberec
8.	Nisa Liberec	České mládeže 456	460 03 Liberec
9.	Olympia Olomouc	Olomoucká 90	779 00 Olomouc
10.	Futurum Ostrava	Novinářská 6a	702 00 Ostrava
11.	Avion Ostrava	Rudná 114/3114	700 30 Ostrava-Zábřeh
12.	Palace Pardubice	Masarykovo nám. 2799	530 02 Pardubice
13.	Olympia Plzeň	Písecká 972/1	326 00 Plzeň-Černice
14.	OD Kotva	Nám. Republiky 8	101 00 Praha 1
15.	Arkády Pankrác	Na Pankráci 86	140 00 Praha 4
16.	Centrum Chodov	Roztylská 2321/19	148 00 Praha 4
17.	Metropole Zličín	Řevnická 1	155 21 Praha 5
18.	OC Letňany	Veselská 663	199 00 Praha 9
19.	Europark Štěrboholy	Nákupní 389/3	102 00 Praha 10
20.	OKC Eden	Vršovická 1527	101 00 Praha 10
21.	Olympia Teplice	Srbická 464	415 10 Teplice
22.	Centro Zlín	tř. 3. května 1170	763 02 Zlín-Malenovice

SEZNAM ZNAČKOVÝCH PRODEJEN PRO PŘÍJEM A ZPRACOVÁNÍ OBJEDNÁVEK VÝROBY TALÁRU NA MÍRU DLE INDIVIDUÁLNÍCH POTŘEB ADVOKÁTA

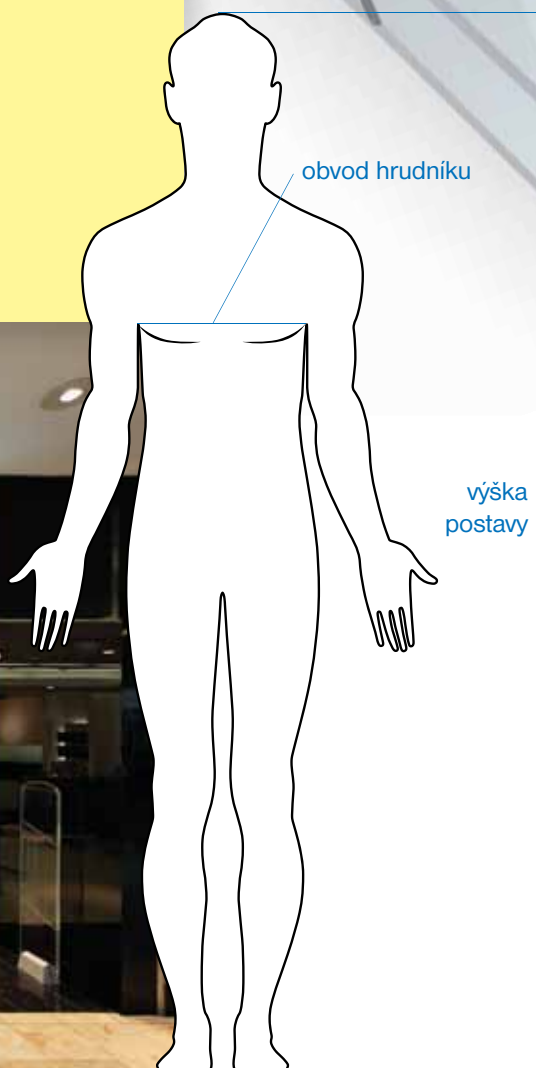
POŘ. Č.	PRODEJNA	ADRESA	MĚSTO
1.	Avion Brno	Skandinávská 2	619 00 Brno
2.	IGY Centrum	Pražská 1247/24	370 04 České Budějovice
3.	Futurum Hradec Králové	Brněnská 1825/23a	500 03 Hradec Králové
4.	Nisa Liberec	České mládeže 456	460 03 Liberec
5.	Futurum Ostrava	Novinářská 6a	702 00 Ostrava
6.	Olympia Plzeň	Písecká 972/1	326 00 Plzeň-Černice
7.	OKC Eden	Vršovická 1527	101 00 Praha 10

V těchto uvedených prodejnách je odborně vyškolený personál připraven zpracovat objednávku taláru advokáta dle jeho individuálních tělesných proporcí na míru.

MANUÁL PRO ZJIŠŤOVÁNÍ OPTIMÁLNÍ VELIKOSTI ODĚVU

- 1** OBLEČTE SI LEHKÝ PŘILÉHAVÝ ODĚV
- 2** STŮJTE PŘIROZENĚ
- VZPŘÍMENĚ S OBVYKLÝM DRŽENÍM TĚLA
- 3** VÝŠKA POSTAVY – MĚŘÍ SE VE VZPŘÍMENÉM POSTOJI OD ZÁKLADNÍ ROVINY (BEZ BOT) PO NEJVYŠŠÍ BOD TEMENE
- 4** OBVOD HRUDNÍKU (PRSOU)
- MĚŘÍ SE ZEPŘEDU DOZADU PO CELÉM OBVODU TĚLA PŘES NEJVĚTŠÍ VYSTOUPLOST PRSOU
- 5** ZJIŠTĚNÉ ROZMĚRY ZAPISUJTE BEZ PŘÍDAVKŮ CM NA VOLNOST, VŽDY V CELÝCH ČÍSLECH

POSTUP PŘI ZAŘAZOVÁNÍ VELIKOSTI

VÝŠKA POSTAVY	OBVOD HRUDNÍKU	ZNAČENÍ
157 - 163	78-86	0/40-42
	86-94	0/44-46
	94-102	0/48-50
	102-110	0/52-54
	110-118	0/56-58
	118-126	0/60-62
	126-134	0/64-66
163 - 169	78-86	1/40-42
	86-94	1/44-46
	94-102	1/48-50
	102-110	1/52-54
	110-118	1/56-58
	118-126	1/60-62
	126-134	1/64-66
169 - 175	78-86	2/40-42
	86-94	2/44-46
	94-102	2/48-50
	102-110	2/52-54
	110-118	2/56-58
	118-126	2/60-62
	126-134	2/64-66
175 - 181	78-86	3/40-42
	86-94	3/44-46
	94-102	3/48-50
	102-110	3/52-54
	110-118	3/56-58
	118-126	3/60-62
	126-134	3/64-66
181 - 187	78-86	4/40-42
	86-94	4/44-46
	94-102	4/48-50
	102-110	4/52-54
	110-118	4/56-58
	118-126	4/60-62
	126-134	4/64-66
187 - 193	78-86	5/40-42
	86-94	5/44-46
	94-102	5/48-50
	102-110	5/52-54
	110-118	5/56-58
	118-126	5/60-62
	126-134	5/64-66

1

NAJDĚTE ODPOVÍDAJÍCÍ KOLONKU VÝŠKY POSTAVY.

2

V TÉTO VÝŠKOVÉ SKUPINĚ DÁLE VYHLEDEJTE VÁŠ ROZMĚR OBVODU HRUDNÍKU.

3

V NÁSLEDUJÍCÍM SLOUPCI NAJDĚTE VÝSLEDNÝ ZÁPIS VELIKOSTI TALÁRU.

Poznámka: Velikosti jsou přizpůsobeny nošení taláru se sakem i bez.

✦ icha

✦ Foto JAN KOLMAN a archiv Blažek Praha

epravo.cz

Váš partner na cestě právem

Vydavatelství EPRAVO.CZ, a.s. vyhlašuje pod záštitou Ministerstva spravedlnosti ČR
3. ročník firemního žebříčku

Právnická firma roku 2010

Slavnostní galavečer proběhne 15. listopadu 2010
Pro více informací navštivte www.pravnickafirmaroku.cz

Mercedes-Benz

Generální partner

Odborný garant

citibank

Hlavní finanční partner

Významní partneři

Hlavní partneři

z právní teorie a praxe

ČLÁNKY

Morální aspekty práva a právní interpretace	35
Materiální a formální pravda v současném soudním procesu	42
K překážce výkonu funkce dle § 381 obchodního zákoníku	45
K účtování DPH při změně sazby od 1. 1. 2010 u náhrady nákladů právního zastoupení před soudem.....	48
Z JUDIKATURY	52 - 56
Z ODBORNÉ LITERATURY	57 - 58

SHRNUTÍ

Irena Pelikánová: Morální aspekty práva a právní interpretace

Renomovaná autorka zajímavým způsobem pojednává o úzkém vztahu morálky, etiky a práva s tím, že právo není a nemůže být ve vztahu k morálce autonomní. Autorka porovnává koncepci přirozenoprávní a pozitivistickou. Zdůrazňuje důležitost dobrého práva pro osobní jistotu a bezpečnost, proto nemůže být právo izolováno od morálky. Článek se dále zabývá samotným obsahem morálních pravidel a jejich výkladem z hlediska historického, filozofického a etického s tím, že de facto každý jedinec má přirozenou schopnost rozlišit jednání čestné a nečestné. Vzájemné působení práva a morálky autorka pojednává i s odkazy na platné právo. Pro efektivní fungování práva musí být vytvořeno prostředí právního státu, důležitá je i nutnost kvality všech složek právního mechanismu, tedy existence vrstvy kompetentních profesionálů. Z článku vyplývá, že není důležitá jen samotná znalost práva, ale i mravní a etická vyspělost těch, kteří se na chodu spravedlnosti podílejí, jinak dochází k rozkladu právního státu. Autor-

ka na praktických příkladech dokumentuje možné konflikty mezi právní a morální (etickou) normou. Článek dále pojednává i o principu dobré víry a o rozporu s dobrými mravy, jak z hlediska vnitrostátních předpisů, tak z hlediska tendencí např. evropského smluvního práva. Článek velmi dobře navazuje na téma konference České advokátní komory o advokátní etice, která se konala 17. 9. 2010 na Pražském hradě.

Stanislav Brtník: Materiální a formální pravidla v současném soudním procesu

Autor se zabývá vztahem zásady kontradiktornosti procesu k formální a materiální pravdě. Dochází k závěru, že formální a materiální pravda poněkud ztrácí svůj původní smysl a výsledkem kontradiktorního procesu je pravda procesní. To však podle článku neznamená rezignaci na zjištění pravdy objektivní. Příspěvek se zabývá mj. rozbořením povahy podkladů pro rozhodnutí soudu, zejména povahou nesporných skutečností a z těchto hledisek i problémem kvalifikace doznání obžalovaného.

Vladimír Szabo: K překážce výkonu funkce dle § 381 obchodního zákoníku

Autor se v článku věnuje výkladové problematice § 381 obchodního zákoníku, jenž pojed-

nává o překážce výkonu funkce v orgánech právnické osoby z důvodu předchozího působení ve srovnatelné funkci v právnické osobě, na jejíž majetek byl prohlášen konkurz. Popisuje tři způsoby interpretace daného ustanovení demonstrováné vždy na názorných příkladech, včetně nastínění možných úskalí každého z nich.

Václav Pátek: K účtování DPH při změně sazby od 1. 1. 2010 u náhrady nákladů právního zastoupení před soudem

Od 1. 1. 2010 se zvýšila sazba DPH z 19 % na 20 %. Autor se zabývá otázkou, jaká sazba DPH se má užít pro řízení, jež proběhlo před 31. 12. 2009, pokud k rozhodnutí o nákladech a vyúčtování odměny dochází po 1. 1. 2010. Článek pojednává o případech, kdy o odměně (nákladech) u povinného zastoupení (obhajobě) rozhoduje soud. Za rozhodující autor považuje okamžik, kdy se advokát o ukončení obhajoby (zastoupení) dozvěděl. Tímto názorem autor polemizuje s názorem vysloveným v rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ČR. Autor je specialistou na daňové otázky.

Morální aspekty práva a právní interpretace

prof. JUDr. IRENA PELIKÁNOVÁ, DrSc.

1. Vztah práva a morálky

Právník nepochybuje, že právo a morálka nejsou totožné normativní systémy. Nemívá však přesnější představu o tom, co je morálka

a v jakém vztahu je k právu. Na prvou část otázky existuje veliké množství odpovědí a není mým cílem podávat jejich přehled. Pokusím se jenom o zjednodušující pracovní vymezení, které umožní rozvíjet další úvahy.

Bez ohledu na to, zda budeme pramen morálních pravidel hledat v lidské přirozenosti nebo v náboženství a zda se budeme domnívat, že jsou nebo mají být kodifikována v nějaké formální podobě nebo že je nutno je redukovat na jakýsi univerzální princip, či dokonce že musíme jakákoli obecná pravidla odmítnout a musíme vycházet jenom z konkrétních rozhodnutí v konkrétních situacích, shodneme se na tom, že *morální pravidla nevytváří stát a že ani neingeruje do jejich kodifikace – na rozdíl od pravidel právních*, která mají buď povahu zákonodárně formalizovanou, nebo alespoň povahu sankcionovanou státem. Tato povaha morálních pravidel má za následek jejich proměnlivost, různorodost, možnou neurčitost, subjektivnost, možná také vnitřní rozpornost. Na druhé straně pro chápání vztahu morálky a práva má bezpochyby velkou důležitost, zda se ve své koncepci práva přikloníme k pozitivistickému nebo přirozenoprávnímu stanovisku.

Právní pravidla mají zajistit co možná bezkonfliktní fungování společnosti. Řešení konfliktů je přeneseno na státní orgány. Tak je přímé použití síly odvedeno ze společnosti a svěřeno specializovaným orgánům státu. Fungování práva má s sebou nést právní i osobní jistotu a bezpečnost pro život jednotlivce. Lepší pravidla vedou k předstihu určité společenské skupiny před společnostmi, které se řídí horšími pravidly (Hayek). V tomto směru funguje soutěž i mezi právními systémy.

Jako praktické potvrzení teze může sloužit nepopíratelně existující soutěž mezi právními řádů uvnitř EU, kde obchodní společnosti vyhledávají nejpříznivější právní podmínky pro umístění svého sídla. Stát, u něhož se soustřeďují sídla společností, z toho těží ekonomickou prosperitou.

Takové konstatování však implicitně obsahuje presumpci, že právo nejen existuje jako poznatelný systém právních norem, ale také že ve společenské praxi *funguje*, že se právní normy v praxi uplatňují, lidé se chovají v soula-

du s nimi, a pokud je výjimečně porušují, státní mechanismus je k respektu k právu přinutí.

O vztahu mezi jednotlivými normativními systémy tato tvrzení zdánlivě nic nevypovídají. Teprve další zkoumání spočívající v porovnávání různých právních systémů a zjišťování, jak na sebe právní systémy vzájemně působí s jinými druhy normativních systémů, by mohlo ukázat, je-li efektivita práva ovlivněna větším či menším spolupůsobením a prolínáním práva a morálky. I každodenní zkušenosti a pozorování však umožňují dospět k určitým závěrům.

Vývoj v České republice v posledních dvaceti letech dosvědčuje, že právo izolované od morálky nefunguje. Právo není autonomní ve vztahu k morálce.¹ Tento závěr ovšem koresponduje s přirozenoprávními koncepcemi, protože ty hledají zdroj práva v obdobných pramenech, jako jsou ty, z nichž vyvozujeme normy mravní, a je tudíž obtížně představitelná jejich vzájemná nezávislost, případně rozpornost. Avšak ani pozitivisticky poji-mané právo při hlubším pohledu není prosto morálních aspektů, naopak bližší pohled ukáže, že morální pravidla se s „technickými“ právními normami *prostupují*. Nelze přisvědčit stanoviskům, že oba normativní systémy jsou striktně odděleny a nanejvýš právo v určitých případech *odkazuje* na vně existující normativní systém morálky.

2. Co je obsahem morálních pravidel

Stručná nebo jednoznačná odpověď na takto položenou otázku je obtížná až nemožná, ale pro bližší zkoumání vztahu práva a morálky nezbytná. V literatuře nalezneme nejrůznější řešení od Sókrata, Platóna, Aristotela, sv. Augustina, Tomáše Akvinského až po moderní filozofy. Řešení natolik rozdílná, že nám paradoxně dávají velkou volnost při volbě některého z nich. Zjednodušeně je možno rozlišovat koncepcce, tvrdící, že určitá morální pravidla existují (tzv. *legalismus* – názory se liší v tom, jaká to jsou pravidla, kolik jich je – kategorický imperativ Kantův apod.),² a na druhé straně stanoviska, že jediným základem veškeré etiky je povinnost lásky k bližnímu (oproštěná od emočního obsahu), nebo dokonce, že pravidla nejsou vůbec žádná a člověk musí až na základě konkrétní situace rozhodnout, které řešení je morální a které nikoli;³ od tohoto základního principu nebo i bez něj se odvíjí konkrétní chování v konkrétní situaci plně v závislosti na této situaci (tzv. *situacní etika*), aniž existu-

1 Fuller mluví o „morálce, která umožňuje právo“ – srov. Fuller, Lon L.: Morálka práva, Oikúmené, Praha 1998, s. 12, 37.

2 Kant, I.: Kritika praktického rozumu, Svoboda, Praha 1996.

3 Weischedel, W.: Skeptická etika, Oikoymenth, Praha 1999.

jí jakákoli další etická pravidla.⁴ Skeptický autor Weischedel, popírající pevné etické normy, staví na jejich místo určité „základní postoje“ a „postoje“. Základními postoji podle tohoto autora je *otevřenost, odstup, odpovědnost* vůči sobě a vůči jiným. Ze základních postojů pak odvozuje další postoje.

Ze základního postoje otevřenosti vyvozuje postoj pravdivosti, věcnosti, uznání a tolerance, soucitu. Ze základního postoje odstupu vyplývá postoj odříkání, sebeuskromnění, pokory a vzdání se sebe, sebeovládání a uvážlivosti, statečnosti a upřímnosti, velkomyslnosti a laskavosti, duševní rovnováhy a trpělivosti. Ze základního postoje odpovědnosti vyvozuje citovaný autor postoj solidarity, spravedlnosti a věrnosti.⁵

Původ etických pravidel může být viděn v náboženství, ale není to nevyhnutelné, může být viděn také v samotném nitru člověka.⁶ Rozlišování etických norem jako příkazů zaměřených pouze do nitra jednotlivce oproti právním normám regulujícím mezilidské vztahy bez ohledu na nitro individua je zjednodušující a neobstojí při konkrétním zkoumání. Stačí poukázat na roli subjektivního prvku v konstrukci právní odpovědnosti a zavinění, ale také např. na doktrínu dobré víry, legitimního očekávání, požadavek odborné péče, dobré správy, na neplatnost vnitřních výhrad (mentální rezervace) v právních úkonech atd. Právo nekalé soutěže a podobně i právo ochrany spotřebitele usiluje o kvalifikaci určitých jednání jako protiprávních, jsou-li z etického hlediska nepoctivá⁷ – zlehčování, parazitování, nekalé obchodní praktiky (neodpovídání na dopisy, zmenšování písma ohledně určitých informací, uvádění cen bez daně atd.). Na druhé straně konstrukce lásky k bližnímu jako etického principu je zaměřena výhradně na relevantnost vztahu *k druhým*, i když za účelem vnitřní motivace.

Bez ohledu na to, kterou z koncepcí etiky přijmeme, víme ze zkušenosti, že každý jedinec má určitou přirozenou schopnost rozlišit jednání čestné, poctivé, mravné od jednání nečestného, nepoctivého a nemravného. Na tom nic nemění rozporné názory týkající se některých konkrétních otázek, jako např. přípustnost sebevraždy, eutanasie, otázky potratů a jiná oblíbená témata. Každý jednatel se dostává do obtížných situací, kdy naráží na konflikt určitých principů a musí se rozhodnout pro některý z nich (lhát, nebo sdělit druhému pravdu, která mu ublíží?). Takové konflikty nastávají i při aplikaci práva (konflikty právních principů, např. právní jistota a bez-

důvodné obohacení apod.). Vědomí takovýchto konfliktních situací dovedlo situační etiky k odmítnutí předem daných pravidel, protože ta by mohla jednotlivce nutit k rozhodnutí, jež jeho etický smysl odmítá. Např. bezpodmínečný zákaz lhát by mohl mít ve zmíněném případě velmi závažné negativní důsledky. Koneckonců ani v právu neakceptujeme žádné rigidní a předem dané pravidlo, jak řešit střety právních principů.⁸

3. Právní a morální normy ve vzájemném působení

Právní normy představují velmi složité a různorodé komplex pravidel, který je velmi obtížné obecně charakterizovat z hlediska vztahu k normám etickým. Pokusím-li se o velké zjednodušení, mohu rozlišit trojí rozdílnou situaci:

Mezi právními normami musíme především obecně odlišit ty, jimž se někdy říká „technické“, tedy takové, jejichž obsah je z etického hlediska indiferentní (pravidla dopravního provozu, počítání lhůt, lhůty atd.). Ostatní právní normy mají obsah, který nějakým způsobem s etikou souvisí.

Některé právní normy mají morální obsah, jsou současně normami morálními (a). Jiné obsahují odkaz na morální normy (b) a ještě jiné vtaňují morální normy cestou interpretace (c).

a) Normy, které se s morálními překrývají, jsou velmi četné. Je to většina norem práva trestního, ale i velké množství soukromoprávních norem. Tak např. povinnost řádně a včas plnit smluvní závazky je povinností také morální. Povinnost vrátit bezdůvodné obohacení nebo nahradit způsobenou škodu má i etický obsah. I z toho důvodu mnohé smlouvy jsou uzavírány neformálně, protože smluvní strany vnímají své povinnosti především jako morální závazky a do právní roviny se uchylují obvykle až v případě nějaké poruchy ve vztazích s druhou stranou. Samozřejmě i v rodinném právu a v dalších právních odvětvích nacházíme právní normy, které nemusí adresáti znát jako právní imperativy, protože je považují za součást morálních pravidel. Technická pravidla je na rozdíl od toho třeba znát.

b) Ustanovení o neplatnosti úkonu odporujícího dobrým mravům (§ 39 OZ) nebo o náhradě škody způsobené úmyslným jednáním proti dobrým mravům (§ 424 OZ) odkazují na pravidla etická, která je třeba pro jejich aplikaci zkoumat, budou ale zkoumána jako odlišný normativní systém. Přestože úprava nekalé soutěže je rovněž odkazovací na dobré mravy hospodářské soutěže, nepůjde o totožný soubor pravidel.

c) Veškeré úpravy zneužití práva (např. velmi významný § 265 ObchZ⁹), principu ochrany dobré víry vyžadují náročnou interpretaci, která nepomíjí etický aspekt. Totéž je možno říci o obcházení zákona ve smyslu § 39 OZ, které je zřejmě eticky zavrženější než prosté porušení zákona, jež může být i neúmyslné, zatímco obcházení zákona předpokládá úmysl vyhnout se plnění zákonné povinnosti. V těchto interpretačních činnostech dokonce soudce musí

4 Fletcher, J.: Situační etika, Kalich, Praha 2009.

5 Weischedel, W.: op. cit. s. 141 an.

6 V literatuře se mluví také o pravidlech deontologických, která můžeme podřadit legalistickým stanoviskům, protože obvykle spočívají na snaze o určitou kodifikaci takových pravidel.

7 Na tom nic nemění v doktríně zdůrazňované rozlišování mezi dobrými mravy a dobrými mravy hospodářské soutěže.

8 Dworkin, Ronald M.: Když se práva berou vážně, Oikúmené, Praha 2001, s. 49: „Principy mají jednu dimenzi, kterou pravidla nemají – dimenzi závažnosti (weight) čili důležitosti. Jakmile se principy kříží... pak ten, kdo musí tento konflikt rozhodnout, musí přihlídnout k relativní závažnosti každého z nich...“

9 Toto ustanovení zní: „Výkon práva, který je v rozporu se zásadami poctivého obchodního styku, nepoživá právní ochrany.“

brát v úvahu i psychologickou situaci určité osoby, což znovu ukazuje na nesprávnost a schematičnost rozlišení práva a morálky podle vnějšího či vnitřního aspektu.

Rozhodující je, že právo musí být zásadně respektováno spontánně a nezávisle na jeho konkrétní znalosti, a to bude mnohem snazší a častější, jestliže adresát právní normy ji bude chápat jako normu morální. Představa o nezávislosti práva a morálky je zřejmě jedním z dědiců naší pozitivistické zátěže, již si z vulgarizovanou nese me z minulosti.

Zatím jsme pohlíželi na právo jako na daný a nehodnocený soubor norem, jehož respektování závisí na vůli adresátů právních norem a na jejich etických postojích. K problému však můžeme přistoupit i z druhé strany, ve smyslu Fullerovy „morálky práva“.

4. Morálka práva

Tento pohled v zásadě neříká nic jiného, než že fungování právního systému, uplatnění práva, závisí také na právu samotném. **Právo je možné jenom za předpokladu „morálky práva“**, již citovaný autor rozumí respektování osmi základních principů. Kromě samotné schopnosti artikulovat obecná pravidla, jejich zpřístupnění (zveřejnění), zabránění retroaktivnosti a nesrozumitelnosti, požaduje také jejich nerozpornost, možnost je dodržovat a dostatečnou stabilitu v čase. Posledním pravidlem je dosažení shody „mezi vyhlášenými pravidly a jejich uplatňováním v praxi“.¹⁰ Toto pojetí posouvá zcela správně do morální roviny i vlastní tvorbu práva a jeho uplatňování. Vrátime-li se k naší každodenní zkušenosti, vidíme přece jasně, že **problém fungování práva nespočívá jenom v jeho porušování občany, ale také v ochromení právního mechanismu „zevnitř“ – od tvorby práva až po jeho aplikaci a vynucování**. Nekvalitní legislativa, záplavy zcela účelových novelizací, které velmi často znamenají zhoršení předchozí úpravy, soudní rozhodování a rovněž vymáhání rozhodnutí – tady všude se setkáváme s nemorálními jednáními ústícími v porušování „morálky práva“.

Závěrem, k němuž neodvratně vedou shora uvedené úvahy, je patrná převaha významu morálky nad právem, její určující role pro fungování celého právního mechanismu.

5. Morálka je silnější než právo a podmiňuje jeho fungování

Můžeme pozorovat, že v některých státech, kde pozitivní právo je formálně a obsahově srovnatelné s právem vyspělých států, není navzdory tomu právní prostředí uspokojivé, bují tu korupce, hospodářská kriminalita, právní nejistota apod. V jiných státech se srovnatelným legislativním základem je celkově právní prostředí příznivější. **Ani relativně slušné zákonodárství tedy nestačí k tomu, aby právo dobře fungovalo a aby bylo vytvořeno prostředí právního státu**. Nedostatky legislativní povahy jsou jenom jedním z prvků, který právní prostředí ovlivňuje. Zaklínadlo „chybí legislativa“ je většinou prázdným alibismem, čímž nijak nepopírám legislativní nedostatky.

Úvahy o etických pravidlech nás dovedly k závěru, že pro fungování práva je nezbytná nejenom dostatečná morální úroveň adresátů právních norem, ale také „morálka práva“ ve Fullerově pojetí. Lidská osobnost v právním státě, ať ji vidíme v postavení adresáta právní normy, anebo naopak jako jejího tvůrce, uplatňovatele nebo vynucovatele, musí být mravně zralá. Nakolik působí „uvnitř“ v rozhodujících člancích právního mechanismu, musí být vedle toho kompetentní, musí být vybavena potřebnými znalostmi a vzděláním. Stranou ponechám úvahy o vztahu obojího v jednotlivé osobnosti, protože jde o poněkud ošidnou stránku, kde jistě neplatí žádná nutná a přímá úměra. Stejně tak ponechám stranou otázku významu věku, zkušeností apod. přestože bezpochyby i tyto prvky hrají významnou roli (např. otázka dosažení určitého věku jako předpoklad pro jmenování do soudcovské funkce).

Přes uvedená zjednodušení platí, že nezbytným předpokladem funkčnosti všech složek právního mecha-

¹⁰ Cit. dílo s. 42.

mu je existence vrstvy kompetentních profesionálů. Tím se od právního mechanismu dostaneme ke školství, které nemůže být nahrazeno pouhou otevřeností hranic a možností studia v zahraničí. Na druhé straně, i kdyby školství vychovalo odborníky potřebné úrovně, musí být stát schopen přitáhnout je do profesí realizace a tvorby práva a udržet je tam.

Zdá se, že v České republice není splněna ani jedna z uvedených podmínek.

Vrátím-li se k legislativě, profesionální úroveň by měla být zajištěna na každém stupni legislativního procesu: od přípravy návrhu a tudíž ministerské legislativy, přes vysoce odborný poradní orgán vlády až k parlamentu, jehož laické složení (které by ovšem mělo být také stále více profesionalizováno dostatečnou kvalifikací poslanců) musí vyrovnávat profesionální zázemí dostatečné úrovně a požívající přirozenou autoritu a respekt. Jenom tak můžeme mít naději na bezrozpornou a stabilní legislativu, která ukládá občanům splnitelné povinnosti a která je artikulována natolik srozumitelně a jasně, aby ji soudy a další orgány mohly dobře aplikovat. Na takovém právu potom můžeme vychovávat mladé a ještě kompetentnější právníky, čímž se kruh uzavírá.

Zákonodárce často podléhá mýlivému pocitu všemoci. Důsledkem může být přijetí nefungující normy nebo normy odporující mezinárodním závazkům, ústavě apod. Vedle mezi daných ústavním nebo mezinárodním právem nebo právem EU jsou tu tedy i meze plynoucí z povahy věci. Dokonce ani ve sféře zmíněných technických pravidel není volnost zákonodárce neomezená. Předpokladem účinnosti právní normy tohoto druhu je, aby byla v souladu s potřebami praktického života, aby nekomplikovala zbytečně život. I v tomto směru jenom rozvíjím Fulleroy závěry.

Společnost, v níž by neexistovala dostatečně přesně formalizovaná právní pravidla, ale většina lidí by dobrovolně (bez ingerence státu) respektovala nezpochybňovaná morální pravidla, by si pravděpodobně postupně právní normy vytvořila živelnými mechanismy, např. na základě obyčejů nebo precedentů, v zájmu zabránění svémoci, aniž by společnost byla ve své existenci ohrožena nebo příliš znevýhodněna. Naopak – demoralizovaná společnost, i kdyby byla vybavena kvalitním souborem právních norem, upadne do stavu právní nejistoty, jako se tomu děje u nás. Zákonodárství bude postupně rozrušováno špatnými zásahy, nebude řádně aplikováno a vymáháno, lidé ztratí pocit právní jistoty atd. **Deklarovat existenci právního státu nezabrání jeho rozkladu, jestliže společnost ztratí schopnost respektovat etická pravidla.**

Deklarovat existenci právního státu nezabrání jeho rozkladu, jestliže společnost ztratí schopnost respektovat etická pravidla.

11 Srov. § 4 odst. 5 zákona č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších změn.

12 Srov. § 60 odst. 1 zákona o sodech a soudcích č. 6/2002 Sb., ve znění změn; za dobu účinnosti byl jenom tento zákon novelizován více než dvacetkrát!

13 Ihering, R. von: Boj za právo, J. Pelcl, Praha 1897, s. 87.

Koneckonců, význam etické vyspělosti osobnosti je i dnes promítnut do mnoha našich platných zákonů, jež stanoví podmínku *bezúhonnosti* pro nejrůznější činnosti, funkce ve státním aparátu a rovněž pro výkon funkce soudce. Tak např. zákon o bankách vyžaduje pro udělení bankovní licence mj. „*důvěryhodnost*“ osob s kvalifikovanou účastí a osob vykonávajících řídicí funkce.¹¹ Podobně předpokladem pro jmenování soudcem je podle našeho zákona i skutečnost, že kandidát je „...*způsobilý k právním úkonům a bezúhonný, jestliže jeho zkušenosti a morální vlastnosti dávají záruku, že bude svou funkcí řádně zastávat, v den ustanovení dosáhl věku nejméně 30 let...*“.¹² Samotná aplikace jenom těchto dvou nahodile vybraných zákonů umožňuje pochopení významu etických pravidel pro právo.

Zdá se tedy, že přes absenci jasné artikulace převahy morálky nad právem koneckonců ji alespoň do jisté míry uznáváme a respektujeme. Nebo je to spíše rozpornost našeho instinktivně nedůvěřivého přístupu k etice pod vlivem mnohaleté manipulace komunistickým režimem a nového zákonodárství, ovlivněného vyšší právní kulturou vyspělé Evropy? Bezpochyby však postrádáme jasnou *deklaraci* tohoto vztahu, jeho zdůraznění, podtržení nejenom ve výuce právníků, ale zejména také v interpretaci práva, v judikatuře apod.

Bylo řečeno, že právo by obsahově mělo být v souladu s morálkou. *Znalost* práva jeho *adresáty* je užitečná a potřebná pro fungování práva, není však vždy nezbytná a v souvislosti s rostoucí složitostí práva je reálně a nevyhnutelně neúplná, mnohdy dokonce deformující. Dobré právo má být takové, aby právní subjekt mohl jeho obsah předpokládat, uhádnout, vytušit. Co však bude především orientovat adresáta povinností? Není pochyb o tom, že to bude jeho mravní přesvědčení o tom, co je správné a dobré, co se smí a nesmí. Pochopitelné a jasné právo odpovídá citu jednotlivce pro právo, pro spravedlnost. **Mravní vyspělost adresáta právních norem však nespočívá jenom v chování právu odpovídajícím, ale také v úsilí svého práva se domoci.** Tak napsal Ihering: „*Ne však estetika, nýbrž etika musí nás poučiti, co s podstatou práva se shoduje nebo jí odporuje...*“¹³ **U nás tak obvyklá rezignace před protiprávností je jenom jedním z důsledků morálního úpadku celé společnosti.**

Jestliže konstatujeme *vstup morálních pravidel do práva*, postupování a překrývání se právních a etických pravidel, zbývá dodat a podtrhnout i druhou stránku – neboť zpravidla se za *etické chování považuje chování v souladu s právem* a porušování práva za neetické. Tak vstupují právní pravidla do pravidel morálních. Celá výše zmíněná skupina právních norem, které jsou *současně* normami etickými, v sobě tuto dvojsměrnost obsahuje. Tato stránka vzájemného postupování je nezbytným *předpokladem* uplatňování právních norem, protože jejich dodržování nemůže být motivováno pouze hrozbou donucení. **Motivací pro dodržování právních norem musí být snaha**

o **održování etických pravidel a předpokladem toho je, že součástí morálky je chování se v souladu s právem.** Právě z toho důvodu Ihering kritizuje úpravu náhrady škody, která více chrání škůdce než poškozeného, neboť takové právo podkopává obecný cit pro právo, vyvolává pocit křivdy. Dodávat k tomu naši současnou zkušenost s rozžíráním obecného citu pro právo prostřednictvím nekvalitní legislativy i judikatury je asi zbytečné. Jakmile ale dojde k rozkolu a právní normy nebudou chápány současně jako normy etické, ochromí to nezbytně působení práva. I v tomto smyslu se kruh uzavírá.

V čím rozsáhlejší míře budou nemravní jedinci povoláni k aplikování právních norem, tím více budou rozkládat právní stát.

6. Působení právních a morálních pravidel při aplikaci a interpretaci práva

Právní pravidla jsou vždy ve větší či menší míře abstraktní, a to i v precedenčním právním systému. Aplikace práva je náročnou intelektuální činností, do níž vstupuje aplikující jedinec (soudce), který musí uskutečnit spojení mezi právní normou a konkrétním případem (subsumpcí). V této operaci je obsaženo riziko chyb – záměrných nebo neúmyslných. Předpokladem správné subsumpcie je jednak charakteristika skutečnosti a její porovnání s hypotézou právní normy, jednak správné pochopení pravidla obsaženého v dispozici právní normy. Subsumpcie může být provedena správně, pochopení pravidla (dispozice) může být deformující. Pravidlo musí být totiž interpretováno ve světle celého kontextu s ostatními pravidly i dalšími právními principy.¹⁴ **Mravní profil aplikujícího jednotlivce není bezvýznamný pro to, jak bude popsána myšlenková operace provedena a jak bude tudíž právo ve výsledku fungovat.** Nemravný soudce bude mít tendenci pokrýt aplikaci operaci v souladu se svými postranními záměry. Naopak mravně zralý soudce bude veden snahou najít skutečný smysl právní normy a co nejúplněji zjistit skutkové okolnosti, na něž má být právní norma aplikována. Interpretace práva není jenom intelektuální činností, již bychom mohli vidět bez závislosti na volním úsilí dobrat se správného výsledku. **V čím rozsáhlejší míře budou nemravní jedinci povoláni k aplikování právních norem, tím více budou rozkládat právní stát.** Ani nejlepší legislativa tomu nemůže zabránit. Nejinak tomu ovšem je při přijímání správních aktů pracovníky veřejné správy.

Nabízí se však námitka, že i mravně vyspělý, kompetentní soudce se mnohdy dostává do situace, kdy jasně formulované zákonné ustanovení odporuje jeho vnitřní představě etického pravidla. Zmíněn byl i problém různorodosti etických pravidel. Tak např. má soudce odsoudit lékaře, který provedl euthanasii, již zákonodárství nedovoluje. Jak se má zachovat?

I když připustíme, že etická pravidla jsou různá v různých dobách i v různých zemích, že se liší podle náboženství nebo filozofického názoru apod., přece je možné shodnout se na tom, že orientují člověka k tomu, aby jednal správně a aby prosazoval dobro, aby se zbavoval nebo alespoň omezoval svůj egoismus a nenávisť, lhotej-

nost k druhým. Při aplikaci práva pro soudce to nemůže znamenat nic jiného, než že bude rozhodovat nestranně a s přesvědčením o správnosti, spravedlivosti řešení, které volí. Součástí eticky správného přístupu soudce je (zdánlivě paradoxně) i určité odosobnění, oddělení jeho individuálních etických postojů od postojů, které jsou obecně hodnotově akceptovány v dané společnosti. V uvedeném

příkladu by soudce zřejmě neměl do svého rozhodování promítnout své osobní stanovisko k euthanasii, ale měl by se snažit od jakékoli krajní pozice (ať pro nebo proti) oprostit. Ustanovení trestního zákoníku by měl tudíž aplikovat s přihlédnutím ke všem okolnostem případu. Na druhé straně vidíme, že v určitých krajních situacích musí i dobrý soudce *přednostně aplikovat právní pravidlo vyjadřující etické postoje zákonodárce*, přestože není jisté, že se jedná o etické postoje ve společnosti převažující. Toto převážení právního pravidla vysvětlíme nezbytností respektování určitých právních principů, zejména principu právní jistoty, zákonnosti.

Lze namítnout, že dva soudci při řešení téže věci mohou dospět k rozdílným závěrům, a to i při největší subjektivní snaze o čistotu. Odpovězme, že mravně řešení nemusí být jenom jedno jediné a že tudíž taková možnost není v rozporu s předchozími tvrzeními. Ilustrujme řečené teze na příkladu:

Squatři, kteří protiprávně obsadili dům v Praze a odmítli jej opustit, byli odsouzeni a po vynesení rozsudku se vyjádřili v tom smyslu, že odsouzení odporuje morálce, protože byli vedeni dobrým úmyslem upozornit na chárání budovy, kterému městská část nebrání. Bez ohledu na možnou pravdivost jejich motivace je třeba položit otázku, zda taková morální pohnutka může zprostit pachatele trestní odpovědnosti a zda v tomto případě opravdu existuje konflikt právního a morálního pravidla. Negativní odpověď je nasnadě. I kdybychom považovali za chvályhodné upozornit na nečinnost veřejného orgánu, je k tomu mnoho jiných cest a prostředků než protiprávní vniknutí do budovy. V případě morálně správné motivace k jednání musí být pokud možno voleny prostředky dovolené.

V případech, kde skutečně dojde ke konfliktu morálního pravidla a právní normy, jako je tomu např. při euthanasii, dostává se aplikující právník do mnohem obtížnější situace. V takovémto případě je zřejmé, že morální norma má relevanci a v právu je třeba hledat prostor pro její uplatnění (polehčující okolnosti apod.).

Situace je velmi blízká právní interpretaci konkrétních ustanovení za pomoci právních principů. V těchto případech soudce také musí zvažovat, nakolik ustanovení obecným právním principům odpovídá a může dojít až k závěru o neaplikovatelnosti konkrétního ustanovení.

V současné době jsme se setkali s případem chyby v zákoně, která spočívala v absenci úpravy základu pro odvod pojistného

¹⁴ Blíže k otázce interpretace srov. Pelikánová, I.: Rozum, právo a interpretace, Zpravodaj Jednoty českých právníků, 2009, 3, s. 31-53.

v zákoně o sociálním pojištění. Klade se otázka, zda v té době existovala povinnost odvodu. Závěr aplikujícího soudce by měl být jednoznačně pozitivní s výkladovým doplněním základu.

Argumentace závěru není bez obtíží. Netýká se však tak dalece rozporu s etickými pravidly, jako spíše principu koherence právního řádu, který nemůže být ohrožen zákonodárcovou chybou. Funkcí soudce je v podobném případě doplnit absentující část pravidla, nemůže pravidlo v zákoně jasně vyslovené popřít. Etický rozměr má spíše chování veřejných orgánů, které uplatňují právo na vrácení pojistného, argumentující jakousi revanší vůči státu, jenž od nich žádá plnění jejich povinností. Veřejný orgán, argumentující neeticky, jedná bezpochyby protiprávně. Porušuje zásadu dobré správy, která musí být součástí každého právního řádu. Přestože tedy chyba poslanců je závažná a vyžaduje vyvození odpovědnosti přinejmenším politické až k původci problému, mělo by odsouzení padnout zejména na hlavy veřejných představitelů považujících za akceptovatelné podobné žaloby. Porušení principu dobré správy může být i právním argumentem, a tady je patrná souvislost právních principů a morálních pravidel.

Podobným způsobem je možno analyzovat jiný aktuální a medializovaný problém, jímž je *povinnost placení poplatků ve zdravotnictví*. Chování místní samosprávy, která otevřeně vystupuje proti platnému a účinnému zákonu, je jednoznačně protiprávní, protože zákony váží každého včetně zastupitelů a vracet poplatníkům podle zákona poskytnuté platby samospráva nemůže, nemá-li otevřeně porušit zákon. Protiprávně jednající samospráva porušuje současně etické normy, protože otevřeně projevuje neúctu k zákonným normám. Na tomto příkladu se ukazuje zpětná vazba, jež v právním státu musí zcela nezbytně fungovat: mravním pravidlem je úcta k právu a úcta k zákonu.

Uvedené závažné příklady neetického chování veřejné správy se zdají korespondovat Iheringovu konstatování: „Proti špatnému právu neobstojí na dlouho žádný sebe zdávější právní cit, otupí, zakrní, zajde.“¹⁵ **Zdá se, že tento efekt, který současně dokládá, že české právo je právem špatným, v plné míře nastal. Lidé ztrácejí schopnost rozeznat, co je po právu a co je protiprávní, protože se denně dovidají, jak protiprávnost zůstává beztrestná a naopak právu není učiněno zadost.** Jestliže sami zákonodárci veřejně deklarují záměr neřídít se zákonem, pak se tím otevírá otázka, zda se jednotlivci mají zákony řídit? To ovšem již není právo špatné, protože to není právo žádné.¹⁶

7. Právní normy vnášející morální pravidla do práva a morální normy vtahující právo do etiky

Výše bylo řečeno, že právo obsahuje principy a pravidla, která jsou ve své podstatě *vstupní branou mravních*

pravidel do práva. Jde např. o princip dobré víry, zákaz zneužití práva, zákaz obcházení zákona, důsledky rozporu s dobrými mravy (neplatnost, odpovědnost za škodu), ale i o konkrétnější pravidla, jakými je např. úprava nabytí od nevlastníka, úprava poctivé držby apod. Nejedná se tedy jenom o jakousi souvislost etických a právních pravidel, ale o jejich vzájemné prolínání, prostupování, překrývání.

Existence těchto principů a pravidel, kterou zná každý právní řád, je potvrzením výše formulované teze o převaze morálky nad právem. **Právo musí fungovat a uplatňovat se v rámci vymezeném morálkou a nesmí odporovat morálním pravidlům.** Na tom nic nemění, že v jednotlivých případech může být uplatněno právní pravidlo v rozporu s pravidlem morálním nebo že v jiném případě neexistuje shoda o obsahu morálního pravidla (např. otázky přípustnosti euthanasie). Tyto případy jenom potvrzují výše řečenou povahu morálních pravidel jako dynamickou, nejednotnou, neformalizovanou oproti relativní stabilitě a přesnosti pravidel právních. Je z nich možno vyvodit jedině poučení: vyšší nároky na soudce, který musí být schopen dosáhnout rovnovážného řešení, které nejlépe odpovídá konkrétní situaci a všem okolnostem.

Morálka tedy vstupuje do práva cestou uvedených principů a pravidel, ale vstupních bran a branek je ještě mnohem víc. O správnosti vyjádřených úvah svědčí nepatrná pozornost, kterou česká doktrína v posledních dvaceti letech věnovala nejenom obecně vztahu práva a morálky, ale také těmto styčným bodům, jakými je právě princip dobré víry, zákaz obcházení zákona a úkonů odporujícím dobrým mravům apod. Dokonce se zdá, že obcházení zákona se považuje za cosi přípustného a dovoleného (např. obecná akceptace tzv. Švarc systému, který je ve své podstatě nejen neetický, ale ryze protiprávní, protože se jedná o simulovaný právní úkon, jež právo jednoznačně zakazuje¹⁶). Vzpomeňme si jenom, jak pozdě a nezřetelně se u nás rozbíhá diskuse o zákazu lichvy a jak těžce se naše společnost dopracovává k závěru o její nepřípustnosti, přestože její nezákonnost je z obecných ustanovení snadno vyvoditelná. Nesvědčí to o ztrátě půdy našeho morálního i právního svědomí a o potvrzení Iheringova tvrzení? Obecný cit pro právo je zmaten a dezorientován příliš četnými špatnými zkušenostmi, což vede k ještě hojnějším případům porušování práva, které nemohou být všechny účinně postíženy, a to dále podkopává pocit povinnosti chovat se podle práva atd. Ocitáme se ve spirále, z níž je jenom velmi obtížné najít východisko.

Právních norem plnicích funkci spojovacích článků k morálním pravidlům je velké množství a v nejednom právním odvětví. Jestliže princip dobré víry, neplatnost úkonů odporujících dobrým mravům nebo obcházejících zákon, zákaz zneužití práva apod. jsou poměrně hojně zkoumanými prvky práva soukromého, pak v administrativním právu platí princip dobré správy, ochrany legitimní důvěry a řada navazujících principů, v trestním právu pra-

15 Ihering, R. von: op. cit., s. 70.

16 Ustanovení § 41a odst. 2 OZ v první větě stanoví: „Má-li být právním úkonem zastížen právní úkon jiný, platí tento jiný úkon, odpovídá-li to vůli účastníků a jsou-li splněny všechny jeho náležitosti.“

vidlo o účinné lítosti, ve sféře správního trestání se setkáváme s imunitou nebo omezenou odpovědností v případě účinné spolupráce se správním orgánem (leniency nebo clémence¹⁷) apod.

8. Princip dobré víry, rozpor s dobrými mravy

Přestože bylo vyloženo, že průniků právních a etických pravidel všech tří výše zmíněných kategorií je velké množství, pokusím se o ilustraci alespoň na dvou příkladech letným nahlédnutím do kontextu legislativní i doktrinární tradice.

Pro poznání české právní tradice je významným a snadno dostupným pramenem Obecný zákoník občanský (1811). Přestože tato kodifikace explicitně nedeclaruje princip dobré víry (což zřejmě mělo za následek, že i nyní předložená osnova nového občanského zákoníku se k tomu principu staví nedůvěřivě), neznamená to, že by morální pravidla neměla v souvislosti s OOO žádný význam. OOO je ovšem kodifikací velmi věcnou a striktní, která nepřekypuje obecnými deklaracemi a drží se co nejpřesnějších, až kasuistických formulací.

V úpravě závazkového práva je možno poukázat na ustanovení (§ 863 odst. 2), podle nějž: „*Co do významu a účinků činů a opomenutí hleděti jest k obyčejům a zvyklostem, které platí v poctivém obchodu.*“ Bylo by možno chápat toto ustanovení jako interpretační, ale jeho význam jde dále. Svědčí pro to existence skutečně interpretačního § 914: „*Při výkladu smluv nelpí se na slovním znění výrazu, nýbrž vyšetří se úmysl stran, a rozuměti jest smlouvě tak, jak to žádá obyčej poctivého obchodu.*“ Výraz „obyčej poctivého obchodu“ v sobě kromě odkazu na obyčejová pravidla zahrnuje omezující kritérium poctivosti, jež nelze chápat jinak než jako závislost na morálních normách. Obecný občanský zákoník již také zakotvil neplatnost právního úkonu pro rozpor s *dobrymi mravy* (§ 879) a stanovil odpovědnost za škodu, byla-li způsobena úmyslným jednáním proti dobrým mravům (§ 1295 odst. 2). V § 916 odst. 2 OOO nalézáme i ochranu dobré víry („*Třetí osobě, která důvěřujíc v projev, nabyla práv, nelze namítati jednání na oko.*“).

Současný náš občanský zákoník převzal jak ustanovení o neplatnosti pro rozpor s dobrými mravy (§ 39 OZ), tak o odpovědnosti za škodu způsobenou úmyslným jednáním proti dobrým mravům (§ 424 OZ). Řada praktických případů přiměla i Nejvyšší soud, aby zaujal stanovisko k otázce dobrých mravů. Velký rozruch vyvolalo rozhodnutí NS ČR č. 22 Cdo 1993/2001 z 8. dubna 2003, kde soud zrušil rozhodnutí předchozích soudů a konstatoval neplatnost smlouvy pro rozpor s dobrými mravy. Tento rozpor byl přitom zcela frapantní a je jenom potvrzením výše uvedených úvah, jestliže bylo nutno projít třemi instancemi k dosažení správného rozhodnutí.

Současný náš občanský zákoník v souladu s tradicí OOO tedy také nedeclaruje *princip dobré víry* jako jeden ze stavebních kamenů soukromého práva – na rozdíl od Code civil, který již ve svém původním znění, stejně jako ve znění současném obsahoval a obsahuje čl. 1134, jehož třetí odstavce zní: „*(smlouvy) musí být splněny v dobré*

víře“. Code civil rovněž upravuje důvod neplatnosti spočívající v rozporu s *dobrymi mravy*.¹⁸ J. Salač v cit. monografii uvažuje o rozporu s dobrými mravy jako o korektivu demonstrovujícím „postoj k širšímu společenskému řádu“.¹⁹ Vedle dobrých mravů staví rozpor s veřejným pořádkem. Přestože autor tuto kvalifikaci nerozvádí, implicitně obsahuje uznání vzájemného ovlivňování různých normativních systémů a je tedy antipozitivistickou deklarací. **Signifikantní ilustrací současného významu principu dobré víry v Evropě je návrh Společného referenčního rámce evropského smluvního práva**, který hned v článku I-1:102 odst. 3 o interpretaci uvádí tři základní kritéria výkladu: *jednotnost výkladu, dobrou víru a poctivost, právní jistotu*.²⁰ Vezmeme-li v úvahu, že návrh vznikl na základě obsáhlé srovnávací studie pokrývající práva členských i nečlenských států, pak zařazení tohoto principu do čela celého textu je závažným ukazatelem.

Bylo řečeno, že pozitivistická právní doktrína důsledně usilovala o oddělení etického a právního normativního systému. Objektivní vlastnosti práva, o nichž byla výše řeč, jí to však neusnadňovaly. Jako příklad této snahy možno uvést popis vztahu mezi mravními a právními normami²¹ podaný Kubešem v Komentáři k OOO.²² Je to autor důsledně vycházející z tehdy u nás převládajícího pozitivistického (normativistického) pojetí. Právo bylo pro pozitivisty normativním souborem odvozeným od nejvyšší normy a zcela izolovaným od jakýchkoli jiných normativních souborů, tedy také od mravních norem. Důvod neplatnosti pro rozpor s dobrými mravy je posuzován v souladu s těmito východisky, neboť: „*problém smluv proti dobrým mravům... můžeme uspokojivě řešiti jedině tak, že se postavíme výlučně na půdu právního řádu. Nutno zamítnouti ono ustavičné přeskakování ze sféry právního řádu v řád morálky, mravu, práva přirozeného nebo správného. V rámci právního řádu, pokud se týče v rámci příslušné právní normy, jeví se nám zásadně náš problém jako problém skutkové podstaty...*“ Cit. autor je tedy důsledný v tom směru, že považuje normu o neplatnosti pro rozpor s dobrými mravy za normu odkazující na jiný normový soubor, na tento soubor pohlíží jako na skutkovou podstatu. Nepřijímá myšlenku, že by mravní normy vstoupily do práva, ale usiluje o chápání, kdy jde jenom o poukaz soudci, „*aby se obrátil k obsahu jiného normového souboru než právního*“. Svou úvahu dovádí ovšem dál, když tvrdí, že tímto odkazem se mravní normy stávají právními normami. Je otázka, jestli tímto dovedením do důsledků není autor kontra-

17 Sdělení Komise o shovívavosti (Communication sur la clémence, první z roku 1996, druhé z roku 2002, třetí je Sdělení č. 2006/C 298/11) stanoví v bodu 4: prospěch z odhalení a zákazu tajných dohod je důležitější než zájem na finančním postihu podniku.

18 Srovnávací zkoumání v tomto směru provedl Salač, J.: Rozpor s dobrými mravy a jeho následky v civilním právu, C. H. Beck, Praha 2000.

19 Op. cit. s. V.

20 Draft Common Frame of Reference, Sellier, Mnichov 2008, s. 102.

21 Současný pozitivismus usiluje o podstatně jemnější řešení problému vztahu morálky a práva. Srov. Hart, H.L.A.: Pojem práva, Prostor, Praha 2004, s. 157 an.

22 Rouček, F. – Sedláček, J.: Komentář k československému obecnému zákoníku občanskému, Díl čtvrtý (§ 859 až 1089), V. Linhart, Praha 1936, s. 133, autorem komentáře k § 879 je Vladimír Kubeš.

diktorní vůči vlastnímu tvrzení, že jde jenom o skutkovou podstatu.

Přestože je možno popsané stanovisko přijmout pro odkazovací normy, nebude zřejmě platit tam, kde dochází k *obsahovému překrývání právní normy a normy mravní*. Jako křiklavě názorný případ je možno uvést normy trestní, vymezující skutkové podstaty trestných činů, jako je vražda, loupež, krádež, podvod apod. Avšak ani ustanovení o poctivosti ve smluvních vztazích bez ohledu na způsob vyjádření nemají charakter odkazu, jde o právní normy, jejichž obsah je souladný s normami mravními. V těchto případech je otázka vztahu práva a morálky pozitivisty nezodpovězena.

V duchu výše uvedeného Kubešova stanoviska je možno uvažovat tak, že mravní normy mohou buď představovat hypotézu právní normy, nebo by mohly představovat dispozici, resp. sankci (v závislosti na tří- nebo dvojčlenném pojetí právní normy). Tato možnost je však prakticky vyloučena, protože dispozice je výlučně vyhrazena zákonodárci. Bylo by tedy možno rozšířit závěr citovaného autora v tom směru, že **výhradní doménou práva je stanovení právních následků určitých skutečností, mezi něž může spadat i porušení morálních pravidel**. Takovým výlučně právním následkem je neplatnost, odpovědnost, uložení trestu. Tento rozdíl, jehož konstatování není nijak objektivní, však nepopírá vzájemný vztah a obsahové propustování se práva a morálky. Naopak.

Přihlédneme-li k tomu, že v **současné době je právní pozi-**

tivismus opouštěn a převahu získávají spíše právně sociologické a přirozenoprávní proudy právního myšlení, které se nebrání myšlenice vzájemných vlivů mezi normativními soubory, bude tím řešení problému jistě značně ovlivněno. Historie zřetelně ukázala, jak dobře slouží právní pozitivismus totalitním režimům právě svou odtržeností od jakýchkoli mimoprávních hodnot. V současném právním pojetí, jehož klíčovým bodem je respekt k lidským právům a dalším základním právním principům, jež nemusí být explicitně vyjádřeny v zákonodárném aktu a jež mají i morální rozměr, musíme připustit, že právní normy se velmi často překrývají s normami morálními. Ani (ne příliš uspokojivé, jak bylo řečeno) hledání rozdílu v tom, že mravní normy jsou zaměřeny do vnitřního světa jednotlivce, zatímco právní normy regulují vztahy mezi lidmi navzájem, nepopírá vzájemný soulad a návaznost.²³

Je možno uzavřít, že bez ohledu na to, která z variant doktrinního přístupu k etice a ke vztahu mezi etikou a právem bude přijata, **praktická zkušenost ukazuje s mimořádnou naléhavostí, že právo bez fungující morálky nemůže efektivně působit a že tedy předpokladem vybudování právního státu je především zvýšení morální úrovně celé společnosti**. Jisté přezírání etiky rozšířené mezi našimi právníky je jenom jedním z prvků dědictví minulosti, které si neseme generacemi dál.

✿ Autorka je soudkyně lucemburského Tribunálu.

Tento příspěvek byl přednesen v červnu 2010 na XVIII. Karlovarských právnických dnech.

Materiální a formální pravda v současném soudním procesu

JUDr. STANISLAV BRTNÍK

Suverén, jenž povolává soudce, aby rozhodoval určitou věc, tak nezřídka činí s vědomím limitů zpravidla implicitně vyjádřených v direktivách, které mu pro rozhodování dává, které soudce, jako každý jiný člověk, má při poznávání skutečnosti jako podkladu pro každé racionální rozhodnutí.

Vědomí těchto limitů vedlo v minulosti k tomu, že zákonodárce dával soudci pokyn, na základě jakých důkazů má tu kterou skutečnost považovat za prokázanou (legální teorie průvodní), a to bez ohledu na své přesvědče-

ní. Zásada vycházející z této teorie a oproti tomu stojící zásada volného hodnocení důkazů, která naopak hodnocení důkazů staví na vnitřním přesvědčení soudce, nalezly svůj výraz v konstrukci tzv. **materiální a formální pravdy**. Konstrukce tzv. formální a materiální pravdy je tak konsekvencí dvou rozdílných zásad při hodnocení důkazů a pouze v dichotomii těchto zásad má smysl.

Jakmile právní proces obecně, tj. ať již se týká jakékoliv oblasti společenského života, **ovládne zásada volného hodnocení důkazů** (pro trestní proces zakotvená v ust. § 2 odst. 6 trestního řádu, pro civilní proces zakotvená v ust. § 132 občanského soudního řádu), **ztrácí dichotomie formální a materiální pravdy svůj smysl**. Zákonodárce vytyčí zásadu pro hodnocení důkazů vysoce abstraktním způsobem („pečlivě uvážení všech okolností případu jednotlivě i v jejich souhrnu“), takže limity pro poznávací činnost

soudu klade z velké části mimo oblast práva a fakticky je ztotožňuje s pravidly formální logiky.¹

Pravda je tak pouze materiální, objektivní pravdou² (*veritas est adaequatio intellectus ad rem*) a v soudním procesu, stejně jako v kterékoliv jiné oblasti lidského poznání, má místo obecná filozofická otázka, **do jaké míry se „pravda“ zjištěná soudem shoduje s pravdou objektivní.**

Na tomto závěru nemění nic skutečnost, že procesní předpisy i pro proces ovládaný zásadou volného hodnocení důkazů zakotvují zákonné limity pro poznávací činnost soudu vyloučením nezákonně získaných důkazů nebo důkazů získaných nepřipustnými metodami z procesu dokazování, protože procesní předpisy neurčují důkazní váhu a hodnověrnost jednotlivých důkazů, ale jejich zákonnost, a nevylučují použití jiných důkazních prostředků k získání v tomto směru relevantních poznatků.³

Toto konstatování ovšem naznačuje, že **pravda zjištěná soudem má svou hodnotu odlišnou od pravdy získané za každou cenu, i kdyby se tato pravda sebevíce shodovala s objektivní pravdou.**

Zákonným limitem pro poznávací činnost soudu je i procesní ustanovení o vyloučení soudce z rozhodování o věci, kterou bezprostředně vnímal nebo se jí účastnil, protože to zakládá jeho podjatost. Tento zákonný limit je výsledkem poznání, že žádný jedinec není schopen objektivního hodnocení vlastního jednání, který psychologové zobecňují ve zkratce, že nikdo není na sebe schopen pohlížet „ze strany“, podobnost s pojmem „nestranné rozhodování“ je tak očividná.

Takže odpověď na otázku, do jaké míry se „pravda“ zjištěná soudem shoduje s pravdou objektivní, je nutno řešit s ohledem na skutečnost, že **podkladem soudního rozhodnutí jsou poznatky o dějích (skutcích), které se staly v minulosti a které soud poznává nepřímou, že si jejich průběh rekonstruuje pomocí prostředků, sloužících k jejich prokázání.**⁴ Tyto poznatky nejsou experimentálně verifikovatelné, procesní pravda není pravdou exaktního poznání, vždy zůstává větší nebo menší prostor těmto poznatkům věřit nebo nevěřit, procesní pravda je tak pravdou, která se soudu k věření předkládá. **Shoda procesní pravdy⁵ s objektivní pravdou není exaktním způsobem ověřitelná, a je nutno volit takové procesní postupy, které tento fakt reflektují a nepožadují po soudci výsledek, kterého není vzhledem k obecným i zákonným limitům soudcovského poznání ani schopen.** V soudním procesu, jako v žádné jiné oblasti společenské praxe, se tak nejzřetelněji projevuje rozdíl, který postřehli již antičtí filozofové, totiž rozdíl mezi *nalézáním pravdy a dáním za pravdu.*⁶

Procesní postupy, které umožňují sladit požadavek na dosažení objektivní pravdy s vědomím, že jistota jejího dosažení není možná, vycházejí z již naznačeného poznatku, že **procesní pravda je pravdou, která se soudu k věření předkládá procesními stranami.** Ať již zákonodárce ukládá soudci jakákoliv pravidla pro dokazování a hodnocení důkazů, nemůže v soudním procesu, ve kterém dochází k objasňování nějaké sporné otázky, abstrahovat od aktivity procesních stran; i kdyby ji omezil na

nejnižší možnou míru, nemůže ji zcela vyloučit. Tímto poznatkem, že sporný proces je vždy v té či oné míře spojen s aktivitou procesních stran, či alespoň jedné z nich, se otevírá řešení případného rozporu mezi pravdou zjištěnou soudem a pravdou objektivní, které spočívá v přenesení odpovědnosti za skutková zjištění na procesní strany. Toho lze docílit prosazením zásady kontradiktornosti soudního procesu.

Jakmile se v soudním procesu prosadí zásada kontradiktornosti, je procesní pravda výsledkem argumentace procesních stran, které se snaží soud přesvědčit o pravdivosti svých tvrzení.⁷ Dospěje-li soud k přesvědčení, které vylučuje důvodné pochybnosti, že skutek se stal tak, jak tvrdí procesní strana, jedná se o procesní pravdu nalezenou soudem, která je zákonným podkladem soudního rozhodnutí. Otázka, zda a do jaké míry se tato procesní pravda kryje s objektivní pravdou, je, jak již bylo řečeno, mimo možnosti lidského poznání.

Výsledek dokazování je tak do značné míry závislý na argumentační výbavě procesních stran. Je-li tato argumentační výbava nedostatečná a váha argumentů nevede k přesvědčení soudu, které vylučuje důvodné pochybnosti o průběhu minulého děje (skutku), teorie i praxe označují tento stav za důkazní nouzi. Tento stav pak lze připisovat jak procesní straně (nesnesla dostatek argumentů, kterými by přesvědčila soud), tak soudu (nedospěl k jednoznačným zjištěním a o průběhu skutku lze důvodně pochybovat). Pochybnosti soudu přitom mohou být ve dvou směrech, jednak mohou přetrvávat pochybnosti o vině obžalovaného, jednak o jeho nevině.

1 „Při hodnocení důkazů se v praxi používají především analytické a syntetické metody, často v určitém spojení s dedukcí a indukci.“ P. Šámal a kolektiv, *Trestní řád, komentář – díl I. § 2.36*, C. H. Beck, Praha 2005, 5. vydání.

2 O odlišování materiální pravdy od objektivní pravdy se zmiňuje prof. Pavel Šámal v článku *Provádění dokazování v hlavním líčení a úprava absolutní a relativní neúčinnosti důkazů ve věcném záměru trestního řádu*, *Trestněprávní revue* č. 12/2008, s. 350. Toto rozlišení nepovažují pro potřeby této úvahy za významné, když jinak z tohoto článku hojně čerpám, jak svědčí několik odkazů, a používám oba pojmy jako synonyma pro vyjádření pravdy v jejím filozofickém pojetí jako shody poznání s věcí. (Martin Heidegger, *O pravdě a Bytí*, Mladá fronta, Praha 1993, s. 15).

3 Pavel Šámal, *Provádění dokazování v hlavním líčení a úprava absolutní a relativní neúčinnosti důkazů ve věcném záměru trestního řádu*, *Trestněprávní revue* č. 12/2008, s. 351.

4 Pavel Šámal, *Provádění dokazování v hlavním líčení a úprava absolutní a relativní neúčinnosti důkazů ve věcném záměru trestního řádu*, *Trestněprávní revue* č. 12/2008, s. 349.

5 Pojem „procesní pravda“ používá Karel Svoboda ve své práci *Dokazování a definuje ji takto: „Procesní pravda vzniká na základě zákonem nebo právními zvyklostmi upraveného postupu během řízení. Má zpravidla oporu v realitě, ale nemusí ji zcela vystihovat.“* Karel Svoboda, *Dokazování*, ASPI – Wolters Kluwer, Praha 2009, s. 19. Je to v každém směru vynikající práce, která je mi velkou inspirací, i když s autorem v některých jeho východiscích nesouhlasím, jak se k tomu vyjadřuji v další části textu.

6 „Aristoteles sice rozlišuje 1) logiku anebo analytiku jako teorie nebo návod k pravdivým, nezvratným závěrům, 2) dialektiku anebo návod k závěrům běžně pravdivým, platícím za pravdivé, probabilla (pravděpodobné) (Top I. c. 1 & 12) – závěry, kde není sice jisté, že jsou špatné, ale ani že jsou pravdivé (o sobě i pro sebe). Co je to tedy jiného než umění být nakonec v právu, nehledě na to, zda člověk má pravdu nebo ne?“ Arthur Schopenhauer, *Eristická dialektika*, EN, Praha 1991, s. 7, pod čarou.

7 „Dokazovat tak znamená přesvědčit, když v pragmatickém pohledu nejde o to, aby argumenty byly objektivně platné, nýbrž o to, aby soud i strany nabyly přesvědčení o váze argumentů.“ Pavel Šámal, *Provádění dokazování v hlavním líčení a úprava absolutní a relativní neúčinnosti důkazů ve věcném záměru trestního řádu*, *Trestněprávní revue* č. 12/2008, s. 350.

Obě tyto pochybnosti nemohou vést k odsuzujícímu výroku, protože neprokázaná vina má stejnou hodnotu jako prokázaná nevína.⁸ Vzniká otázka, zda v případě nedostatečné argumentační výbavy procesní strany má soud tuto nedostatečnou výbavu doplňovat. Ústavní soud dospěl k negativnímu závěru ve svém nálezu ze dne 14. května 2008, sp. zn. II. ÚS 2014/07, když konstatoval, že je to státní zastupitelství, kdo nese odpovědnost za to, aby soudu předložená trestní věc byla podložena procesně použitelnými důkazy potřebnými k rozhodnutí o vině a trestu v souladu s podanou obžalobou.

Obecné soudy se proto nikdy nesmějí stavět do pozice pomocníka veřejné žaloby usilujícího rovněž o odsouzení, a nelze k takovému výkladu dospět ani výkladem § 2 odst. 5 *aliena ultima* tr. řádu.⁹ Z toho, co bylo uvedeno výše, vyplývá, že ust. § 2 odst. 5 *aliena ultima* tr. řádu a z něho vycházející soudní praxe je v rozporu se zásadou kontradiktornosti řízení a soudce, který na jeho aplikaci rezignuje, jedná konformně nejen s judikaturou Ústavního soudu – viz též I. ÚS 670/05: „Péče o dokonalost popisu skutku náleží aktivitě obžaloby, nikoli aktivitě soudu, který se odstraňováním takové vady podílí na prokazování viny obviněného, což rozhodně nelze chápat jako nestranné rozhodování o vině či nevině (byť je k tomu nucen trestním řádem – ust. § 2 odst. 5 in fine tr. ř.),“ ale obecně se zásadou kontradiktornosti řízení, protože je-

ji důsledně uplatnění neumožňuje, aby soud vlastní aktivitou nahrazoval chybějící aktivitu procesní strany, protože je to konečkonců ona a nikoliv soud, kdo odpovídá za výsledek dokazování.

Zbývá uvést, že i v kontradiktorním procesu procesní předpisy umožňují soudu, aby v určitých procesních situacích zcela rezignoval na zjišťování objektivní pravdy. V civilním řízení je takovýto postup upraven v § 6 o. s. ř., který ukládá soudu povinnost, „aby skutečnosti mezi účastníky sporné, byly spolehlivě zjištěny“, který soudy vykládají tak, že skutečnosti nesporné se neobjasňují, a v § 120 odst. 4 o. s. ř., který soudu umožňuje „vzít za svá skutková zjištění shodná tvrzení účastníků“. Tato procesní ustanovení umožňují ohledně těchto skutečností vyloučit dokazování a zcela snímají ze soudu odpovědnost za nalézání objektivní pravdy. Výsledek takového postupu lze označit za procesní pravdu, protože skutková zjištění soudu, z nichž soud při svém rozhodnutí vychází, nemusí být nutně v rozporu s objektivní pravdou.

Podobný důsledek mají ustanovení o. s. ř. o rozsudku pro zmeškání a rozsudku pro uznání. Posléze zmiňovaný je významný i z trestně-procesního hlediska. Uznání žalovaného nároku není totiž ničím jiným než doznáním. (Žalovaný doznává, že dluží..., že se bezdůvodně obohatil..., že důvod pro setrvání v pronajatém prostoru již odpadl atp.) Doznání obžalovaného pak neznamená nic jiného než to, že obžalovaný uznává, že spáchal skutek popsany v obžalobě. Oba procesní pojmy „uznání“ a „doznání“ jsou tak obsahově shodná vyjádření téhož a jejich rozdílná podoba je důsledkem tendence zákonodárce oba procesy vybavit rozdílným pojmovým aparátem pro odlišení jejich specifické povahy, která se ovšem v důsledku přijatých novel stále více stírá.

V této souvislosti se nabízí otázka, zda má ještě nějaký procesní význam věta druhá § 5 odst. 2 tr. řádu, zejména s ohledem na § 314b odst. 2 tr. řádu, kterým byl i do trestního řízení zaveden institut nesporných skutečností. Komentář k trestnímu řádu sice zdůrazňuje, že označení nesporných skutečností obviněným nelze zaměňovat za jeho doznání ke skutkovým okolnostem,¹⁰ čímž se ale vnučuje otázka, co takovýto výklad v praxi znamená. Praxe je taková, že označení nesporných skutečností obviněným ve zjednodušeném řízení se fakticky rovná jeho doznání. Zcela zásadní význam má doznání u odklonů od standardního řízení, kde je doznání *conditio sine qua non* dalšího procesního postupu a může zcela vyloučit další dokazování. Obecně lze konstatovat, že v praxi soudy považují doznání za důkaz s vysokou důkazní hodnotou, zcela ve smyslu zásady *Confessio corona probatio nis est*, ačkoliv komentář k trestnímu řádu zdůrazňuje, že obsah doznání obviněného se považuje za věrohodný, jen je-li jeho věrohodnost přezkoumána dalšími věrohodnými důkazy.¹¹ Praxe se ovšem od této zásady často odchyluje. Vyslechl jsem již mnoho odsuzujících rozsudků, které se opíraly o doznání obžalovaného jako fakticky jediného usvědčujícího důkazu, byť je samozřejmě, že soudce pro podporu svých závěrů „vykouzlil“ ještě nějaký další důkaz, kupříkladu výpověď poškozeného, který obžalo-

8 Nemohu souhlasit s názorem JUDr. Karla Svobody (Karel Svoboda, *Dokazování, ASPI – Wolters Kluwer, Praha 2009, str. 21*), když uvádí, cituji: „I během materiálního řízení může nastat situace, kdy se soud musí přiklonit k zásadě formální pravdy. Tedy přiznat, že skutková zjištění se nemusí shodovat s objektivní realitou. Zprošňujícím rozsudkem soud rozhodne i tehdy, není-li jisté, zda trestný čin spáchal obžalovaný nebo zda ke spáchání trestného činu došlo. Tento rozsudek má naprosto stejné právní účinky, jako zprošňující rozsudek, který je založen na naprosté jistotě o tom, že k trestnému činu nedošlo nebo že trestný čin nespáchal obžalovaný“. Je pravda, že formální pravda jako důsledek legální teorie průvodní byla výsledkem dokazování, které ovšem ovládaly zcela jiné principy, než je současné trestní řízení. Zprošňujícím výrokem podle doslovné dikce § 226 písm. a) tr. řádu „nebylo prokázáno, že se stal skutek, pro nějž je obžalovaný stíhán“, soud nenahrazuje materiální pravdu jinou, k opositu materiální pravdy formální pravdou, ale konstatuje, že se jí přes veškeré úsilí nepodařilo nalézt. Soud tak ukončuje proces, alegoricky vyjádřeno, oním biblickým zvoláním Pontia Pilata: „Quid veritas?“

Na jiném místě tamtéž str. 19 autor definuje formální pravdu jako, cituji „...skutková zjištění soudu, k nimž soud během řízení dospěl jinak než cestou dokazování, a o nichž lze předpokládat, že mohou být v rozporu s objektivní realitou“. Je tedy formální pravdou jak stav, kdy soud rezignuje na další dokazování, protože objektivní pravdu se nepodařilo zjistit, tak stav, kdy soud dospěje ke skutkovým závěrům jinak než cestou dokazování? Je-li tomu tak, pak se jedná o myšlenkový synkretismus a za formální pravdu se vydává výsledek pokaždé jiného procesního postupu, jednou je to důsledek dokazování, podruhé úplné absence dokazování.

9 Posledně citované zákonné ustanovení podrobuje kritice JUDr. Karel Svoboda, cituji: „Zákonodárce sice v náznacích sděluje, že nutnost prokázat vinu obžalovaného leží na státním zástupci, ale „nedotáhl“ věc do důsledku. V případě, že státní zástupce vinu neprokáže, musí do jeho role vstoupit soud. Soud však musí vypomoci i obžalovanému, pokud se ocitne „v úzkých“ při prokazování své nevinu, a podle názoru soudu existují důkazní prostředky, které zeslabují či vylučují vinu obžalovaného. Dá se říci, že trestní soudce je osobou v pozadí, která se vlastní iniciativou musí do dokazování vmísit, jestliže obžalovaný nebo státní zástupce nejsou schopni dostat své povinnosti tvrdit a prokázat veškeré skutečnosti ve svůj prospěch. Soudce se tak dostává do situace, kdy nejenže stranám řízení naslouchá a váží jejich argumenty, ale průběžně té či oné straně, která se ocitá v nevhodě, pomáhá. Takový stav není optimální, protože soudu ukládá povinnosti, které by jako subjekt stojící nad stranami mít neměl.“ Karel Svoboda, *Dokazování, ASPI – Wolters Kluwer, Praha 2009, s. 349*.

10 P. Šámal a kolektiv, *Trestní řád, komentář – díl I. § 2.33, s. 31, C. H. Beck, Praha 2005, 5. vydání*.

11 P. Šámal a kolektiv, *Trestní řád, komentář – díl I. § 314b.13, C. H. Beck, Praha 2005, 5. vydání*.

vaného neviděl, ale popsal způsobený následek shodně s obžalovaným... Našel by se vůbec soudce, který by k doznání obžalovaného, které stojí zcela osamoceně, nepodporováno žádnými dalšími důkazy, nepřihlížel?

Závěr

Smyslem tohoto příspěvku bylo poukázat na to, že v **kontradiktorním procesu pojmy materiální a formální pravda přestávají mít svůj původně vymezený smysl**. Přílehavější se jeví používání pojmu procesní pravda, a to obecně jak pro občanské soudní řízení, tak pro trestní řízení. Procesní pravda se může, ale nemusí shodovat

s objektivní pravdou, což ovšem neznamená rezignaci na její zjišťování. Tento poznatek je reflexí specifických noetických i zákonných limitů soudu při jejím nalézání. Pokud je podkladem soudního rozhodnutí presumování poznatků, které nejsou výsledkem dokazování, jedná se o procesní instituty zjednodušující a urychlující řízení tam, kde to procesní situace umožňuje, zejm. v případě tzv. nesporných skutečností. Za dosud otevřenou považují otázku, kam zařadit doznání obžalovaného, které je za současné právní úpravy i soudní praxe někde mezi dokazovanou a nespornou skutečností.

✿ Autor je advokátem v Moravské Ostravě.

K překážce výkonu funkce dle § 381 obchodního zákoníku

JUDr. VLADIMÍR SZABO

V dnešní hospodářské a právní praxi je neřídka se vyskytující jevem úpadek obchodních společností a insolvenční (konkurzní) řízení coby způsob jeho řešení. Téměř žádný advokát, který poskytuje právní pomoc v oblasti obchodního práva, se proto v současné době neobejde bez znalosti předpisů, jež upravují následky prohlášení konkurzu právnických osob. Jedním z takových předpisů je bezesporu i **obchodní zákoník, konkrétně § 381, jehož smyslem je zabránit, resp. alespoň ztížit působení v orgánech právnických osob těm, kteří se v minulosti podíleli na řízení nebo kontrole společnosti, na jejíž majetek byl prohlášen konkurz.**¹

Troufám si však tvrdit, že málokdo z nás je dnes schopen poskytnout svému klientovi bezvýhradně a jednoznačně správný výklad tohoto ustanovení, neboť názory na jeho interpretaci se různí, autoři komentářů stále polemizují, jaký byl skutečný úmysl zákonodárce. Po konzultaci se soudci Městského soudu v Praze jsem zjistil, že na tuto problematiku rovněž nemají jednotný názor, a ani dosavadní judikatura prozatím nepřinesla jednoznačně přijatelná východiska.

Já sám si dokáži představit minimálně **tři možné výklady předmětného ustanovení**, přičemž nevylučuji, že někoho ze čtenářů tohoto článku napadne i jiná verze. Než přistoupím k popisu možných způsobů výkladu včetně

praktických argumentů podporujících tu kterou variantu, připomeňme si znění onoho ustanovení, jež bude předmětem rozboru.

Dle § 381 odst. 1 obchodního zákoníku statutárním orgánem, členem statutárního nebo jiného orgánu právnické osoby, která je podnikatelem,² nemůže být ten, kdo vykonával kteroukoli ze srovnatelných funkcí v právnické osobě, na jejíž majetek byl prohlášen konkurz. Totéž platí, byl-li insolvenční návrh podaný proti takové právnické osobě zamítnut pro nedostatek majetku. Dle odst. 2 citovaného paragrafu působí tato překážka vůči tomu, kdo vykonával funkci statutárního orgánu, člena statutárního nebo jiného orgánu v právnické osobě **alespoň jeden rok před podáním insolvenčního návrhu na její majetek, případně před vznikem povinnosti této právnické osoby podat insolvenční návrh na její majetek.**

Odhlédněme od dalších odstavců, v nichž jsou uvedeny způsoby možného zhojení této překážky, a zaměřme se na odstavec 2, kde zákonodárce zakotvil rozhodné období jednoho roku, které lze v konkrétních případech chápat několikero způsoby.

První výklad

Část právnické veřejnosti prosazuje výklad, podle kterého by se uvedená překážka vztahovala na ty členy orgánů, kteří v právnické osobě, na jejíž majetek byl prohlášen konkurz, působili v posledním roce, tj. v tom roce, který bezprostřed-

1 Obsah § 381 je převzat z dřívějšího ustanovení § 31a, v němž se úprava překážky výkonu funkce nacházela do roku 2005.

2 K omezení okruhu právnických osob na podnikající právnické osoby došlo až technickou novelou v roce 2001 (zákon č. 501/2001 Sb.).

ně předcházet datu podání insolvenčního návrhu. Určující tedy je, že se zde vyskytovali v době, od které neprošlo do dne podání insolvenčního návrhu více než jeden rok, přičemž není rozhodné, jak dlouho jejich funkce trvala.

Pro ilustraci si uvedme příklad společnosti XY, na jejíž majetek byl dne 1. 1. 2009 podán insolvenční návrh. Aby se uvedená překážka vztahovala na pana A. B., který v této společnosti působil jako člen dozorčí rady, musela by jeho funkce trvat např. od 1. 3. 2008 do 1. 2. 2009, musela by tedy zasáhnout (a to alespoň svou částí) do období od 1. 1. 2008 do 31. 12. 2008.

Zastánci tohoto výkladu se opírají o argument, že právě v posledním roce před podáním insolvenčního návrhu dochází ve společnosti k největší kumulaci oněch jednání, která vedou k úpadku společnosti a znamenají změnu její hospodářské situace ve smyslu takového zhoršení, kdy společnost již není schopna řádně a včas plnit své závazky.

Pro tento výklad hovoří ostatně i původní znění § 31a, který byl do obchodního zákoníku vložen zákonem č. 105/2000 Sb. a v němž byla překážka výkonu funkce formulována takto: *Statutárním orgánem, členem statutárního orgánu či jiného orgánu právnické osoby nemůže být po dobu od prohlášení konkurzu do uplynutí tří let od zrušení konkurzu nebo po dobu tří let od zamítnutí návrhu na prohlášení konkurzu pro nedostatek majetku osoba, která v době od jednoho roku před podáním návrhu na prohlášení konkurzu, popřípadě ode dne, kdy vznikla právnické osobě povinnost podat návrh na prohlášení konkurzu na svůj majetek, do dne podání takového návrhu vykonávala činnost jako statutární orgán nebo člen statutárního nebo jiného orgánu právnické osoby, na jejíž majetek byl prohlášen konkurz, nebo byl návrh na prohlášení konkurzu zamítnut pro nedostatek majetku, jestliže tato osoba nevykonávala funkci s péčí řádného hospodáře.*

Toto znění však vzbuzuje dojem, že uvedená osoba, na niž se překážka vztahuje, by v orgánu právnické osoby musela působit po celou dobu rozhodného jednoletého období a nutně zde vykonávat funkci i v den podání návrhu na prohlášení konkurzu (dnes insolvenčního návrhu), což se dle většiny autorů současných komentářů k obchodnímu zákoníku nevyžaduje. Přesto však lze tuto modifikaci (působení v posledním roce před podáním návrhu a délka trvání funkce alespoň jeden rok) považovat za další možnou variantu výkladu.

Uvedme na tomto místě i interpretaci, jež nabízí Štenglová/Plíva/Tomsa a kolektiv, Obchodní zákoník, Komentář, 11. vydání, C. H. BECK, Praha 2006, v němž autoři k ustanovení § 381 odst. 2 uvádějí, že dle jejich názoru je třeba jednoletou lhůtu výkonu funkce působící zpětně vykládat tak, že na osobu, která vykonávala funkci v době, od níž ještě neuplynul jeden rok (anebo uplynul přesně jeden rok) do podání návrhu na prohlášení konkurzu (resp. dle dnešního znění zákona do podání insolvenčního návrhu) či vzniku povinnosti tento návrh podat, se vztahuje překážka i tehdy, jestliže již v době podání návrhu funkci nevykonávala. Naproti tomu však na osobu, která vykonávala funkci v době podání návrhu na prohlášení konkurzu (resp. insolvenčního návrhu) či vzni-

ku povinnosti tento návrh podat, ale po dobu kratší než jeden rok, se toto ustanovení nevztahuje.

Druhý výklad

Pokud jde o druhý možný výklad, jeho význam je oproti prvně uvedenému vlastně opačný. Jeho stoupenci se opírají mimo jiné o důsledně gramatickou interpretaci sousloví „alespoň jeden rok“ a v souladu s tím tedy argumentují, že **osoba, na kterou se má překážka vztahovat, by v orgánu konkurzem (resp. insolvencí) postižené právnické osoby musela působit nikoli v posledním roce, ale dříve, neboli rok a více před podáním insolvenčního návrhu.**

Na příkladu výše uvedené společnosti XY (insolvenční návrh ze dne 1. 1. 2009) a pana A. B. by to znamenalo, že pan A. B. by zde musel vykonávat funkci např. od 1. 1. 2006 do 30. 11. 2007.

Tento způsob výkladu se opírá o poznatek, že u většiny společností, u nichž dojde k úpadku, je tento proces děle-dobým jevem, který postupně kulminuje, přičemž v prvních několika letech se zpravidla situace společnosti zhoršuje pozvolna, posléze se společnost snaží problémy řešit půjčkami a úvěry, které následně není schopna splácet, a v závěru již objem závazků několikanásobně převyšuje stav pohledávek. Poslední rok před podáním insolvenčního návrhu je přitom zpravidla již takovým obdobím, kdy nelze společnost náhle ozdravit, a to ani kdyby si osoby v řídicích a kontrolních orgánech dané právnické osoby počínaly při své činnosti sebeděle. Není proto účelné, aby překážka výkonu funkce, coby jakási nepřímá sankce, postihovala ty, kteří zde působili v době, kdy již na situaci společnosti nebylo reálně možné nic změnit.

Při ztotožnění se s touto interpretací daného ustanovení můžeme jeho účel spatřovat ve snaze zabránit tomu, aby členové orgánů právnické osoby, kteří zde působili po několik let a svou činností zapříčinili nepříznivou hospodářskou situaci společnosti, obsazovali do svých funkcí na poslední rok před vstupem společnosti do konkurzu takzvané „bílé koně“ (překážka dle § 381 odst. 2 tak dopadne na ně), a teprve poté, třeba i sami, podali insolvenční návrh.

Přirozeně i v rámci tohoto výkladu můžeme rozlišovat ještě dvě modifikace: a) vyžadující současně i délku trvání funkce alespoň jeden rok, b) bez ohledu na délku trvání funkce.

Naopak proti zde nastiněnému výkladu argumentuje Pelikánová, I., Komentář k obchodnímu zákoníku. 1. díl, Linde Praha, 2003. K problematice gramatického výkladu uvádí, že slova „alespoň jeden rok“ by bylo možno chápat tak, že překážka postihne i toho, kdo vykonával funkci před pěti lety apod., přičemž dodává, že zákonodárce tím chtěl vyjádřit, že rozhodným obdobím je období od jednoho roku před vznikem povinnosti podat návrh do tohoto vzniku.

Autorka ale vznáší i další zajímavou otázku, která stojí za zmínku, a to, zda právnická osoba, které se prohlášení konkurzu nebo zamítnutí návrhu pro nedostatek majetku (v dnešní terminologii insolvenčního návrhu) týká, musí být jiná než ta, ve které dotyčný jednotlivec

již členem orgánu být nemůže (z důvodu, že na něj dopadá překážka). Doslovný text zákona neposkytuje žádný argument pro vyloučení možnosti, že se jedná o tutéž právnickou osobu. To by tedy znamenalo, že konkrétní jednotlivce, který v právnické osobě působí až do prohlášení konkurzu, bude poté stížen překážkou, čímž vzniká automaticky nezbytnost členy všech orgánů této právnické osoby vyměnit.

Třetí výklad

Třetí možný výklad akcentuje dobu trvání funkce konkrétní fyzické osoby v orgánu společnosti, přičemž se vyžaduje, aby její funkce trvala alespoň jeden rok. Toto období musí přirozeně spadat do doby před podáním insolvenčního návrhu.

Na našem praktickém příkladu by ukázkou tohoto výkladu představoval pan A. B., který by ve společnosti XY (insolvenční návrh ze dne 1. 1. 2009) vykonával funkci člena dozorčí rady například od 1. 5. 2005 do 1. 6. 2006, ale také například od 1. 1. 2008 do 1. 1. 2009.

Tento výklad tedy na rozdíl od dvou výkladů předchozích neklade takový důraz na období, kdy konkrétní osoba funkci vykonávala, ale spíše na délku výkonu funkce, která musela trvat alespoň jeden rok. Praktický smysl tohoto výkladu lze spatřovat v tom, že vyžaduje delší dobu působení konkrétního jednotlivce v orgánu společnosti, tedy takové období, kdy daná osoba svou činností mohla situaci společnosti skutečně ovlivnit. Sankce v podobě překážky výkonu funkce by tedy neměla postihovat toho, kdo v orgánu právnické osoby působil například jen po dobu jednoho týdne, a to i přesto, že tento týden spadl do období, jež ve smyslu zákonného ustanovení těsně předcházelo datu podání insolvenčního návrhu a docházelo v něm k největší koncentraci těch jednání, která úpadek společnosti zavinila. Dovozuje se, že období jednoho roku je přibližně takovým časovým úsekem, kdy je osoba v řídicím či kontrolním orgánu již schopna reálně ovlivňovat dění a hospodářské výsledky společnosti. Rovněž se předpokládá, že po uplynutí jednoho roku je již tato osoba se situací společnosti obeznámena, neboť ze své činnosti by měla mít dostatek informací o tom, že ve společnosti nastal stav zakládající povinnost podat insolvenční návrh. Lze tedy předpokládat, že se tyto osoby o podání návrhu zasadí. Nutná informovanost osob v řídicích a kontrolních orgánech společnosti vyplývá ostatně i ze zákonné povinnosti jednatelů (představenstva) zabezpečovat vedení účetnictví a předkládat valné hromadě účetní závěrky, stejně jako povinnosti dozorčí rady tyto účetní závěrky přezkoumávat.

I přes nesporná pozitiva, která uvedený výklad zdůrazňuje, jsou tu rovněž důvody, které naopak hovoří proti němu. Pokud bychom užili argumentační metody redukce ad absurdum, došli bychom k závěru, že překážka výkonu funkce by měla postihnout i osobu, která v orgánu právnické osoby působila například 15 let před podáním insolvenčního návrhu, tedy v době, kdy byla hospodářská situace společnosti naprosto optimální, společnost včas plnila své závazky a její aktiva převyšovala nad pasivy. Což by jis-

tě nebylo v souladu se smyslem tohoto zákonného ustanovení, které si klade za cíl postihnout právě jen ty osoby, jež se svou činností podílely na úpadku společnosti.

Shrnutí

Na první pohled by se mohlo zdát, že § 381 odst. 2 obchodního zákoníku, jenž zde byl podrobně rozebrán, není natolik klíčovým ustanovením, aby se mu musela věnovat zvýšená pozornost a polemizovat nad tím, který z jeho možných výkladů je ten správný. Zákon totiž stanoví poměrně široké množství výjimek, kdy se k překážce nepřihlíží, kdy překážka odpadá, stejně jako způsobů, jak překážku zhojit.

Osobně se však domnívám, že **sporný výklad druhého odstavce může v praxi přinést nemalé problémy a mít pro mnohé společnosti velmi citelné důsledky.** V orgánech značného množství právnických osob totiž dnes působí jednotlivci, kteří v minulosti vykonávali podobné funkce ve společnostech, na něž byl prohlášen konkurz. Dané osoby přitom budou zastávat vždy tu ze tří možných variant výkladu, která bude pro ně nejpriznivější a v důsledku které by právě na ně překážka nedopadala. Tím se však vystavují riziku, že u nich bude legitimita nabytí funkce zpochybněna a v případném soudním procesu shledáno jejich jmenování do orgánu společnosti neplatným právě z důvodu trvajících překážek dle § 381 odst. 2 obchodního zákoníku. Netřeba zdůrazňovat, že tím se otevírá i závažná problematika platnosti úkonů, které tyto osoby ve svých funkcích do té doby učinily.

V této souvislosti lze zmínit i podmínky zápisu jednatelů a členů představenstva obchodních společností do obchodního rejstříku, neboť **každý člen statutárního orgánu dnes předkládá rejstříkovému soudu mimo jiné i čestné prohlášení, v němž je povinen uvést, že u něj není dána překážka výkonu funkce dle § 381 obchodního zákoníku, přičemž tvrzení nepravdivých údajů v čestném prohlášení může být dle okolností posuzováno jako přešůpek, případně trestný čin.** S ohledem na počet konkurzních a insolvenčních řízení obchodních společností a s přihlédnutím k neustálým obchodním aktivitám osob, jež v těchto společnostech působily, by mne samotného zajímalo, kterou z nastiňených variant výkladu § 381 tyto osoby asi zastávají.

Dovoluji si tedy závěrem konstatovat, že **§ 381 odst. 2 obchodního zákoníku představuje legislativní zakotvení v praxi velmi důležité otázky, která bohužel není právně upravena adekvátním způsobem. Trojí možný výklad uvedeného ustanovení dle mého názoru hlasitě volá po novelizaci,³ která by přispěla k právní jistotě a zabránila tak současné situaci, v níž nikdo není schopen předvídat, jak budou soudy v těchto kauzách rozhodovat.**

✿ Autor je advokátem v Praze.

³ Bude-li přistoupeno ke změně právní úpravy v této oblasti, bylo by rovněž možné zvážit vhodnější umístění tohoto ustanovení v rámci systematiky obchodního zákoníku. Současný stav, kdy je ustanovení o překážce výkonu funkce zařazeno do rámce úpravy obchodního rejstříku, se nejvíce přilíží logickým, a vhodnější by bylo jej umístit například poblíž § 66, jenž se týká orgánů společnosti a jejich členů. Rovněž komplexní řešení této otázky v insolvenčním zákoně by mohlo být vhodnou variantou.

K účtování DPH při změně sazby od 1. 1. 2010 u náhrady nákladů právního zastoupení před soudem

JUDr. Ing. VÁCLAV PÁTEK

S účinností od 1. ledna 2010 došlo ke změnám sazeb DPH. Základní sazba daně, které podléhají právní služby, se zvýšila z 19 % na 20 %.

Současně se objevily dotazy, jaká sazba DPH má být použita při určování výše náhrady nákladů na zastupování u soudu, pokud soud rozhoduje o nákladech v roce 2010 ve vztahu k řízení, jež proběhlo před 31. prosincem 2009.

Další otázka s touto související je, jakou sazbu daně má uplatnit advokát při vyúčtování svých služeb v situaci, kdy k vyúčtování dochází po 1. lednu 2010, avšak jde o náklady řízení přiznané soudem před 31. prosincem 2009. Obě otázky se vážou na pravidla určující den vzniku povinnosti účtovat DPH na uskutečňované plnění. Dříve, než se dostanu k řešení výše zmíněných otázek, zastavím se u předpisů, které náhradu nákladů právního zastoupení před soudem upravují.

Občanský soudní řád se k nákladům řízení o sazbě DPH zmiňuje v ustanovení § 151 odst. 2:

„Při rozhodování o náhradě nákladů řízení soud určí výši odměny za zastupování advokátem nebo notářem v rámci jeho oprávnění stanoveného zvláštním právním předpisem⁵⁷⁾ anebo patentovým zástupcem v rozsahu jeho oprávnění stanoveného zvláštními právními předpisy^{57b)} podle sazeb stanovených paušálně pro řízení v jednom stupni zvláštním právním předpisem; jde-li však o přiznání náhrady nákladů řízení podle § 147, § 149 odst. 2 nebo odůvodňují-li to okolnosti případu, postupuje se podle ustanovení zvláštního právního předpisu o mimosmluvní odměně.⁶⁴⁾ Náhradu za daň z přidané hodnoty soud určí z odměny za zastupování, z náhrad, z odměny notáře za provedené úkony soudního komisaře a z jeho hotových výdajů podle sazby daně z přidané hodnoty stanovené zvláštním právním předpisem.^{57d)} Náhradu mzdy (platu) a náhradu hotových výdajů soud stanoví podle zvláštních právních předpisů. Jinak soud vychází z nákladů, které účastníku prokazatelně vznikly.“

Zvláštním právním předpisem je dle odvolávky pod čarou^{57d)} zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty.

Je náhodou, že dle systematiky trestního řádu jsou náklady řízení se zmínkou o DPH upraveny také v § 151 odst. 2:

„Obhájce, který byl obviněnému ustanoven, má vůči státu nárok na odměnu a náhradu hotových výdajů podle zvláštního předpisu. Nárok je třeba uplatnit do jednoho roku ode dne, kdy se obhájce dozvěděl, že povinnost obhajovat skončila, jinak nárok zaniká; tento nárok obhájce, je-li plátcem daně z přidané hodnoty, se zvyšuje o částku odpovídající této dani, kterou je obhájce povinen z odměny za zastupování a z náhrad hotových výdajů odvést podle zvláštního právního předpisu.³⁾ Ustanovení věty druhé se použije i v případě, kdy obhájce je společníkem právnické osoby zřízené podle zvláštních právních předpisů upravujících výkon advokacie^{3a)} a plátcem daně je tato právnická osoba.“

I zde je zvláštním právním předpisem dle odvolávky pod čarou³⁾ zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty.

Níže se tedy budu věnovat aplikaci DPH u nákladů na povinné zastoupení, které jsou hrazeny státem.

1. Kdo je klientem při povinném zastoupení hrazeném státem?

Nárok na právní pomoc je zaručen Listinou. Tomu, kdo prokáže předpoklady, že splňuje podmínky pro osvobození od soudních poplatků, stanoví podle pravidel o. s. ř. právního zástupce předseda senátu. Je to tedy stát, kdo nese náklady na právní zastoupení. Obdobně to platí i v trestním řízení. Někdo si může položit otázku, kdo je vlastně klientem v situaci povinného zastoupení. Má to být stát, který hradí náklady, nebo je to zastupovaná osoba, jejíž zájmy jsou advokátem chráněny? Není sporu v tom, že právní pomoc je poskytována zastupované osobě. Ačkoliv se může zdát, že pro povinnosti stanovené zákonem o DPH je tato otázka nepodstatná, není tomu tak. Daňová povinnost vzniká jen u plnění, jež jsou za úplat, bez ohledu na to, kdo danou úplatu hradí. Pokud advokát poskytuje v důsledku rozhodnutí Komory služby za sníženou odměnu, cenou pro účely DPH bude tato snížená odměna.

K samotné interpretaci předpisů upravujících povinné zastoupení, resp. nutnou obhajobu. Za situace, kdy speciální nedaňový předpis, např. trestní řád, ve svém ustanovení § 151 odst. 6 uvádí, že zastoupený má nárok

na bezplatnou obhajobu, nelze než dovést, že **advokát vůči klientovi poskytuje službu bez úplaty**. Má se následně dovozovat, že pokud stát určil advokátovi, aby svoji službu poskytl pro zastupovanou osobu bez úplaty, a stát následně za tuto činnost přiznává náhradu nákladů, že příjemce služby, která je hrazena, je tedy stát? Jaký má být důsledek shora citovaného ustanovení odst. 2 zmíněného § 151 tr. ř., že nárok se zvyšuje o DPH, kterou je obhájce povinen odvést z odměny podle zvláštního právního předpisu (rozuměj zákon o DPH)?

Dříve, než se dostanu k interpretaci pravidel DPH, zastavím se u výkladu části věty tvořené textem „*kdy se obhájce dozvěděl, že povinnost obhajovat skončila*“. Z gramatického výkladu plyne, že je to advokát, který určuje konec obhajoby tím, že se o tomto konci dozví. Kdo mu tento okamžik má oznamovat? Z příslušných ustanovení tr. ř. lze dovést, že konec obhajoby může nastat ze zákonem stanovených důvodů dle ustanovení § 40 tr. ř. (zde to bude předseda senátu, který zprošťuje advokáta povinnosti obhajoby), nebo ustanovení § 40a tr. ř. (opět to může být předseda senátu a v přípravném řízení i soudce). V případě § 40a je však nutné okamžik ukončení obhajoby odvozovat až od okamžiku právní moci daného rozhodnutí, resp. okamžiku, kdy se advokát dozví o pravomocném rozhodnutí o jeho odvolání. Stejně důsledky má i zrušení povinného zastoupení soudem ve smyslu § 39 tr. ř. Konec zastupování dle o. s. ř. bude obdobný.

2. K obecným pravidlům zákona o DPH

Problematika DPH je dána zákonem č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty (ZDPH). Ačkoliv Česká republika i po vstupu do EU je v oblasti daní svéprávným státem, v případě DPH je nutné dodržovat určitá kritéria, jež jsou daná předpisy EU. Pro oblast DPH je to nyní směrnice Rady 2006/112/ES ze dne 28. listopadu 2006, o společném systému daně z přidané hodnoty.¹

Sazbu daně určuje ustanovení § 47 ZDPH. Změna sazeb k 1. 1. 2010 byla provedena částí pátou zákona č. 362/2009 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s návrhem zákona o státním rozpočtu České republiky na rok 2010. Aplikace DPH u právních služeb se mohla dotknout přechodná ustanovení v čl. VIII, dle kterých se samostatně upravují podmínky pro vyúčtování úplat přijatých před dnem uskutečnění zdanitelného plnění. Tím se dostáváme k podstatě pro aplikaci správné sazby DPH. ZDPH ve svém ustanovení § 21 v souladu se směrnicí EU určuje, že **povinnost přiznat daň vzniká dnem uskutečnění zdanitelného plnění**, což je v případě právních služeb advokáta **den jejich poskytnutí nebo den, ke kterému je vystaven daňový doklad**.²

3. K povinnosti přiznat daň na výstupu

Z hlediska pravidel zákona o DPH lze uzavřít, že o tom, kdy je právní služba poskytnuta klientovi, nemůže rozhodovat soud, ale jde o vztah mezi advokátem a jeho klientem jako příjemcem služby. Stejně tak nemůže soud

rozhodnout, kdy advokát vystaví daňový doklad. Je na advokátovi, kdy vystaví daňový doklad. Zákon o DPH jej omezuje pouze nejzazší dobou, do kdy ho musí vystavit. Nejzazší dobou je patnáctý den po uskutečnění zdanitelného plnění. Stejný závěr platí i na situaci, kdy služba advokáta hradí při povinném zastupování stát. Pokud advokát nevystavuje daňový doklad před dnem uskutečnění plnění (dnem poskytnutí služby), mohou vznikat spory o tom, kdy je vlastně služba poskytnuta.

Řekli jsme si, že klient u povinného zastoupení, resp. nutné obhajoby ve smyslu tr. ř., může dostat bezúplatnou obhajobu. **Bezúplatná obhajoba nemůže podle základního principu, na kterém stojí DPH (předmětem daně jsou jen plnění za úplatu), být předmětem daně**. V tomto směru se trochu nelogicky může jevit ustanovení trestního řádu, dle kterého částka nároku na odměnu pro advokáta se má zvyšovat o DPH, kterou má advokát odvést. Domnívám se, že v těchto případech nelze jinak, než vyložit, že tam, **kde je pro zastupovanou osobu poskytnuta bezúplatná obhajoba, jde o právní službu, kterou advokát vlastně poskytuje státu**. Stát si totiž ve své podstatě od advokáta kupuje službu, kterou je povinen ve smyslu trestního práva pro obviněného zajistit. **V takovém případě pak okamžik poskytnutí služby nebude určovat vztah mezi advokátem a zastupovanou osobou, ale vztah mezi advokátem a státem**.

Trestní řád stanovuje, že nárok na odměnu je nutné uplatnit do jednoho roku od dne, kdy povinnost obhajoby skončila. Pokud by nárok na odměnu nebyl uplatněn v dané době, stát by odměnu nepřiznal a služba by byla bezúplatná. Jak již uvedeno, z bezúplatného plnění se DPH neodvádí.³ Domnívám se, že dané ustanovení tr. ř. je nutno interpretovat pro účely DPH tak, že je to advokát, který určí den uskutečnění zdanitelného plnění, tím, že se dozví, kdy povinnost obhajoby skončila. To znamená, že **smluvní vztah o poskytnutí právní služby mezi advokátem a státem při povinném zastoupení je ukončen na základě zcela subjektivního určení ze strany advokáta**. Přestože ukončení obhajoby ve zvláštních případech určuje předseda senátu nebo soud, teprve okamžik, kdy se advokát o tomto rozhodnutí pravomocně dozví, lze považovat za den uskutečnění zdanitelného plnění z titulu poskytnutí služby ve smyslu ZDPH. Předpokládáme, že žádný advokát nebude v těchto případech vystavovat řádný daňový doklad dřív, než dostane rozhodnutí předsedy senátu nebo soudce.

Nyní je nutné ještě určit, kdy dojde k ukončení obhajoby, pokud tato nekončí ve smyslu § 39 až 40a tr. ř. Domnívám se, že v těchto případech bude obhajoba

1 Směrnice Rady 2006/112/ES byla publikována v Úředním věstníku L 347 ze dne 11. 12. 2006, strana 1 až 91. Tato směrnice nahrazuje předchozí směrnici Rady 77/388/EHS ze dne 17. 5. 1977, ze které vycházel zákon o DPH.

2 V terminologii ZDPH je nutné odlišit pojem přiznat daň na výstupu od pojmu vznik daňové povinnosti. Zatímco daňovou povinností je vlastní daňová povinnost nebo nadměrný odpočet, což je tedy rozdíl mezi daněmi zaplacenými na vstupu z přijímaných plnění a daněmi přiznanými na vstupu za vlastní uskutečněná plnění.

3 V tomto smyslu se nezabýváme výjimkou z tohoto pravidla. Zákon o DPH dále určuje, kdy se bezúplatné plnění považuje za plnění za úplatu – fikce úplaty.

končit ve smyslu § 42 odst. 5 tr. ř. Podobně jako v případech ukončení obhajoby v důsledku rozhodnutí předsedy senátu nebo soudu bude den uskutečnění zdanitelného plnění určen v návaznosti na pravomocné rozhodnutí soudu. Den uskutečnění zdanitelného plnění bude opět závislý na době, kdy se advokát dozví o pravomocném ukončení soudního stíhání. Domnívám se, že druhá věta ustanovení § 42 odst. 5 tr. ř. o možných dalších úkonech advokáta, jako je podání dovolání nebo či podání žádosti o milost a odklad výkonu trestu, se váže k nové právní službě. Aplikace DPH u této nové služby bude vycházet ze stejných principů jako při určení povinnosti přiznat daň k základní odměně.

Otázkou nyní je, zda – pokud advokát určí den poskytnutí služeb tím, že se dozví o ukončení obhajoby, je schopen účtovat k tomuto dni i daň. Aby advokát mohl účtovat DPH, musí znát základ daně. Základ daně je určen § 36 ZDPH a je to vše, co plátce obdržel nebo má obdržet. V okamžiku, kdy advokát uplatňuje u soudu náklady na povinné zastoupení, ještě nemá jistotu, že mu jím uplatňovaná částka bude skutečně uhrazena. Dovožuji ve smyslu ZDPH, že částku, kterou uplatňuje advokát, lze považovat za odměnu a za základ daně. Pokud určitou odměnu advokát nárokuje, tak nelze jinak, než uzavřít, že je to cena, jež mu má být uhrazena, a tudíž pro účely ZDH se jedná o základ daně.

Na základě výše uvedeného lze uzavřít, že **den uskutečnění zdanitelného plnění u případů povinné obhajoby, kdy náklady na tuto obhajobu nese stát, je den, kdy se advokát dozví o tom, že jeho zastupování končí.** K tomuto dni vzniká advokátovi povinnost přiznat daň na výstupu. **Základ daně bude tvořit advokátem nárokováná odměna.** Pokud ke zjištění o konci obhajoby došlo před 31. 12. 2009, plnění mělo podléhat základní sazbě DPH ve výši 19 %. Současně však platí, že advokát měl povinnost příslušnou daň zahrnout do zdaňovacího období, ve kterém sám zjistil, že došlo k ukončení obhajoby.

4. Nesoulad mezi povinností přiznat daň na výstupu a přijetím náhrady od státu

Na okamžik vzniku daňové povinnosti pro advokáta tak nemá a nemůže mít vliv, kdy soud o nákladech řízení rozhodne, resp. skutečnou konkrétní odměnu advokátovi přizná. V této souvislosti je nutné konstatovat, že advokát se dostává do nepříjemné situace, na jedné straně mu vzniká povinnost přiznat daň již k okamžiku, kdy se dozví o skončení obhajoby, a na straně druhé, v té době ještě nemusí být soudem rozhodnuto o přiznané náhradě. Na přiznání náhrady má totiž soud celé dva měsíce.

Drobnou úlevou pro advokáta v tomto případě je skutečnost, že **zatímco povinnost přiznat daň sice vznikla k okamžiku ukončení obhajoby, tento okamžik ješ-**

tě neznamená povinnost odvést tuto daň státu. Přiznaná daň se započítá nejdříve do vlastní daňové povinnosti, jež se odvádí až dvacátý pátý den po skončení zdaňovacího období. Je patrné, že u advokátů, kteří mají čtvrtletní zdaňovací období, nemusí docházet k závažnému zhoršení peněžních toků za předpokladu, že se o ukončení obhajoby dozví na počátku zdaňovacího období (kalendářního čtvrtletí).

Příklad: Advokát se čtvrtletním zdaňovacím obdobím se dozvěděl, že k ukončení obhajoby v důsledku pravomocného rozhodnutí došlo 10. října 2009. K tomuto dni určil výši své odměny a podal soudu návrh na úhradu nákladů. Soud sice o náhradě měl rozhodnout do dvou měsíců, rozhodl však až 5. ledna 2010 a do 30 dnů by advokát měl příslušnou úhradu fyzicky obdržet (tj. do 4. února 2010). Advokát však musel zahrnout příslušnou DPH z nárokové odměny v přiznání za 4. čtvrtletí 2009, která tak ovlivní jeho daňovou povinnost přiznanou k 25. lednu 2010. Pokud soud nárokovanou částku změnil (snížil), advokát následně může opravit svoji daňovou povinnost. Způsob opravy bude vycházet z příslušných daňových předpisů.

Pouze v těch případech, kdy se advokát **dozvěděl** o ukončení obhajoby až po 1. lednu 2010, byl povinen použít již novou základní sazbu ve výši 20 procent.

5. Přiznávání nákladů v roce 2010 v praxi

Nyní bych se rád zastavil u toho, jak přistupuje k otázce přiznání nákladů a změny sazby DPH v praxi Nejvyšší správní soud. Tento soud se vyjadřoval ve svém rozhodnutí ze dne 30. 7. 2010, č. j. 8 Afs 3/2010-120, k otázce přiznání nákladů ustanovené advokátce.⁴ Domnívám se, že Nejvyšší správní soud, který se jako kasační soud s problematikou DPH poměrně často setkává, učinil své závěry o aplikaci sazby DPH chybně, případně je nedostatečně odůvodnil. Problematický závěr soudu stojí na chybném předpokladu jím učiněném, kdy mělo dojít k poskytnutí služby. Dle vyjádření soudu se sazba DPH má uplatnit v závislosti na tom, kdy byl úkon právní služby dokončen. Bohužel toto vyjádření je matoucí a nepřesné.

Právní služba sestává z mnoha úkonů, avšak **pro účely DPH je rozhodující nikoliv, kdy se dokončí určitý úkon, ale kdy dojde k poskytnutí smlouvené služby.** Teprve poskytnutí služby generuje zdanitelné plnění a povinnost účtovat DPH.⁵ Nejvyšší správní soud v citovaném rozhodnutí uvádí, že advokátka učinila dva úkony (převzetí a příprava zastoupení a sepsání kasační stížnosti). Neuvedl, kdy mělo dojít k uskutečnění zdanitelného plnění, rozuměj poskytnutí právní služby, jen se omezil na konstatování, že úkony byly dokončeny před 1. 1. 2010. To je ale odlišná skutečnost. Při povinném zastoupení stát dle ustanovení § 35 odst. 8 s. ř. s. hradí odměnu za zastoupení. Právní služba, ke které je advokát povinen připočíst DPH, je zastoupení. Tato služba nekončí, když advokát učiní úkon podání kasační stížnosti, jak by se muselo dedukovat z vyjádření NSS, ale až když dokončí svoji službu zastupování v řízení o kasační stížnosti.

4 Rozhodnutí 8 Afs 3/2010-120 ze dne 30. 7. 2010 publikováno na www.nssoud.cz.

5 Pro účely zjednodušení se nezabýváme dílčím plněním ve smyslu § 21 odst. 9 ZDPH. Z komentovaného rozhodnutí nijak nevyplývá, že by soud uvažoval o jakémsi dílčím plnění.

Přestože v praxi řízení ve věci kasační stížnosti u Nejvyššího správního soudu probíhá dle § 109 odst. 1 s. ř. s. zpravidla bez jednání, nařízení jednání není ze zákona vyloučeno. To ale znamená, že podáním kasační stížnosti ještě zastupování nekončí a ani končit nemůže. Advokátka, která zastupovala v daném řízení, tedy v okamžiku podání kasační stížnosti nemůže vědět, zda již dokončila svoji právní službu. Je jednoznačné, že pokud by soud nařídil jednání, služba by ještě pokračovala. Stejně by služba pokračovala, pokud by advokátka dostala vyjádření a připravovala repliku. Jediný okamžik, kdy se advokátka mohla dozvědět, že služba již skončila, byl okamžik, kdy soud o kasační stížnosti rozhodl a rozhodnutí doručil advokátce. Tento den je dnem uskutečnění zdanitelného plnění a advokátka je povinna účtovat DPH. Soud měl správně přiznat sazbu platnou v den uskutečnění zdanitelného plnění. Vyjádření soudu, že úkony právní služby byly dokončeny před 1. 1. 2010, a proto přísluší sazba DPH ve výši platné před 31. 12. 2009, nemá oporu v zákoně o DPH.

6. Závěr

Mnoho advokátů má z DPH podvědomě strach. Tato daň sice zvyšuje cenu jejich služeb, ale v tomto směru jsou na tom stejně jako ostatní podnikatelé. Z výše uvedeného je ale zřejmé, že v případech povinného zastoupení se advokáti, kteří jsou plátcí DPH, dostávají do odlišné situace, než ve které jsou ostatní běžní plátcí. Z ustanovení právních předpisů totiž vyplývá, že jim vznikne daňová povinnost (pozor, je to něco jiného, než povinnost přiznat daň) zpravidla v době, kdy není jejich pohledávka odpovídající DPH z nárokované odměny ještě uhrazena. Je otázkou, zda by se tato určitá nerovnost daná zákonem pro advokáty dala nějak odstranit. Je však nutné upozornit, že nerovnost není stanovena zákonem o DPH, ale procesním předpisem speciálním, a to zmíněným trestním řádem, případně dalšími právními předpisy. Pro advokáty, kteří na povinném zastupování mají založeno své podnikání, lze pro útěchu uvést, že tam, kde je klientem stát, je stále větší naděje, že jejich pohledávky, a to nejen z DPH budou, resp. jsou uhrazovány častokrát dříve než pohledávky v běžném obchodním styku.

Pro ty, co si všimli, že vládní návrh zákona o DPH obsahuje návrh na možnost nárokovat DPH z nezaplacených pohledávek, lze uvést, že tato úprava se nedotkne problémů, které mají advokáti s DPH při povinném zastoupení. Možnost žádat zpět DPH u nezaplacených pohledávek se dotýká, dle předloženého návrhu, jen pohledávek starších šest měsíců a navíc jen těch, které jsou předloženy soudu v rámci zahájeného insolvenčního řízení s dlužníkem. Vzhledem k tomu, že u advokátů je dlužníkem stát a pohledávky za DPH by neměly být starší šesti měsíců, nová úprava se advokátů při povinném zastoupení v rámci nutné obhajoby nedotkne.

✿ Autor, advokát v Praze a externí doktorand na katedře teorie práva PF UK, se problematice DPH věnuje více než 18 let.

HARTMANN
JELÍNEK
FRÁŇA
a partneři

Advokátní kancelář Hartmann, Jelínek, Fráňa a partneři,

člen nadnárodního sdružení advokátních kanceláří Alliance of Business Lawyers, v tomto roce slaví dvacet let svého založení.

Za dobu své existence se kancelář vypracovala na jednu z největších českých advokátních kanceláří, zaujímající jedno z předních míst na českém advokátním trhu.

Advokátní kancelář přijme

advokátního koncipienta/ koncipientku

do specializovaného insolvenčního týmu na pracoviště kanceláře v Hradci Králové.

Nabízíme zajímavou a specializovanou práci v centru Hradce Králové, mladý a přátelský kolektiv, nadstandardní pracovní prostředí v kanceláři s dlouholetou tradicí.

Požadujeme: dobrou znalost anglického jazyka, psaní všemi deseti, odborné znalosti. Nástup: ihned.

Kontaktní informace na e-mailu:
turkova@hjf.cz

Respektování důvodů nálezu Ústavního soudu, rozhodnutí o nákladech řízení z hlediska ústavnosti

I. Nerespektování nosných důvodů nálezu Ústavního soudu je v rozporu s principem právní jistoty a zásadami právního státu zakotvenými v čl. 1 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

II. Rozhodnutí soudu o nákladech řízení, které není v souladu s průběhem řízení a ani není řádně vysvětleno, je v rozporu s právem na spravedlivý proces ve smyslu čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

Nález Ústavního soudu ČR ze dne 8. 7. 2010, č. j. I. US 1283/2010

Odůvodnění:

I.

1. Ústavní stížností podanou k poštovní přepravě dne 30. 4. 2010 se stěžovatelka domáhala zrušení výroku II. v záhlaví citovaného rozhodnutí krajského soudu, neboť měla za to, že jím byla porušena její základní práva garantovaná čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“) a čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.

2. Ústavní stížnost je přípustná [§ 75 odst. 1 a contrario zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o Ústavním soudu“)], byla podána včas a splňuje ostatní náležitosti vyžadované zákonem [§ 30 odst. 1, § 72 odst. 1 písm. a) zákona o Ústavním soudu].

3. Stěžovatelka v ústavní stížnosti namítala protiústavnost napadeného výroku II. citovaného rozhodnutí krajského soudu pro jeho rozpor s platnou právní úpravou i s již ustálenou rozhodovací praxí Ústavního soudu vztahující se k problematice nákladů soudního řízení (zde odkázala na nálezy Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 653/03, sp. zn. I. ÚS 257/05 a zejména sp. zn. III. ÚS 892/08, kde se Ústavní soud zabýval podobnou problematikou jako v případě stěžovatelky). Konkrétně stěžovatelka nesouhlasila se způsobem, jakým krajský soud odůvodnil svůj závěr nepřiznat žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů odvolacího řízení, když konstatoval, že byť v odvolacím řízení měla stěžovatelka úspěch, nárok na náhradu nákladů tohoto řízení však neuplatnila. Stěžovatelka je toho názoru, že dle platné právní úpravy (§ 151 odst. 1 o. s. ř.) soudy o nákladech řízení rozhodují z úřední povinnosti, tj. bez toho, aniž by strana musela náhradu nákladů uplatnit, pokud se účastník řízení svého nároku na náhradu nákladů řízení výslovně nevzdá. To však stěžovatelka v žádném ze svých podání a vyjádření v průběhu odvolacího řízení neučinila, a proto měl krajský soud vzhledem k jejímu plnému úspěchu rozhodnout

o nákladech řízení dle § 142 odst. 1 o. s. ř., a to z úřední povinnosti. Krajský soud nicméně rozhodl odlišně, aniž by svůj postup řádně zdůvodnil např. odkazem na některou ze zákonných výjimek ze zásady plného úspěchu ve věci, čímž dle stěžovatelky došlo k porušení jejího práva na spravedlivý proces garantovaného čl. 36 odst. 1 Listiny a čl. 6 odst. 1 Úmluvy. Proto navrhla, aby Ústavní soud výrok II. v záhlaví citovaného rozhodnutí svým nálezem zrušil.

4. K výzvě Ústavního soudu se k ústavní stížnosti vyjádřil Krajský soud v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci. Ve svém podání ústavní stížnost stěžovatelky považoval za nedůvodnou, neboť ust. § 142 o. s. ř. zakládá nárok účastníka, který má hmotnou (peněžní) podobu, a proto jako hmotněprávní nárok ve věci samé musí být účastníkem v řízení uplatněn. Nelze proto nic přiznat, pokud nic nežádá.

5. Podle ust. § 44 odst. 2 zákona o Ústavním soudu může Ústavní soud se souhlasem účastníků upustit od ústního jednání, nelze-li od tohoto jednání očekávat další objasnění věci. Souhlas s upuštěním od jednání byl účastníky poskytnut a od ústního jednání bylo upuštěno.

II.

6. Ústavní soud si k posouzení námitek a tvrzení stěžovatelky vyžádal spis Okresního soudu v Liberci sp. zn. 15 C 174/2007, z něhož zjistil následující skutečnosti.

7. Rozsudkem Okresního soudu v Liberci ze dne 5. 5. 2009 č. j. 15 C 174/2007-51 byla zamítnuta žaloba, kterou se žalobce – P. H. domáhal po žalované – obchodní společnosti KUTIL, k. s., právní předchůdkyni stěžovatelky, zaplacení částky 100 000 Kč s příslušenstvím, jakožto odměny za obchodní rok 2003/2004 ve funkci ředitele marketu OBI v Liberci. Okresní soud po provedeném dokazování dospěl k závěru, že žalobce nesplnil kritérium pro výplatu roční fixní odměny, což stěžovatelka v průběhu řízení prokázala, a proto žalobu jako nedůvodnou v celém rozsahu zamítl. Zároveň rozhodl o nákladech řízení tak, že s ohledem na plný úspěch stěžovatelky s odkazem na § 142 odst. 1 o. s. ř. uložil žalobci povinnost nahradit stěžovatelce náklady řízení ve výši 29 988 Kč.

8. K odvolání žalobce Krajský soud v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci v záhlaví citovaným rozsudkem v plném rozsahu potvrdil rozsudek okresního soudu v upřesněném znění (výrok I.). Zároveň v ústavní stížnosti napadeném výroku II. rozhodl o nákladech odvolacího řízení tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení. Své rozhodnutí odůvodnil „neuplatněním nároku“, když konstatoval, že „v odvolacím řízení měl(a) úspěch (stěžovatelka), nárok na náhradu nákladů tohoto řízení však neuplatnil(a) (§ 224 odst. 1, § 142 odst. 1 o. s. ř.)“ (str. 4 rozsudku).

III.

9. Ústavní soud dospěl k závěru, že ústavní stížnost je důvodná.

10. Ústavní soud ustáleně judikuje, že jeho úkolem je jen ochrana ústavnosti a nikoliv „běžné“ zákonnos-

ti (čl. 83 Ústavy ČR). Ústavní soud není povolán k přezkumu aplikace „jednoduchého“ práva a může tak činit jen tehdy, shledá-li současně porušení základního práva či svobody, neboť základní práva a svobody vymezují nejen rámec normativního obsahu aplikovaných právních norem, nýbrž také rámec jejich ústavně konformní interpretace a aplikace. Podle ustálené judikatury Ústavního soudu je jedním z důvodů pro zrušení rozhodnutí obecného soudu aplikační postup, který je v rozporu s ústavním zákazem libovůle (čl. 2 odst. 2 a čl. 36 odst. 1 Listiny – srov. např. nálezy sp. zn. I. ÚS 180/03 N 32/32 SbNU str. 293 či sp. zn. IV. ÚS 454/04 N 9/36 SbNU str. 337).

11. Podstatou ústavní stížnosti je polemika stěžovatelky ze způsobem, jakým krajský soud odůvodnil své rozhodnutí o nepřiznání práva na náhradu nákladů odvolacího řízení žádnému z účastníků.

12. Dle judikatury Ústavního soudu je rozhodování o nákladech soudního řízení integrální součástí soudního řízení jako celku; i při něm je třeba respektovat právo na spravedlivý proces (viz např. nálezy sp. zn. IV. ÚS 1/04 N 8/36 SbNU str. 75 či sp. zn. I. ÚS 350/04 N 130/34 SbNU str. 317). V této souvislosti Ústavní soud konstatoval, že pokud obecný soud rozhodne o náhradě nákladů řízení v rozporu s průběhem řízení a výrokem ve věci, je nutno to označit za postup, který porušuje principy práva na spravedlivý proces z hlediska čl. 36 odst. 1 Listiny. „Kautely upínající se na čl. 36 odst. 1 Listiny předepisují, že výrok o nákladech musí být celkově souladný s průběhem řízení a úvaha vedoucí k jejich uložení musí být, byť stručně, odůvodněna. (...) V postupu, který není odpovídajícím způsobem vysvětlen, lze spatřovat jisté prvky libovůle a nahodilosti; pouhý formální odkaz na příslušné ustanovení zákona bez objasnění závěru, ke kterému soud dospěl, není ve smyslu ust. § 157 odst. 2 o. s. ř. (a tedy i ve smyslu práva na spravedlivý proces) dostačující.“ (srov. nálezy sp. zn. III. ÚS 727/2000 N 75/22 SbNU str. 145, sp. zn. I. ÚS 653/03 N 69/33 SbNU str. 189 nebo cit. nálezy sp. zn. IV. ÚS 454/04).

13. Ústavní soud předesílá, na což ostatně stěžovatelka v ústavní stížnosti poukázala, že shodnou problematiku řešil již ve svém nálezu ze dne 26. 3. 2009, sp. zn. III. ÚS 892/08, dostupný v databázi rozhodnutí <http://nalus.usoud.cz>. V tomto nálezu Ústavní soud shledal porušení práva na spravedlivý proces (čl. 36 odst. 1 Listiny), když konstatoval, že pokud odvolací soud rozhodl, že stěžovatelka nemá nárok na náhradu nákladů řízení, protože tento nárok před soudem neuplatnila, postupoval v rozporu se zákonnou úpravou. Dle § 151 odst. 1 o. s. ř. rozhodne soud o povinnosti k náhradě nákladů řízení bez návrhu v rozhodnutí, kterým se řízení končí. Dle § 142 odst. 1 o. s. ř. náhrada nákladů sporného řízení je ovládána zásadou procesního úspěchu ve věci. Stěžovatelka byla plně procesně úspěšná, odvolací soud jí měl tedy přiznat náhradu nákladů řízení, neboť ve svém odůvodnění neuvedl žádnou ze zákonem stanovených výjimek z výše uvedené zásady procesní úspěš-

nosti. Takové rozhodnutí je tedy v rozporu s výsledkem řízení, resp. se zásadou o rozhodování o náhradě nákladů řízení dle výsledku řízení. „Pokud odvolací soud nepřiznal stěžovateli právo na náhradu nákladů řízení přesto, že byla úspěšná, a toto nijak neodůvodnil, resp. jeho důvod nepřiznání náhrady nákladů řízení byl v rozporu s kogentním zákonným ustanovením, porušil stěžovatelčino právo na spravedlivý proces dle čl. 36 odst. 1 Listiny.“

14. Ústavní soud neshledal důvod se od závěrů citovaných v uvedeném nálezu odchýlit, neboť se plně vztahuje i na nyní projednávanou věc, kdy krajský soud v ústavní stížnosti napadeném výroku II. rozhodl o nákladech odvolacího řízení tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení, neboť stěžovatelka, byť byla v odvolacím řízení plně úspěšná, svůj nárok na náhradu nákladů v průběhu řízení neuplatnila. Vzhledem k tomu, že takové rozhodnutí je v rozporu s výsledkem řízení, resp. se zásadou o rozhodování o náhradě nákladů řízení dle výsledku řízení, i v rozporu s platnou právní úpravou, jež stanoví, že soud o náhradě nákladů řízení rozhoduje bez návrhu (§ 142 odst. 1, § 151 odst. 1 o. s. ř.), odvolací soud svým postupem nerespektoval ústavní zákaz libovůle (čl. 2 odst. 2 Listiny) a porušil tím právo stěžovatelky na spravedlivý proces dle čl. 36 odst. 1 Listiny.

15. V této souvislosti Ústavní soud považuje za vhodné dodat, že je nepřijatelné, aby Krajský soud v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci (zejm. senát 35 Co) při svém rozhodování nijak nereflekoval právní názory Ústavního soudu obsažené ve výše citovaných nálezech (zejm. v nálezu sp. zn. III. ÚS 892/08), které jsou s ohledem na příkaz plynoucí z čl. 9 odst. 2 Ústavy ČR i s ohledem na četnou judikaturu Ústavního soudu obecně závazné, tj. závazné při řešení typově shodných případů (srov. k tomu např. nálezy sp. zn. I. ÚS 70/96 N 29/7 SbNU str. 191, sp. zn. I. ÚS 77/97 N 142/12 SbNU str. 317, sp. zn. III. ÚS 495/05 N 174/47 SbNU str. 323 či sp. zn. II. ÚS 476/09, dostupný v databázi rozhodnutí <http://nalus.usoud.cz>). **Nerespektování nosných důvodů publikovaného nálezu Ústavního soudu řešících obdobné věci má nepochybně deformující dopad i na princip právní jistoty plynoucí z normativního principu právního státu tak, jak jej normuje čl. 1 odst. 1 Ústavy ČR** (srov. např. cit. nálezy sp. zn. I. ÚS 70/96 nebo nálezy sp. zn. III. ÚS 648/2000 N 60/22 SbNU str. 39).

16. S ohledem na výše uvedené skutečnosti Ústavní soud podle ustanovení § 82 odst. 2 písm. a) zákona o Ústavním soudu ústavní stížnosti vyhověl a podle ustanovení § 82 odst. 3 písm. a) zákona o Ústavním soudu zrušil napadený výrok II. citovaného rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočky v Liberci.

Odměna advokáta za zastupování ve sporu o vypořádání BSM (nyní SJM) při uzavření mimosoudní dohody

I. Advokátovi jakožto zástupci, který byl účastníkem řízení soudem ustanoven, stanoví soud odměnu za zastupování ve sporu o vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví manželů (nyní společného jmění manželů) dle § 8 odst. 6 advokátního tarifu [dle něhož ve věcech vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví manželů se vychází z poloviny hodnoty všech jednotlivých věcí, pohledávek a závazků, které strany učinily předmětem vypořádání].

II. Pokud účastníci v průběhu soudního řízení mezi sebou uzavřou mimosoudní dohodu o vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví manželů a soud řízení zastaví, vypočte se odměna z částky, kterou se jeden z účastníků dle dohody zavázal vyplatit na vyrovnání podílu druhému z účastníků. Odměnu v takovém případě nelze stanovit dle § 9 odst. 1 advokátního tarifu [že hodnotu věcí nebo práv spadajících do společného jmění účastníků lze určit jen s nepoměrnými obtížemi]; takový postup nepovažuje Ústavní soud za ústavně konformní.

III. Tím, že obecné soudy při rozhodování nesprávnou aplikací a interpretací jednoduchého práva neuznaly stěžovatelčin nárok mající majetkovou povahu a vyplývající z právního předpisu, zasáhly do jejího základního práva na legitimní očekávání nabytí majetku, které spadá pod ochranu čl. 1 Dodatkového protokolu k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod.

Nález Ústavního soudu České republiky ze dne 16. 3. 2010, č. j. II. US 2886/2007

Odůvodnění:

Ústavní stížností, doručenou Ústavnímu soudu dne 8. listopadu 2007, která splňuje náležitosti stanovené zákonem č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o Ústavním soudu“), se stěžovatelka domáhá zrušení v záhlaví uvedených rozhodnutí. Tvrdí, že jimi byla porušena její ústavní práva garantovaná čl. 36, čl. 37 a čl. 28 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“) a čl. 1 Dodatkového protokolu k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Dodatkový protokol k Úmluvě“). Současně žádá o přiznání náhrady nákladů řízení ve smyslu § 62 odst. 3 zákona o Ústavním soudu.

Z obsahu spisu Okresního soudu v Jihlavě, sp. zn. 3 C 42/2006, který si Ústavní soud k projednání a rozhodnutí věci vyžádal, bylo zjištěno následující:

Žalobkyně L. S. se žalobou ze dne 23. března 2006, podanou proti žalovanému J. S., domáhala vypořádání společného jmění manželů po rozvodu manželství. K žádosti žalobkyně jí soud prvního stupně přiznal osvobození od soudních poplatků v celém rozsahu. Její návrh na ustanovení zástupce z řad advokátů ovšem zamítl.

K odvolání žalobkyně odvolací soud napadené usnesení změnil tak, že zástupkyni žalobkyně ustanovil advokátku JUDr. B. Z. (dále též „stěžovatelka“). V průběhu řízení uzavřeli účastníci mimosoudní dohodu a žalobkyně vzala podanou žalobu zpět. Usnesením ze dne 19. 6. 2007 č. j. 3 C 42/2006-83 soud prvního stupně řízení zastavil, rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení a České republice – Okresnímu soudu v Jihlavě nepřiznal právo na náhradu nákladů řízení. Následně stěžovatelka soudu předložila vyúčtování právního zastoupení, dle něhož odměna za 9 úkonů, účtovaná dle vyhlášky č. 177/1996 Sb. (dále též „advokátní tarif“) z pct. 130 000 Kč činí 53 550 Kč, režijní paušál 2700 Kč a DPH 10 687,50 Kč.

Napadeným usnesením Okresního soudu v Jihlavě bylo o návrhu stěžovatelky rozhodnuto tak, že ustanovenému zástupci – JUDr. B. Z. – se přiznává odměna ve výši 13 923 Kč, kterou je povinna uhradit Česká republika – Okresní soud v Jihlavě do 15 dnů od právní moci usnesení. Při stanovení výše odměny soud vycházel z ustanovení § 9 odst. 1 advokátního tarifu, neboť dospěl k závěru, že hodnotu věcí spadajících do společného jmění nelze ocenit, resp. ji lze zjistit jen s nepoměrnými obtížemi. O odvolání stěžovatelky rozhodl Krajský soud v Brně druhým napadeným usnesením tak, že rozhodnutí soudu prvního stupně potvrdil. Konstatoval, že při určení výše odměny zástupce nelze vycházet z částky 130 000 Kč, kterou se dle dohody zavázal žalovaný zaplatit žalobkyni, neboť tato částka nemá žádnou vypořádací hodnotu o ceně všech jednotlivých věcí, eventuálně její poloviny, jež by byla základem pro určení odměny advokáta podle § 8 odst. 6 advokátního tarifu. Uzavřel, že pro účely stanovení odměny by bylo zapotřebí znaleckého ocenění věcí, což by bylo v rozporu se zásadou procesní ekonomie. Ve svých důsledcích se tak jedná o situaci, kdy hodnotu věci lze zjistit jen s nepoměrnými obtížemi. Dle odvolacího soudu proto soud prvního stupně nepochybil, když své rozhodnutí opřel o ustanovení § 9 odst. 1 advokátního tarifu.

V ústavní stížnosti stěžovatelka argumentuje tím, že žalobkyni byla jako zástupce ustanovena, a má tedy právo na rovné postavení s druhou stranou sporu. Skutečnost, že řízení nedospělo do stadia, kdy by hodnoty a věci byly oceněny znalcem, nemůže být na překážku možnosti účastníka řízení v rámci probíhajícího řízení vyříditi věc smírně. Jinak by ustanovený advokát musel vést řízení tak dlouho, dokud by v soudním spise nebyl příslušný znalecký posudek, aby tak mohl doufat ve spravedlivou odměnu za vykonanou práci. Namítá, že § 8 odst. 6 advokátního tarifu je odchylnou právní úpravou, která je vůči § 9 odst. 1 tarifu v poměru speciality, což § 9 odst. 1 výslovně zdůrazňuje. Nadto vyslovuje názor, že hodnota jednotlivých věcí, pohledávek a závazků, které strany učinily předmětem vypořádání, je zjistitelná z obsahu spisu. Stěžovatelka odkazuje na nález Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 269/99, který se týká podmínek, za nichž má nesprávná aplikace práva za následek porušení ústavních práv a z něho vyvozuje, že soud nerespektoval při-

slušnou právní normu, čímž se dopustil svévole. Obecné soudy tak neposkytly ochranu stěžovatelčinu právu na legitimní očekávání ochrany majetku.

K ústavní stížnosti se na žádost Ústavního soudu vyjádřili účastníci řízení.

Krajský soud v Brně plně odkázal na své stanovisko vyjádřené v odůvodnění napadeného rozhodnutí, přičemž zdůraznil, že věc skončila bez meritorního rozhodnutí poté, co účastníci uzavřeli mimosoudní dohodu. Uvedl, že při stanovení odměny advokáta nelze vycházet z částky 130 000 Kč, která nevyjadřuje polovinu hodnoty všech jednotlivých věcí, pohledávek a závazků, které byly předmětem vypořádání, ale pouze rozdíl mezi majetkovými hodnotami, které účastníci nabyli do svého vylučného vlastnictví. Požadavek stěžovatelky nemá oporu v jednoduchém právu, a proto nemohlo být zasaženo do jejich ústavních práv. Navrhl, aby byla ústavní stížnost zamítnuta.

Okresní soud v Jihlavě ve svém vyjádření upozornil na to, že ustanovení § 8 odst. 6 advokátního tarifu není speciálním ustanovením k § 9 odst. 1 této vyhlášky, ale pouze k jejímu ustanovení § 8 odst. 1. Názor stěžovatelky, že ustanovení § 9 odst. 1 tarifu je vyloučeno při stanovení hodnoty pro určení mimosmluvní odměny ve věcech vypořádání společného jmění manželů nepovažuje za správný, neboť v případě, že by z objektivních důvodů nebylo možné určit hodnotu všech věcí, vedlo by to k neřešitelnému problému, jak určit tarifní hodnotu a odměnu advokáta. Odkazuje na stanovisko Ústavního soudu, že rozdílný názor na interpretaci podústavního práva nemůže sám o sobě založit porušení práva na spravedlivý proces, a upozorňuje na to, že spis neobsahoval dostatek informací k tomu, aby si soud mohl bez vypracování znaleckého posudku udělat představu o hodnotě všech věcí. Má za to, že v projednávaném případě nelze dovozovat dotčení základního práva obsaženého v čl. 28 Listiny, a mělo by být posouzeno, zda nedošlo k narušení principu proporcionality způsobem spojujícím nepřiměřenou pracovní zátěž k úrovni přiznané odměny a náhrady hotových výdajů. Je přesvědčen, že přiznaná odměna odpovídá pracovní zátěži stěžovatelky s ohledem na délku jednání u soudu, realizovaný počet porad i vypracovaných podání. Očekávání stěžovatelky na zmnožení svého majetku za vykonanou práci nebylo v souladu s platnou právní úpravou. Dle jeho názoru by ústavní stížnost měla být jako nedůvodná zamítnuta.

V replice na vyjádření účastníků řízení stěžovatelka nad rámec odůvodnění ústavní stížnosti uvedla, že v její věci nejde o interpretační problém při výkladu advokátního tarifu, ale o nesprávný postup soudu dle platné vyhlášky. Pokud by soudy dospěly k závěru, že zjištěná tarifní hodnota uvedená ve vyúčtování za právní zastoupení je nedostatečná, protože bylo nepochybné, že skutečná hodnota práv byla vyšší, postačilo by, aby byla stěžovatelka vyzvána ke sdělení, zda se ve zbývající části své odměny vzdává, což by učinila, čímž by byl teoreticky nastolený problém s obtížnou zjistitelností ocenění dalších práv a věcí vyřešen. Konstatování soudu o tom, že přiznaná odměna odpovídá pracovní zátěži stěžovatelky, označuje za nepřipadné.

V doplněném vyjádření oba obecné soudy setrvaly na svém původním stanovisku. Krajský soud připustil, že odměna přiznaná stěžovateli v této konkrétní věci není úměrná úsilí a odbornosti, kterou při jejím řešení musela vynaložit. Uvedl, že v řadě případů lze dokumentovat disproporci mezi náročností poskytovaných služeb a odměnou advokáta, ale jejich řešení není úkolem soudů, ale úkolem zákonodárce.

Po přezkoumání napadených usnesení dospěl Ústavní soud k závěru, že ústavní stížnost je důvodná.

Ústavní soud neshledal důvodnou námitku Okresního soudu v Jihlavě o nedostatku oprávnění stěžovatelky coby zástupkyně účastníka řízení k podání ústavní stížnosti. Předmětem řízení o ústavní stížnosti jsou usnesení, jimiž bylo rozhodováno o odměně stěžovatelky, přičemž tato rozhodnutí jsou způsobilá bezprostředně porušit její ústavně zaručená práva nebo svobody. O aktivní legitimaci stěžovatelky k podání odvolání proti usnesení soudu prvního stupně ostatně neměl pochybnosti ani odvolací soud, který se tímto odvoláním poté, co shledal, že je podala oprávněná osoba, zabýval věcně.

Ústavní soud konstatuje, že jeho úkolem je ochrana ústavnosti (čl. 83 Ústavy). Není součástí soustavy obecných soudů a nepřisluší mu právo dozoru nad rozhodovací činností obecných soudů. K zásahu je povolán pouze za situace, kdy obecné soudy svými rozhodnutími poruší ústavně zaručená základní práva a svobody jednotlivce mj. tím, že při interpretaci a aplikaci jednoduchého práva přehlédnou základní práva některého z účastníků řízení, jimž jsou povinny dle čl. 4 Ústavy poskytnout adekvátní ochranu.

Ve svých četných rozhodnutích Ústavní soud zřetelně definoval podmínky, při jejichž existenci má vadná aplikace podústavního práva obecným soudem za následek porušení základních práv či svobod jednotlivce. Jedná se o případy, v nichž Ústavní soud zjišťuje, zda obecné soudy v dané věci správně posoudily konkurenci norem jednoduchého práva, sledujících určitý ústavně chráněný účel či konkurenci interpretačních alternativ jedné konkrétní normy, nebo případy, kdy obecné soudy svévolně aplikují jednoduché právo (srov. např. nález sp. zn. III. ÚS 321/03, Sbirka nálezů a usnesení ÚS, sv. 33, str. 374).

V souladu se svou ustálenou judikaturou se tedy Ústavní soud zabýval tím, zda obecné soudy neaplikovaly příslušné normy podústavního práva bez rozumného odůvodnění či propojení s ústavně chráněným účelem, konkrétně, zda napadená rozhodnutí nezasáhla do základního práva stěžovatelky garantovaného čl. 1 Dodatkového protokolu k Úmluvě, tj. do práva na legitimní očekávání ochrany majetku. Toto právo požívá nejen podle judikatury Ústavního soudu (např. nálezy sp. zn. Pl. ÚS 2/02 publ. pod č. 278/2004 Sb., sp. zn. IV. ÚS 525/02, Sbirka nálezů a usnesení ÚS, sv. 31, str. 173, sp. zn. I. ÚS 185/04, Sbirka nálezů a usnesení ÚS, sv. 34, str. 19), ale i podle judikatury Evropského soudu pro lidská práva (např. rozhodnutí ve věcech *Beyeler* proti Itálii ze dne 5. 1. 2000, *Zwierzynski* proti Polsku ze dne 16. 6. 2001) ochranu jako integrální součást majetkových práv.

V posuzované věci jde o určení odměny zástupkyň účastníka řízení (advokátce), která byla ustanovena žalobkyní soudem dle ustanovení § 30 o. s. ř. Zatímco obecné soudy dospěly ke shodnému závěru, že hodnotu věci, pohledávek a závazků, které účastníci řízení učinili předmětem vypořádání společného jmění, nelze vyjádřit v penězích, resp. tak lze učinit pouze s nepoměrnými obtížemi, a při určení odměny vycházely z § 9 odst. 1 advokátního tarifu, stěžovatelka je přesvědčena, že při určení její odměny mělo být postupováno podle § 8 odst. 6 tarifu, neboť hodnota věci je ocenitelná.

Východiskem pro posouzení dané věci jsou závěry, uvedené v nálezu Ústavního soudu ze dne 4. července 2001 sp. zn. II. ÚS 598/2000 (viz Sbírka nálezů a usnesení ÚS, sv. 23, nález č. 100) a obdobně v nálezech sp. zn. I. ÚS 712/01 nebo sp. zn. II. ÚS 2811/08. Ústavní soud v nich posuzoval, které ustanovení advokátního tarifu je třeba aplikovat pro účely zjištění tarifní hodnoty ve věcech určovacích žalob. V případech posuzovaných v uvedených nálezech byly předmětem řízení o určení neplatnosti smlouvy či určení vlastnictví věci movité a nemovité, tedy věci penězi ocenitelné, v důsledku čehož Ústavní soud konstatoval, že nelze bez dalšího vycházet z tarifní hodnoty stanovené v případě věci nebo práv, které nelze vyjádřit v penězích nebo je lze zjistit jenom s nepoměrnými obtížemi, ale je třeba zkoumat, zda lze předmět právního úkonu ocenit a v závislosti na tom stanovit i výši náhrady nákladů.

Není pochyb o tom, že v nyní projednávaném případě (jde o žalobu na vypořádání společného jmění) jsou předmětem řízení věci a práva penězi ocenitelné. Na určení odměny zástupkyň žalobkyně se tedy primárně použije ustanovení § 8 odst. 6 advokátního tarifu, dle něhož ve věcech vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví manželů (nyní společného jmění manželů) se vychází z poloviny hodnoty všech jednotlivých věcí, pohledávek a závazků, které strany učinily předmětem vypořádání. Obecné soudy však dle uvedeného ustanovení nepostupovaly a s poukazem na to, že hodnotu věci nebo práv spadajících do společného jmění účastníků lze určit jen s nepoměrnými obtížemi, na věc bez dalšího aplikovaly ustanovení § 9 odst. 1 advokátního tarifu. Takový postup nepovažuje Ústavní soud za ústavně konformní.

Za situace, kdy součástí spisu je celá řada podkladů pro stanovení hodnoty jednotlivých věcí, pohledávek a závazků, které účastníci učinili předmětem vypořádání, přičemž u většiny z nich se strany shodly na všech skutečnostech rozhodných pro jejich ocenění (viz protokoly o jednání před soudem prvního stupně), nelze dospět k závěru, že vyjádření hodnoty těchto věcí nebo práv by bylo spojeno s „nepoměrnými obtížemi“. Za tyto nepoměrné obtíže nelze dle názoru Ústavního soudu považovat okolnost, že by musela být vypočítána cena či hodnota práv a věcí podle jejich pořizovací hodnoty, počtu let užívání a procenta amortizace. Tento názor vyplývá i ze soudní judikatury, na niž odkázal odvolací soud v odůvodnění svého rozhodnutí a podle které provedení důkazu znaleckým posudkem není zapotřebí v případě, že se

jedná o ocenění běžných, normálně opotřebovaných věcí menší hodnoty, u nichž se účastníci shodli na jejich stáří, způsobu nabytí, pořizovací ceně, míře opotřebení apod.

Argument soudů, že na ceně některých věcí a dalších rozhodných skutečnostech se účastníci v průběhu řízení neshodli, nemůže obstát už s ohledem na mimosoudní dohodu o vypořádání společného jmění, kterou účastníci v průběhu řízení uzavřeli, a která byla důvodem zpět vzetí žaloby. Obsahem této dohody se soudy při zjišťování, podle jakého ustanovení advokátního tarifu budou při určení odměny stěžovatelky postupovat, vůbec nezabývaly a bez dalšího odmítly akceptovat tarifní hodnotu, kterou uvedla ve vyúčtování za právní zastoupení stěžovatelka, představující částku 130 000 Kč, kterou se žalovaný dle dohody zavázal vyplatit na vyrovnání podílu žalobkyni. Stěžovatelce lze přisvědčit v tom, že hodnota práv a věcí stanovená účastníky v dohodě musela být minimálně dvojnásobná. Nejméně v rozsahu částky 130 000 Kč, kterou žalobkyně obdržela od žalovaného, byla tedy hodnota podílu stěžovatelky přesně specifikována. Soudy z ní však odmítly vycházet a odměnu stanovily z mnohonásobně nižší tarifní hodnoty stanovené v ustanovení § 9 odst. 1 advokátního tarifu.

Lze tedy uzavřít, že obecné soudy při rozhodování v dané věci nesprávnou aplikací a interpretací jednoduchého práva neuznaly stěžovatelčin nárok mající majetkovou povahu a vyplývající z právního předpisu, čímž zasáhly do jejího základního práva na legitimní očekávání nabytí majetku, které spadá pod ochranu čl. 1 Dodatkového protokolu k Úmluvě.

Z výše uvedených důvodů Ústavní soud podle ustanovení § 82 odst. 2 písm. a) zákona o Ústavním soudu ústavní stížnosti vyhověl a napadená rozhodnutí podle ustanovení § 82 odst. 3 písm. a) zákona o Ústavním soudu zrušil.

Ústavní soud neshledal opodstatněným návrh stěžovatelky na přiznání náhrady nákladů řízení před Ústavním soudem dle § 62 odst. 4 zákona o Ústavním soudu. Toto ustanovení je ustáleně interpretováno v tom smyslu, že úhrada nákladů řízení není automatická a lze ji uložit pouze „v odůvodněných případech“ jako určitou sankci vůči tomu účastníku řízení, který svým postupem zásah do základního práva vyvolal (sp. zn. III. ÚS 53/97, III. ÚS 677/07). Dotčení základních práv stěžovatele zásahem orgánu veřejné moci, konstatované nálezem Ústavního soudu, tudíž bez dalšího nárok dle § 62 odst. 4 zákona č. 182/1993 Sb. nezakládá. Okolností odůvodňující vedle vyslovení dotčení v základních právech a svobodách nárok na náhradu nákladů řízení před Ústavním soudem je např. nerespektování již vykonatelného nálezů Ústavního soudu obecným soudem. Jelikož v posuzované věci okolnosti, které by mohly odůvodňovat přiznání náhrady nákladů řízení stěžovatelce, Ústavní soud neshledal, předmětný návrh pro zjevnou neopodstatněnost odmítl [§ 43 odst. 2 písm. a) zákona č. 182/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů].

✿ Právní větou opatřil a ústavní nález zaslal JUDr. ROMAN PREMUS, advokát v Benešově, předseda sekce soukromého práva ČAK.

Jaromír Sedláček
(ed. Jiří Spáčil):

Obligační právo, I. – III. díl

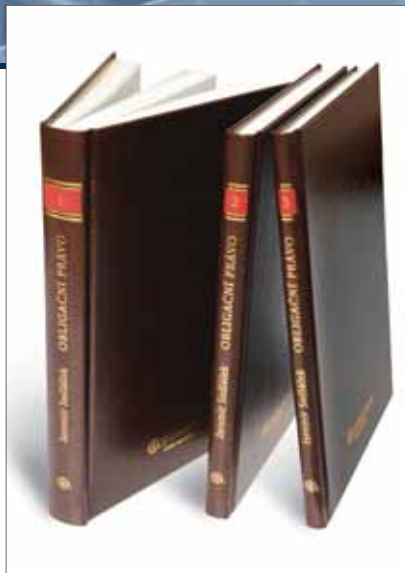
Wolters Kluwer ČR, Praha 2010,
reprint původního vydání, I. díl
v r. 1933, II. díl v r. 1946, III. díl
v r. 1947, 324 + 184 + 128 stran,
1475 Kč.

Nadepsané dílo prof. JUDr. Jaromíra Sedláčka je jedním z klasických základních děl československé právní vědy. Toto dílo si plně drží svoje kvality i v dnešní době. Nepřekvapuje proto, že se z něj i dnes čerpá a bývá často citováno. S plynoucím časem a růstem počtu zájemců však klesla dostupnost této práce. Byl proto proveden reprint původního vydání, který vydává Wolters Kluwer; editorem je JUDr. Jiří Spáčil, CSc., soudce Nejvyššího soudu.

Toto nové vydání je provedeno jako vícesvazkový celek rovněž ve třech dílech, tak jako vydání původní. První díl nese název Obligační právo, Obecné nauky o právních jednáních obligacích a o splnění závazků. Obligační právo II., Speciální ustanovení o jednotlivých typech smluvních je pak pojmenováním dílu druhého. Nadepsání třetího dílu Obligační právo III., Mimosmluvní závazky jednatelství a versio in rem, Náhrada škody, Nekalá soutěž pak ukazuje na obsah této části publikace.

Sám autor v původním vydání uvádí, že dílo má být vysokoškolskou učebnicí a současně má i sloužit praktikům. To se mu zcela zdařilo a přitom nám zanechal práci významné teoretické hodnoty.

Autor přitom vycházel z poznatků nabytých studiem i praxí. Svá vysokoškolská studia uskutečnil prof. JUDr. J. Sedláček na právnických fakultách ve Vídni a v Praze, což byla pro moravského rodáka vlastně nejbližší právníka vysokoškolská učiliště. Po působení v advokátní, soudcovské a bankovní praxi začíná působit i jako vysokoškolský pedagog. V r. 1917, ve svých 32 letech, se habilitoval pro občanské, obchodní a směnečné právo na české techni-

ce v Brně, kde také přednášel. Zde se stává v r. 1920 mimořádným profesorem právních věd; v r. 1921 se také stává mimořádným profesorem občanského práva, a to již na brněnské právní fakultě. Na této právní fakultě dosahuje pak v r. 1924 řádné profesury z občanského práva. Zde byl mj. i dvě období děkanem.

Prof. JUDr. J. Sedláček pak ve věku 60 let tragicky zahynul na konci 2. světové války. Kromě anotované práce po sobě zanechal řadu hodnotných děl, které jsou v novém dnešním vydání uvedeny v bibliografickém přehledu.

Protože jsou všechny tři díly ve svém celku rozsáhlé, mohu se o jejich obsahu zmínit jen stručně. V prvním dílu jsou jednotlivé kapitoly věnovány smlouvě obligacní (obecně), důvodům smlouvy obligacní, smluvnímu konsensu, předmětu smlouvy obligacní, vedlejším úmluvám, subjektům a smlouvám zajišťovacím. Navazují pak kapitoly Pojem jednostranného právního jednání, Veřejné příslibení, Zřízení nadace a Cenné papíry a skriptury.

Dále je pojednáno o smlouvách solučních a zániku závazků (obecně), o splnění povinnosti, o ostatních způsobech zániku povinnosti, náležitostech solučních jednání a nepravdělném plnění, zvláště při smlouvách vzájemných a vynutitelnosti závazků a odpůrcím právu.

Druhý díl je orientován na smlouvu darovací, smlouvu schovací, půjčku, zápůjčku, smlouvu zmocňovací, smlouvu směnnou, smlouvu trhovou (kupní), smlouvu nájemní, smlouvy pracovní (služební, o dílo, nakladatelská), smlouvu společenskou a smlouvy odvážné.

Nadpisy kapitol ve třetím dílu pak zní: Jednatelství bez příkazu, Obrácení věci v užitek druhého, Povinnost nahradit škodu – Obecné výklady, Delikty proti integritě tělesné, Delikty proti cti a dobrým mravům, Podnikatelské riziko, Ručení za majetek, Ručení za třetí osoby a Nekalá soutěž (ve třetí části tohoto dílu).

K jednotlivým tématům můžeme pak přičinit jen skromné poznatky, které snad ukážou aktuálnost a srozumitelnost textu i pro současnost.

Uvedme zde, že prof. JUDr. J. Sedláček se pečlivě věnuje procesu uzavírání smluv a úkonům, které strany v jeho průběhu činí. Věnuje se pak i konvenční pokutě.

Prof. JUDr. J. Sedláček mj. uvádí, že konvenční pokuta má zajistit věřiteli náhradu škody pro neplnění nebo vadné plnění. Není-li dohodnuto jinak, znamená konvenční pokuta maximum náhrady, která se platí místo náhrady škody. ... Byla-li smluvna konvenční pokuta jen pro určité vady plnění (vadný předmět nebo vadné místo anebo vadný čas), může se věřitel domáhat plně náhrady škody, vzniklé z toho, že by nebylo plněno vůbec, anebo z toho, že má plnění takové vady, na něž konvenční pokuta nedopadá.

Jako další příklad přehledného výkladu lze uvést pár řádků o smlouvě postupní. Autor sděluje, že důvodem smluvní cese je smlouva mezi dosavadním věřitelem a další osobou (nabyvatelem), podle níž dosavadní věřitel přestává být věřitelem a stává se jím nabyvatel.

Postupující (dosavadní věřitel) se nazývá převodcem či cedentem, kdežto nabyvatel se nazývá cesionářem. Někdy se mluví o postupiteli a postupníku.

Důležitým problémem, který byl též předmětem zájmu prof. Sedláčka, je definování postavení subjektů oprávněných splnit závazek, což je problematika, která by si i v současných podmínkách zasloužila podrobnější zkoumání.

Zmíním pak ještě např. institut narovnání. O narovnání se v díle připomíná, že narovnání je smlouva, kterou se právní poměr sporný nebo pochybný určuje tak, že každá strana zaváže se něco dát, učiniti nebo ně-

co opomenouti ... Může být upraven jakýkoli právní poměr, pokud mohou strany svými povinnostmi disponovat ... Narovnání nesmí ovšem odpovírat dobrým mravům a zákonným předpisům.

V doslovu anotované publikace je zvýrazněno, že toto dílo je vyvrcholením vědeckého díla prof. JUDr. Jaromíra Sedláčka. V publikaci je totiž podán systematický výklad celé oblasti závazkového práva. Podaný výklad vyniká hloubkou, úrovní i srozumitelností zpracování. Čas nic neubral na aktuálnosti a podnětnosti tohoto výsledku tvůrčí práce. Lze přitom jen souhlasit s tím, že výklad prof. Sedláčka se zásadně může použít i při výkladu platné právní úpravy.

Počín Wolters Kluwer a JUDr. Jiřího Spáčila, CSc., by měl podle mého názoru dojít výrazného ocenění při hodnocení vydané právní produkce.

✿ doc. JUDr. KAREL MAREK, CSc.,
katedra obchodního práva PF MU v Brně

Ondřej Lichnovský:

Sporné otázky daňového řízení

Wolters Kluwer, Praha 2010,
172 stran, 289 Kč.

Spolu s knihou Mgr. Ing. Ondřeje Lichnovského (dále jen „autor“) „Sporné otázky daňového řízení“ se čtenáři dostává do rukou velmi hodnotný pomocník – jakýsi stručný průvodce shrnující vývoj, kterým správa daní v průběhu posledních let v mnoha oblastech prošla. Zejména citace a odkazy na řadu čerstvých i starších soudních rozhodnutí jsou velmi praktické a umožňují čtenáři porovnat závěry shrnuté v knize s rozhodovací praxí správních soudů, skutkovými podstatami případů, z nichž tato rozhodnutí vzešla, a konečně i s myšlenkovými postupy, které danému rozhodnutí předcházely. Odkazy na judikaturu proto budou nápomocné zejména odborné veřejnosti, která se správou daní zabývá při své denodenní práci. Velmi hodnotný je v této sou-

vislosti i fakt, že analýza relevantní judikatury, kterou autor musel v rámci přípravy publikace provést, šetří významným způsobem čas čtenářům, kteří zpravidla potřebují vyhledat vhodnou oporu pro svá tvrzení v rámci daňového řízení co nejrychleji.

Pro čtenáře, kteří se daňovým řízením a správou daní obecně zabývají spíše okrajově, v případech nutnosti, lze vyzdvihnout též zdařilé shrnutí výkladu k „opravným prostředkům“ (odvolacím řízením počínaje a správním soudnictvím konče), pro které by snad tyto části publikace bylo s trochou nadsázky možné nazvat kompendiem opravných prostředků v oblasti správy daní.

Specialisté na správu daní velmi ocení též skutečnost, že se autor ve své knize nebojí vyslovit leckdy revoluční názor na výklad některých sporných norem a institutů. Při jejich formulaci často vychází z principu legitimního očekávání/předpokladu „neomylnosti zákonodárce“, tj. vychází ze zásady, že zákonodárce ví, co chce konkrétní právní normou upravit, či je přinejmenším srozuměn s důsledky, které s sebou její text může nést, tj. tyto důsledky, byť mlčky, předvídal a zamýšlel. Proto je autor při používání analogie s ostatními právními disciplínami velmi otevřený a neváhá při interpretaci práva „ve prospěch daňových subjektů“ použít poměrně značně extenzivního, nicméně právně teoreticky korektního výkladu založeného na přirozenopravních zásadách a principech. Některé závěry uváděné v publikaci se proto mohou zdát být v současnosti polemickými. Není to však na škodu publikace jako takové, neboť, jak již minulost ukázala, mnoho závěrů, které již prošly soudní judikaturou a z dnešního pohledu se zdají být zcela přirozenými, se ještě před několika lety také zdály být takřka utopickými.

Je sice trochu škoda, že na některých místech publikace je přece jenom znát, že její příprava stála autora velmi mnoho času a některé pasáže tak zcela neodrážejí nejaktuálnější vývoj v dané oblasti. Nutno však přiznat, že v dnešní době, plné nečekaných legislativních změn a rychlého vývoje judikatury, zejména Nej-

vyššího správního soudu, vydání zcela aktuální knižní publikace není v lidských silách. A to jak z pohledu autora, tak z pohledu vydavatele.

Celkově se proto domnívám, že přes některé výše uvedené výtky, a přesto, že by se k některým pasážím dalo napsat více, jedná se o velmi dobré dílo, které bude pro čtenáře jistě zajímavé a lze je jen doporučit. Ostatně, jak autor sám poznamenává, některým institutům se nevěnuje podrobněji zcela záměrně, snad proto, že se jimi již zabývají jiné publikace, které jsou na knižním trhu stále dostupné a zůstávají aktuální. Z tohoto pohledu jde o publikaci vhodnou nejenom pro odborníky zabývající se oblastí správy daní, ale též pro čtenáře, kteří se zákonem o správě daní a poplatků pracují pouze občas a již ve své knihovničce mají starší komplexní publikace, resp. komentáře k tomuto zákonu. Kniha „Sporné otázky daňového řízení“ totiž poměrně spolehlivě pokryje většinu vývojových změn, kterými oblast správy daní (z pohledu daňových subjektů, ale i daňových poradců a účetních) v posledním období prošla.

Toho lze využít zejména v současné době, kdy byl přijat a ve Sbírce zákonů publikován nový daňový řád, který zákon o správě daní a poplatků s účinností od 1. ledna 2011 nahradí. Kniha proto může být vítaným pomocníkem všem, kdo si již na toto „přechodné období“ nechťejí pořizovat aktualizované znění komentáře k zákonu o správě daní a poplatků, ale chtějí si počkat na komentáře právě k novému daňovému řádu.

✿ Mgr. ONDŘEJ DRÁB, daňový poradce

z advokacie

SLOUPEK KARLA ČERMÁKA 60

Z ČESKÉ ADVOKACIE

Z kárné praxe 61

Z jednání představenstva ČAK 65

4. ročník golfového turnaje advokátů ADVO-CUP 66

Z EVROPY

Komparativní studie o problematice střetu zájmů
ve vybraných zemích EU 67

Stanovisko CCBE k problematice střetu zájmů 70

Z mého e-života

Tisk vždy pobaví a nejinak tomu bylo i letos v létě. Nejvíc se mi líbilo, jak náš kníže zahraniční ministr pražský vyjel po Francouzích, a hned jsem si vzpomněl na jeho taky slavného předchůdce, ausnministra, knížete a krájana Metternicha. Byl to koncert, když Metternich s podporou císaře Františka na Vídeňském kongresu, jako představitel vítězné mocnosti, vyjžděl po Talleyrandovi, ale starý lišák Talleyrand nakonec na Kongresu vyjednal pro poraženou Francii téměř vítězství. Ať je tomu jakkoliv, tyto imperiální reminiscence v české zahraniční politice 2010 svědčí o tom, že patricijský kníže se již hodně přiučil od svého plebejského místopředsedy.

Dobré taky bylo sledovat podstatné rozdíly mezi povodní, záplavou, zátopou, zatečením, vyplavením, zmáčením, zavlhnutím, vytopením a utopením z hlediska českého pojišťovacího práva. Výborným řešením je, zavést vedle sexuální a drogové výchovy i výchovu pojišťovací, bankovní, daňovou, poplatkovou, důchodovou, dávkovou, příspěvkovou, úvěrovou, úrokovou, energetickou a odpadovou, a to od mateřské školy až po univerzitu třetího věku. Zkoušet by se to mohlo též u státních maturit. Předměty by se daly sloučit i do jediného, nazvaného zlodějská výchova. Výuky by se mohla ujmout armáda.

O pobavení publika se v okurkové sezóně starali i kolegyně a kolegové.

Ocenil jsem, jak latina ožívá. Dotáhnout je ještě nutno deklinací latinských zájmen. Správně je Cui (kují) bono (dat. sg. od tázacího quis), a ne Qui (kví) bono (nom. sg. od vztažného qui). Cicero, který „cui bono“ použil v jedné své řeči už jako citát z Ravilly (Lucius Cassius Ravilla žil ve 2. stol. př. Kr.), by se nad tím rozplakal. A noviny by si měly pro právníky pořádit latinské korektory.

Úsměvná byla i úvaha o tom, jak se za peníze ušetřené na ofácích postaví 72 m dálnic. Na ofácích se ovšem šetřit nesmí, protože jde o spravedlnost, ale šetřit musí ministerstva na poradenských službách (i právních). Tady jde o kšeftiky a úspora 50 %, což je reálné, by vydala možná až na 72 km zlevněné dálnice.

Nejlepší ale bylo to o odposleších. Přejde pacient k doktorovi, ten ho vyšetří, nic mu neřekne, rozloučí se s ním, a jen za ním zaklapnou dveře, volá z mobilu na onkologii a pacientově manželce. Hovory jsou odpolednuty a padouch úředník pak „zmáčkne“ pacienta s „holým faktem“, že má rakovinu. Byl jsem dosud proti odposlechům, ale teď jsem pro, neboť jen díky zmáčknutí mohl pacient podat na doktora stížnost pro dvojnásobné porušení lékařského tajemství. A podobně je to prý i s advokátním tajemstvím. Ač doufám v opak, nelze vyloučit, že

i klient se teprve z odposlechů doví, co jeho advokát vyvádí.

Pravdu má kolega, že vedle paroubkovsko-čapkovského obyčejného života žiji i svůj život elektronický. V tomto dvojživotí zjišťuji, že náš veřejný prostor je zaneřáděn elektronickou zátěží, kterou budou příští generace odstraňovat podobně, jako my děláme ekologický úklid. Hanba komunistům za těžký průmysl, hanba našim infantilním ministrům a primátorům za elektronizaci našich životů! Soukromý prostor ať si každý zaneřádí jak chce, holka ať nepouští aťfouna z ruky ani v posteli a kluk ať na fejsbúku řeší třeba své smradlavé ponožky, ale na veřejný prostor mi nesahejte! Dekontaminovat, deelektronizovat!

Já jsem si dřív lístek na tramvaj koupil od průvodčího, úspory vybral od slečny u šaltru a na přední sklo jsem si nalepil dálniční známku. Když jsem telefonoval, pouštěl jsem rádio, protože někde v cimře byla štěnice. Když za mnou na ulici šel pán s plnovousem, hned jsem tušil, že je to přestrojený pan redaktor Kmenta. Na obranu proti gangu rumunských kapsářů jsem si držel ruku na prkenici. Doma mě proti dýlerům a jiným doručovatelům chránil pes.

Dnes potřebuji k nákupu a dobíjení oupnkárdu řadu strojů a návodů k nim, k nalezení strojů mám v mobilu navigaci. Účty za vodu platím v Sazce v hotovosti, pro hotovost jdu do bankomatu, kde mi nastražená čtečka odejme mou identitu, a bankomat mi ukradne rovnou celou kartu. Na dálnici mě sleduje Kapsch v četných mýtnicích, jestli mám vinětu, protože umí jenom rakousky (Vignette) a elektronicky, a na dálniční známky kašle. Kam se vrátím, všude mě fotí kamery a ukládají si můj ksicht do paměti na serverech. Na WC si ukládají do paměti i mou zadnici. Zlatý pan redaktor Kmenta! Zlatý můj pes Aris!

Problém deelektronizace veřejného prostoru tkví ve vzdělání. Za ty peníze, co stála elektronizace, by se nejméně jedno století mohly platit statisíce průvodčích, slečen u šaltrů, výběřčích mýtného, listonošů, redaktorů Kmentů a mých psů Arisů. Co se ovšem nemůže zdařit, je rekvalifikace programátorů a politiků na zmíněná intelektuálně náročná povolání. Ono totiž umět normálně mluvit, udělat inventuru jízdenek, odevzdat tržbu, cvakat kleštičkami a štěkat není jen tak. Mít dnešní Ph.D. na to nestačí.

A to jsem ještě nemluvil o datových schránkách, elektronizaci justice a vězeňství, o elektronickém školství, zdravotnictví, kultuře a zemědělství. Pšenice poroste elektronicky přímo na plodinové burze v Brně. Ale nezoufejme! Až zemřeme, náš elektronický život, včetně našich ksichtů a zadnic, zůstane zachován.

Příjemný pobyt v elektronickém záhrobí vám všem přeji. A k elektronickému funusu ať vám programátor Smetana složí kvarteto Z mého e-života.

Září 2010

KAREL ČERMÁK

Z kárné praxe

Jde o závažné porušení povinností advokáta, jestliže vyplatí částku přesahující hodnotu 15 000 eur v hotovosti, a dále, jestliže poruší povinnosti, ke kterým se zavázal ve smlouvě o úschově, dokonce tak, že část svěřených peněz vyplatí osobě neoprávněně.

Rozhodnutí kárného senátu kárné komise ČAK ze dne 9. 4. 2010, sp. zn. K 89/2009

Kárně obviněný JUDr. G. P., advokát, byl uznán vinným tím, že:

1) ačkoliv se ve smlouvě o úschově ze dne 11. 10. 2006 ve znění dodatků ze dne 15. 3. 2006, ze dne 17. 4. 2007 a ze dne 28. 5. 2007, kterou uzavřel jako povinný s A. A. jako složitелеm a B. B. jako oprávněným za účasti C. C. jako zprostředkovatele, zavázal, že úschovu ve výši 1 mil. Kč při splnění sjednaných podmínek vrátí A. A. na základě jeho žádosti, poté, co byly tyto podmínky splněny a A. A. ho dopisem ze dne 9. 9. 2008 požádal o vrácení úschovy, v měsíci září 2008 A. A. vrátil pouze část úschovy ve výši 310 000 Kč, přičemž dne 16. 9. 2008 část úschovy ve výši 690 000 Kč vyplatil C. C. jako osobě neoprávněně, a ačkoliv ho A. A. opakovaně písemně žádal o vrácení částky 690 000 Kč, a tuto částku vrátil až po podání kárné žaloby dne 21. 7. 2009,

2) dne 16. 9. 2008 vyplatil C. C. na hotovosti částku 690 000 Kč, ačkoliv výše této platby překročila částku 15 000 eur,

tedy

ad 1)

- nechránil a neprosazoval práva a oprávněné zájmy klienta a neřídil se jeho pokyny,
- při výkonu advokacie nejednal čestně a svědomitě,
- při výkonu advokacie nepostupoval tak, aby nesnižoval důstojnost advokátního stavu, když za tím účelem nedodržel pravidla profesionální etiky ukládající mu
  - povinnost všeobecně poctivým, čestným a slušným chováním přispívat k důstojnosti a vážnosti advokátního stavu,
  - povinnost plnit převzaté závazky,
  - povinnost peníze a jiné hodnoty, které převzal ke stanovenému účelu, opatrovat s péčí řádného hospodáře a nepoužít je jinak než ke stanovenému účelu,

ad 2)

- při poskytování právních služeb porušil povinnost vázanosti právními předpisy,
- při výkonu advokacie nepostupoval tak, aby nesnižoval důstojnost advokátního stavu, když za tím účelem nedodržel pravidla profesionální etiky ukládající mu

- povinnost všeobecně poctivým, čestným a slušným chováním přispívat k důstojnosti a vážnosti advokátního stavu,
- povinnost při provádění úschovy peněz postupovat podle příslušných právních a stavovských předpisů,

čimž

ad 1)

porušil ust. § 16 odst. 1, 2 a § 17 zákona o advokacii, ve spojení s čl. 4 odst. 1, 2 a čl. 9 odst. 2 Pravidel profesionální etiky advokátů ČR,

ad 2)

porušil ust. § 3 odst. 1 zákona o advokacii, ve spojení s § 4 odst. 1 zák. č. 254/2004 Sb. a ust. § 17 zákona o advokacii, ve spojení s čl. 4 odst. 1 a čl. 9a Pravidel profesionální etiky advokátů ČR.

Za to se kárně obviněnému dle ust. § 32 odst. 3 písm. c) zák. č. 85/1996 Sb., o advokacii, v platném znění, ukládá kárné opatření

pokuta ve výši 50 000 Kč.

Kárně obviněný je povinen zaplatit České advokátní komoře náhradu nákladů kárného řízení ve výši 3000 Kč, splatnou do 15 dnů od právní moci tohoto kárného rozhodnutí na účet České advokátní komory.

Z odůvodnění:

Předseda kontrolní rady ČAK podal jako kárný žalobce pod č. j. 1150/2008 dne 10. 7. 2009 na kárně obviněného kárnou žalobu, podle níž se kárně obviněný měl dopustit kárného provinění tak, jak uvedeno a popsáno v její výrokové části.

Jednání kárného senátu bylo nařizeno na den 9. 4. 2010 v 9.30 hod, přičemž předvolání předsedy kárné komise ČAK k tomuto jednání bylo kárně obviněnému doručeno dne 26. 3. 2010. Dne 6. 4. 2010 byla do sídla ČAK doručena písemná omluva kárně obviněného z jednání kárného senátu. Kárný senát vyhodnotil důvody nepřítomnosti kárně obviněného jako omluvitelné a konstatoval, že jednání lze provést v jeho nepřítomnosti, přičemž se tento stav nepříčí právní úpravě dle ust. § 16 odst. 2 vyhl. č. 244/1996 Sb. v platném znění – advokátní kárný řád. Jednání kárného senátu proto proběhlo bez přítomnosti kárně obviněného.

Kárný senát následně provedl dokazování čtením těchto listinných důkazů:

- výpis z matriky ze dne 14. 11. 2008
- stížnost A. A. ze dne 11. 11. 2008
- smlouva o úschově ze dne 11. 10. 2006
- dodatek ze dne 15. 3. 2006
- dodatek ze dne 17. 4. 2007
- dodatek ze dne 28. 5. 2007
- jednorázový příkaz k tuzemskému převodu v Kč
- dopis stěžovatele ze dne 9. 9. 2008
- dopis ze dne 13. 10. 2008
- korespondence
- potvrzení ze dne 16. 9. 2008
- dopis vedoucí kontrolního oddělení ze dne 9. 1. 2009
- dopis stěžovatele ze dne 4. 3. 2009
- dopis vedoucí kontrolního oddělení ze dne 13. 3. 2009
- dopis vedoucí kontrolního oddělení ze dne 24. 4. 2009
- e-mail kárně obviněného ze dne 24. 3. 2009
- e-mail kárně obviněného ze dne 11. 5. 2009
- vyjádření kárně obviněného ke kárné žalobě ze dne 2. 9. 2009
- výpis z matriky ze dne 17. 6. 2009
- výpis z matriky ze dne 1. 7. 2009
- výpis z matriky ze dne 8. 4. 2010
- kopie vkladového lístku – potvrzení o provedení transakce ze dne 21. 7. 2009 znějící na částku 690 000 Kč
- kopie vkladového lístku – potvrzení o provedení transakce ze dne 28. 8. 2009 znějící na částku 585 Kč
- dopis kárně obviněného ze dne 2. 4. 2010.

Z výpisů z matriky bylo zjištěno, že kárně obviněný je aktivním advokátem od 5. 9. 1994 se specializací na právo průmyslového a duševního vlastnictví, obchodní právo, autorské právo a právo daňové, přičemž dosud nebyl postižen žádným kárným opatřením.

Ze stížnosti A. A. ze dne 11. 11. 2008 kárný senát zjistil, že na účet kárně obviněného byla dle Smlouvy o úschově uzavřené dne 11. 10. 2006 mezi stěžovatelem jako složitelem, B. B. jako oprávněným, kárně obviněným jako povinným a C. C. jako zprostředkovatelem, ve znění jejich dodatků, složena celkem částka 1 000 000 Kč jako rezervační poplatek v souvislosti s obstaráním uzavření nájemní smlouvy ve spojení s výměnou bytů, jak uvedeno v řečené smlouvě. Dále bylo ze stížnosti A. A. zjištěno, že poté, co nastaly podmínky pro vrácení úschovy složiteli – stěžovateli, tento písemně vyzval kárně obviněného k jejímu vydání, ale od kárně obviněného obdržel v průběhu měsíce září 2008 toliko částku 310 000 Kč, což stěžovatel urgoval a doplatek ve výši 690 000 Kč požadoval k okamžité úhradě. Dále stěžovatel uvedl, že byl kárně obviněný informován o vrácení předmětného doplatku z jeho dispozice přímo C. C. jako zprostředkovateli neuskutečněného kontraktu.

Ze Smlouvy o úschově ze dne 11. 10. 2006, viz shora a z Dodatků ke Smlouvě o úschově ze dne 15. 3. 2006,

17. 4. 2007 a 28. 5. 2007, jakož i z jednorázového příkazu k tuzemskému převodu v Kč ze dne 15. 3. 2007, bylo zjištěno, že dne 15. 3. 2007 poukázal A. A. na účet kárně obviněného předmětnou částku 1 000 000 Kč pro zajištění zamýšlené výměny bytů a uzavření nové nájemní smlouvy ve prospěch stěžovatele. V průběhu studia následně provedených – čtených důkazních prostředků vyhodnotil kárný senát, že časové označení prvního Dodatku ke Smlouvě o úschově je stíženo evidentní formální chybou, kdy je vyloučeno, aby dodatek ke smlouvě ze dne 11. 10. 2006 byl uzavírán dne 15. 3. 2006. Logická posloupnost navazujících smluvních ujednání vedla kárný senát k přesvědčení a závěru, že první smluvní dodatek byl uzavřen dne 15. 3. 2007.

Z dopisů A. A. ze dne 9. 9. 2008 a 13. 10. 2008 kárně obviněnému kárný senát dovodil jednoznačný projev vůle stěžovatele jako složitele ze Smlouvy o úschově ohledně další dispozice se složenou částkou, kterou požaduje, v rozsahu dosud nevyplacené částky, vrátit zpět, přičemž ve svém pokynu zasílá i příslušnou bankovní identifikaci.

Z korespondence mezi kárně obviněným a stěžovatelem ze dne 15. 10. 2008 a 20. 10. 2008 vyplývá, že ke dni 20. 10. 2008 poukázal kárně obviněný stěžovateli pouze částku 310 000 Kč, což je v přímém rozporu s pokynem stěžovatele, přičemž tento upozorňuje i na alternativu podání stížnosti na postup advokáta i trestního oznámení. Z uvedených korespondencí dále vyplývá, že kárně obviněný zbylou částku 690 000 Kč vydal dne 16. 9. 2008 C. C. a současně vyjádřil přesvědčení, že nedoplatek bude jeho prostřednictvím předán.

Z potvrzení o převzetí hotovosti ze dne 16. 9. 2008 kárný senát dovodil, že uvedeného dne převzal C. C. od kárně obviněného částku 690 000 Kč, a to v souvislosti se Smlouvou o úschově ze dne 11. 10. 2006 a jejího dodatku ze dne 15. 3. 2007. Z tohoto potvrzení dále vyplývá závazek C. C. naložit s převzatou částkou v souladu s výše uvedenou smlouvou, jakož i ve smyslu dalších pokynů smluvních stran.

Z dopisů kontrolního oddělení ČAK kárně obviněnému ze dne 13. 3. 2009 a 24. 4. 2009 vyplývá informace pro kárně obviněného o opakovaně podané stížnosti a o výzvě k předložení dokladů a písemností potřebných k prošetření podané stížnosti, zejména o podání konkrétní zprávy, na základě jakého ujednání byla C. C. vyplacena částka 690 000 Kč.

Z e-mailových zpráv kárně obviněného ze dne 24. 3. 2009 a 11. 5. 2009 se podává jeho vyjádření ke stížnosti A. A., kdy prezentuje a obhajuje svoje stanovisko ohledně vydání částky 690 000 Kč jiné osobě než stěžovateli, přičemž jako podstatnou okolnost uvádí, že C. C. byl obchodním partnerem stěžovatele v rámci blíže nespecifikovaného společného projektu a dále, že považoval celou věc za uzavřenou vydáním částky 690 000 Kč C. C. a jeho ujištěním, že vše je v pořádku a případné nesrovnalosti se stěžovatelem sám urovná, a to včetně zpětvzetí stížnosti podané u ČAK.

Z vyjádření kárně obviněného k podané kárné žalobě

ze dne 2. 9. 2009 dovedl kárný senát, že dne 21. 7. 2009 byly stěžovateli dosud neuhrazené finanční prostředky ve výši 690 000 Kč, vč. běžných úroků za rozhodné období zaplacený, a to z prostředků kárně obviněného. Tento se dále vyjadřuje k okolnostem jeho dlouhodobé spolupráce s C. C., která se jevila jako bezproblémová, a pokud jde o obchodní stránku věci, jež věcně navazovala na uzavření smlouvy o úschově, o této mu nebylo nic známo. Z vyjádření dále vyplývá, že stěžovatel je s C. C. v blízkém osobním kontaktu a že postup kárně obviněného, kdy částku 690 000 Kč vydal právě C. C., shledával jako logický a nikoliv protiprávní. Kárně obviněný dále uvedl, že stěžovatel nebyl delší dobu telefonicky zastizitelný, a proto zvolil k vypořádání nedoplatku z advokátní úschovy řešení prostřednictvím C. C., o jehož serióznosti nepochyboval. Dále konstatoval, že stejný postup při vyplácení zůstatku advokátní úschovy by dnes již nezvolil, byť neměl žádný důvod pochybovat o čestných úmyslech C. C. podpořených písemným potvrzením o převzetí hotovosti a o závazku s penězi dále nakládat stanoveným způsobem. Kárně obviněný neshledal na svém jednání žádné ohrožení zájmů klienta, tím méně lze označit jeho jednání za nečestné a nesvědomitě. Poukázal na svou dosavadní kárnou bezúhonnost a na okolnost, že částku 690 000 Kč, kterou měl C. C. předat stěžovateli, uhradil nakonec z vlastních zdrojů. Ke svým rodinným poměrům uvedl, že je rozvedený a v současné době žije s novou partnerkou, se kterou očekává narození dítěte. Poukázal na negativní dopad finanční krize na příjmy jeho AK, ale celkovou situaci označil jako prozatím únosnou. Zdravotní stav kárně obviněného lze hodnotit jako uspokojivý.

Z kopií vkladových lístků – potvrzení o provedených transakcích ze dne 21. 7. 2009, znějící na částku 690 000 Kč a ze dne 28. 8. 2009 znějící na částku 585 Kč, vzal kárný senát za prokázané, že příslušné platby proběhly tak, jak z písemných podkladů vyplývá.

Z dopisu kárně obviněného ze dne 2. 4. 2010 vyplývá omluva kárně obviněného z jednání nařízeného na den 9. 4. 2010, jakož i prezentace jeho již dříve uvedené obhajoby a odkaz na skutečnost, že reklamovanou částku uhradil z vlastních zdrojů.

Na základě takto provedeného dokazování dospěl kárný senát k závěru, že na jednání kárně obviněného je nutno nahlížet jako na kárné provinění, a to v obou bodech kárné žaloby.

Ze zjištěného skutkového stavu vzal kárný senát za prokázané, že kárně obviněný se skutečně dopustil jednání tak, jak popsáno v kárné žalobě, tedy že na základě smlouvy o úschově ze dne 11. 10. 2006 ve znění všech následných dodatků převzal dne 15. 3. 2007 od stěžovatele do své úschovy částku 1 000 000 Kč, a to v souvislosti se záměrem smluvních účastníků uzavřít na základě výměny bytů nájemní smlouvu k bytu. Dále vzal kárný senát za prokázané, že se zamýšlená výměna bytů neuskutečnila, nová nájemní smlouva nebyla uzavřena a nastaly tak podmínky pro vrácení úschovy složiteli, k čemuž stěžovatel písemně vyzval kárně obviněného. Vzhledem k provedenému dokazování dále není pochyb o tom, že kárně

obviněný v průběhu měsíce září 2008 poukázal stěžovateli toliko částku 310 000 Kč a zbylou část úschovy ve výši 690 000 Kč, v rozporu se smluvní úpravou, vydal dne 16. 9. 2008 C. C., který sice byl účastníkem úschovní smlouvy, leč nikoli oprávněným k inkasu zůstatku. Stěžovatel tak zůstal neuspokojen, pokud jde o vydání části úschovy, a dále kárně obviněného písemně opakovaně vyzýval k nápravě závadného stavu, přičemž ten se obhajoval tak, že svoji povinnost splnil, když tuto částku vyplatil C. C. jako zprostředkovateli. Z provedeného dokazování dále vyplývá, že částka 690 000 Kč byla kárně obviněným stěžovateli poukázána až dne 21. 7. 2009, a to z jeho vlastních zdrojů.

Pokud jde o obhajobu, uplatněnou kárně obviněným, dospěl kárný senát k závěru, že je vzhledem k ust. § 16 odst. 1, 2 a § 17 zák. o advokacii ve spojení s čl. 4 odst. 1, 2 a zejména čl. 9 odst. 2 Pravidel profesionální etiky naprosto nedostatečná a dílem účelová. Kárně obviněný sice doznává, že předmětnou částku 690 000 Kč vyplatil jiné osobě než složiteli, ale tuto skutečnost sám nevyhodnocuje jako právně závadnou, přičemž shledává, že pokud byla vyplacena C. C., lze celou úschovní transakci považovat za vypořádanou. Tato okolnost je však v přímém rozporu především s ust. čl. 9 odst. 2 Pravidel profesionální etiky, který jasně upravuje, jakým způsobem má advokát nakládat s penězi a jinými svěřenými hodnotami, když je explicitně dáno, že advokát je povinen opatřovat peníze a jiné svěřené hodnoty s péčí řádného hospodáře a nesmí je použít jinak než ke stanovenému účelu. Tím, že kárně obviněný vydal peníze jiné osobě než složiteli, jednal v rozporu se Smlouvou o úschově ze dne 11. 10. 2006 a následných smluvních dodatků, a tím naplnil zákonný znak kárného deliktu tak, jak popsáno v kárné žalobě.

Kárný senát se zabýval otázkou, do jaké míry poškodilo či oslabilo jednání kárně obviněného pod bodem 1) kárné žaloby obecnou důvěru veřejnosti v advokacii jako stav a řádný výkon advokátních služeb a do jaké míry došlo ke konkrétnímu poškození či krácení zájmů stěžovatele v rozporu se zákonem o advokacii a etickými pravidly. Kárný senát posuzoval žalované jednání kárně obviněného rovněž s ohledem na skutečnost, že samo ukládání peněz a jiných hodnot do úschovy advokáta a následná dispozice se svěřenými aktivy představují velmi citlivou součást poskytovaných advokátních služeb, a také z tohoto důvodu vyhodnotil jednání kárně obviněného ve smyslu ust. § 32 odst. 2 zák. o advokacii jako závažné a zásadně nepřijatelné. Skutečnost, že částka 690 000 Kč byla kárně obviněným vyplacena stěžovateli z jeho vlastních zdrojů, nemůže představovat polehčující okolnost, neboť povinnost vydat složené prostředky nezanikla a navíc k tomuto finančnímu plnění došlo až po podání kárné žaloby. Konkrétní krácení oprávněných zájmů stěžovatele v rozporu se zákonem o advokacii vyhodnotil kárný senát rovněž jako závažné, neboť částka 690 000 Kč, k jejímuž vydání vyzval stěžovatel kárně obviněného, nebyla v rozporu s platnou právní úpravou vyplacena po dobu přesahující 10 měsíců.

Pokud jde o bod 2) kárné žaloby, vzal kárný senát za jednoznačně prokázané, že k výplatě částky 690 000 Kč C. C. došlo dne 16. 9. 2008, a to v hotovosti, což je v přímém rozporu především s ust. § 4 odst. 1 zák. č. 254/2004 Sb., v platném znění. Řečená právní úprava stanovuje poskytovateli platby, jejíž výše překračuje ekvivalentní částku 15 000 eur, povinnost provést tuto platbu bezhotovostně. Ust. § 5 tohoto zákona pak konstatuje, že fyzická osoba, která poruší zákonnou povinnost provést platbu bezhotovostně, dopouští se tímto jednáním přestupku a lze jí uložit pokutu až do výše 500 000 Kč. Kárný senát tuto skutečnost konstatoval pouze z důvodu úplnosti odůvodnění, neboť v daném případě spadá jednání kárně obviněného do skupiny správních deliktů a kárnému senátu nepřislouželo v tomto směru činit právní závěry. S ohledem na uvedenou argumentaci pak kárný senát jednoznačně dovodil kárné provinění i u bodu 2) kárné žaloby, neboť kárně obviněný jednal v přímém rozporu s ust. § 3 odst. 1 zák. o advokacii, které ho zavazuje jednat v rámci platných právních předpisů, a dále svým deliktním jednáním porušil povinnosti upravené v ust. § 17 zák. o advokacii ve spojení s čl. 4 odst. 1 a čl. 9a Pravidel profesionální etiky.

Všechny provedené důkazy hodnotil kárný senát jak jednotlivě, tak v jejich vzájemném souhrnu a vzal za prokázané, že zjištěný skutkový děj, a to v bodech 1) i 2) kár-

né žaloby, s ní koresponduje. Kárný senát proto dovodil, že ke kárnému provinění ze strany kárně obviněného skutečně došlo a výrok kárného rozhodnutí má dostatečnou oporu v příslušném rozsahu provedeného dokazování. Pokud jde o úvahy kárného senátu o druhu a výši kárného postihu, bylo přihlédnuto především k intenzitě porušení stavovských předpisů, jakož i k míře zavinění kárně obviněného. S ohledem na vyjádření kárně obviněného ve věci jeho osobních a majetkových poměrů, ze kterého nelze dovodit v žádném směru mimořádný stav, vycházel kárný senát z přesvědčení, že jeho majetkové poměry nejsou jiné než obvyklé.

S ohledem na tato kritéria, jakož i na dosavadní kárnou bezúhonnost kárně obviněného, považoval kárný senát uložené kárné opatření, pokutu ve výši 50 000 Kč, za účelné a dostatečné.

Protože kárný senát vyslovil, že se kárně obviněný dopustil kárného provinění, zavázal ho současně dle ust. § 33a odst. 2 zák. č. 85/1996 Sb., o advokacii, v platném znění, k náhradě nákladů kárného řízení jednorázovou částkou ve výši 3000 Kč, stanovené stavovským předpisem, a to usnesením představenstva ČAK uveřejněným v č. 2/1999 Věstníku ČAK.

✿ Připravil JUDr. JAN SYKA, vedoucí oddělení pro věci kárné ČAK.

„Právní latinský slovník“

NOVINKA

a „Výkladový slovník“

CODEXIS® ADVOKACIE
PRÁVNÍ INFORMAČNÍ SYSTÉM

www.codexisadvokacie.cz

- Kompletní česká a evropská legislativa
- Široká judikatura všech soudních instancí
- Obsáhlá literatura
- Rozhodnutí a stanoviska správních orgánů ČR
- Právní kalkulačka

klientske.centrum@atlasconsulting.cz

Z jednání představenstva ČAK

Představenstvo ČAK se ve dnech **15. - 16. září 2010** sešlo na své **10. schůzi** v tomto volebním období. Konala se částečně v přednáškové aule Školícího a vzdělávacího centra ČAK v paláci Dunaj v Praze a z části již v zasedací místnosti nově zrekonstruovaného Kaňkova paláce v Praze. Jako pravidelně projednali nejprve členové představenstva pozastavení výkonu advokacie některým kolegům – advokátům či vyškrtnutí ze seznamu advokátů.

Představenstvo projednalo návrh na uzavření dodatku č. 21 k rámcové pojistné smlouvě, kterou má ČAK uzavřeno s pojišťovnou Generali. V následně přijatém usnesení se **zvýšil limit pojištění na 3 miliony Kč**, v návaznosti na to **dojde ke zvýšení pojistného u hromadného pojištění na částku 4600 Kč ročně**. Celá problematika pojištění, včetně nutnosti navýšení limitu pojistného, bude advokátnímu stavu objasněna v některém z nejbližších čísel Bulletinu advokacie.

Představenstvo ČAK vyslechlo zprávu advokáta JUDr. Jana Suka, člena kontrolní rady ČAK, o dosavadních **provedených opravách Kaňkova paláce**. Podstatná část je již hotova, vyjma provizoria v přízemí, s nimiž jsou další záměry. Představenstvu bylo navrženo, aby při vchodu do budovy z boční strany od Ústavu státu a práva došlo k zasklení průchodu, na tomto zasklení by byl umístěn památník, který se nyní nachází v podloubí. Ve vlastním zaskleném průchodu by pak vznikly tři zóny – tzv. studená čekárna, teplá čekárna s recepcí ČAK a přechod do kavárny oddělený neprůhlednou prosklenou stěnou. Byl by to částečný návrat do doby před necitlivou rekonstrukcí paláce. Vznikla by rozsáhlá důstojná recepce sídla ČAK a také památník listopadu 1989 by byl lépe ošetřen než v průchodu, kde se nalézá nyní, když se tu mříže v podvečer zamýkají a uhlídat pietu a důstojnost místa je pro vlastníka budovy zcela nemožné. Po diskusi členů představenstva a doplňujících návrzích byl přijat návrh rozpočtu, návrhy doby realizace a dalších prací s tímto záměrem souvisejících. V tuto chvíli se jeví jako reálná možnost realizace projektu v příštím roce.

JUDr. Antonín Mokřý, místopředseda ČAK, informoval o **projektu „Find-a-lawyer“**, jehož se ČAK stala 13. účastníkem. Projekt je rozvíjen tak, že by měl umožnit každému občanu EU v jeho mateřském jazyce nalézt advokáta v konkrétní zemi.

JUDr. František Smejkal, člen představenstva a předseda rozpočtového výboru ČAK předložil představenstvu písemnou zprávu o provedeném **auditě za rok 2009**. Výrok auditora zní, že účetní závěrka ČAK podává věrný a poctivý obraz aktiv, pasiv a finanční situace ČAK k 31. 12. 2009 a stavu nákladů, výnosů a výsledků jejího hospodaření za rok 2009 a je v souladu s českými účetními předpisy. JUDr. Smejkal předložil rovněž zprávu o čerpání sociálního fondu.

JUDr. Martin Vychopeň, předseda ČAK, seznámil členy představenstva s vyhodnocením pilotního provozu identifikačních karet pro advokáty, advokátní koncipienty a evropské usazené advokáty s tím, že tento projekt probíhal v měsících červenci a srpnu 2010 u KS v Praze a Hradci Králové a u OS v Benešově. Výsledek pilotního provozu je takový, že řešení a obsluhující personál jsou připraveni na ostrý provoz. Podrobně seznámil členy představenstva s problémy, které v průběhu pilotního provozu vznikly, a s kladným přístupem ministerstva spravedlnosti. Podle vyjádření MS nejsou k bezpečnosti softwaru a kartám žádné námítky. Představenstvo ČAK vyhlásilo proto **výběrové řízení na dodavatele karet a ustanovilo komisi k hodnocení došlých nabídek**.

Předseda ČAK tlumočil rovněž podnět AK Havel & Holásek na **zřízení nové sekce ČAK – sekce daňového práva**. Po diskusi bylo rozhodnuto, že výhledově je zřízení této sekce přijatelné, ovšem bude tomu předcházet analýza dosavadního stavu počtu sekcí, jejich obsazení a činnosti a navrhne se koncepční řešení celého stavu pro budoucnost.

Podrobný zápis z 10. schůze představenstva ČAK (stejně jako všechny ostatní) jsou všem advokátům a advokátním koncipientům k dispozici na www.cak.cz/rubrika Orgány Komory/Představenstvo/Zápis z jednání.

4. ročník golfového turnaje advokátů **ADVO-CUP**

DNE 11. 6. 2010 SE NA GOLFOVÉM HRŠTI GOLF CLUB PODĚBRADY USKUTEČNIL JIŽ 4. ROČNÍK GOLFOVÉHO TURNAJE ADVOKÁTŮ ADVO-CUP.

V minulých ročnících se museli pořadatelé i hráči poprat s nepřízní počasí, a ani letos tomu nebylo jinak, počasí bylo opět extrémní. Tentokrát se však nikdo nemusel bát deště ani zimy, ale naopak úpalu či dehydratace. Teploty se v den turnaje vyšplhaly k tropickým hodnotám. To bylo bohužel nad síly některých účastníků, kteří se ještě den před turnajem houfně odhlašovali, či nakonec nedorazili vůbec. Ti, kteří se však nenechali odradit, zaslouží obdiv, protože hrát golf v takovém počasí je skutečně adrenalinový zážitek. Snad se organizátorům povede pro příští rok zařídit slunečno a 25 °C :-).

I v letošním roce měl počet účastníků oproti předcházejícím ročníkům stoupající tendenci a přes řadu odhlášených hráčů se na hřišti nakonec sešlo celkem 63 hráčů z okruhu advokátů a advokátních koncipientů, což je oproti minulému roku (41) milý nárůst.

Náročné parkové hřiště v Poděbradech řádně prověřilo herní schopnosti všech zúčastněných. Na hráče čekalo technické hřiště se spoustou úzkých fairwayí lemovaných hustým lesem, množstvím vody (a také všudypřítomných komárů), kde byla každá nepovedená rána potrestána ztrátou míčku a pochopitelně také minimálně jedné rány. Golfisté měli možnost zahrát si na vyhlášené kombinaci jamek č. 12 – 14, tedy na lesní pětiparové jamce s dvěma doglegy, na jednom z nejtěžších čtyřparů v republice připomínajícím svým tvarem hokejku a na dalším obtížném čtyřparu, na kterém je přístup na green ztížen přítomností jezírka při pravé straně.

Letos si organizátoři připravili tři novinky. První z nich bylo rozdělení hráčů do tří kategorií, v nichž se stejně jako v minulých ročnících soutěžilo na stablefordové body. V první kategorii HCP 0 – 25 se na třetím místě umístil JUDr. Karel Herr, druhé místo patřilo JUDr. Zbyňku Zapotilovi a vítězem se stal Mgr. Jan Jaroš s 39 stablefordovými body. Ve druhé kategorii HCP 25,1 – 36 patřilo třetí místo Mgr. Robertu Kašemu, druhý skončil Mgr. Alexander Klimeš a na nejvyšší stupínku stanul JUDr. Petr Gallat rovněž s 39 stablefordovými body. Třetí kategorie HCP 37 – 54 nebyla výsostnou mužskou záležitostí, neboť třetí skončil JUDr. Ing. Jan Komárek, CSc., druhý JUDr. Ing. Petr Vašíček a vítězkou se stala JUDr. Kristýna Outlá. Druhou novinkou bylo samostatné vyhodnocení vložené soutěže longest drive pro ženy a muže. Longest drive o nejdelší odpal na jamce č. 3 se podařilo ukořistit Mgr. Aleši Eppingerovi, mezi ženami předvedla nejdelší odpal Eva Müllerová. V druhé vložené soutěži nearest to pin, která proběhla na 9. jamce, se nejvíce dařilo JUDr. Zdeňku Čechurovi, který se první ranou dostal do vzdálenosti 480 cm od vlajky. Třetí a patrně největší změnou bylo zavedení tzv. canon startu, kdy všichni účastníci vyrazí do turnaje současně, jen každý flight z jiné jamky. To je příjemné zejména po skončení turnaje, kdy také všichni víceméně současně skončí a tím je eliminováno někdy zdoluhavé čekání na vyhlášení vítězů.

Všichni umístění si odnesli vkusné poháry a dárky, ostatní snad alespoň dobrý pocit ze hry.

Po dohrání byl pro všechny připraven raut. Při této milé příležitosti byl prostor pro zhodnocení celé akce, probrání sportovních zážitků a také pro degustaci kvalitního vína, jehož ochutnávka byla zajištěna společností FERDINAND PIEROTH Praha, s. r. o.

Organizátoři opět děkují České advokátní komoře za poskytnuté finanční prostředky, regionální zástupkyni ČAK JUDr. Julii Šindelářové za podporu a pomoc při organizaci, Kosmetickému studiu Prima Donna Heleny Jančové za pěkné sponzorské dary, Golf Clubu Poděbrady za zajištění zázemí a pohoštění a v neposlední řadě všem účastníkům turnaje za výborné sportovní výsledky a dobrou náladu.

Závěrem, vzhledem k pozitivním ohlasům konstatujeme, že tradice turnaje ADVO-CUP bude pokračovat i v roce 2011. Podrobnosti o konání se všichni dozví prostřednictvím Bulletinu advokacie a webových stránek ČAK.

✿ Organizátoři JUDr. RADEK SPURNÝ a JUDr. KRISTÝNA OUTLÁ

Komparativní studie o problematice střetu zájmů ve vybraných zemích EU

ODBOR MEZINÁRODNÍCH VZTAHŮ ČAK ZPRACOVAL NA ZÁKLADĚ ODPOVĚDÍ OD PŘÍSLUŠNÝCH ADVOKÁTNÍCH KOMOR KOMPATIVNÍ STUDII O PROBLEMATICE STŘETU ZÁJMŮ PŘI POSKYTOVÁNÍ PRÁVNÍCH SLUŽEB A O MOŽNOSTI ZASTUPOVÁNÍ KLIENTŮ VE SPORU STEJNOU ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘÍ.

Je takový střet zájmů národní právní úpravou povolen?

Země	Extrakt z právní úpravy jednotlivých zemí
Francie	<p>Advokát nesmí být poradcem, zástupcem, ani obhájcem více než jednoho klienta v jedné věci, pokud jsou zájmy jeho klientů ve střetu, nebo, s výhradou souhlasu stran, pokud existuje vážné nebezpečí takového střetu.</p> <p>S výhradou písemného souhlasu stran se advokát zdrží obstarávání věcí všech zainteresovaných klientů, pokud nastane střet zájmů, nebo pokud hrozí, že bude porušeno profesní tajemství, nebo pokud by měla být porušena nezávislost advokáta.</p> <p>Advokát nesmí převzít věc nového klienta, pokud by mohlo být ohroženo tajemství informací poskytnutých dřívějším klientem, nebo pokud by znalost věci dřívějšího klienta advokátem zvýhodnila nového klienta.</p> <p>Pokud jsou advokáti členy jedné advokátní kanceláře (jednoho uskupení poskytujícího právní služby), vztahují se předchozí ustanovení na takovouto kancelář (takovéto uskupení) jako celek a na všechny její/jeho členy.</p> <p>Tato ustanovení se vztahují také na advokáty vykonávající advokacii společnými prostředky (<i>pozn. aut.: v českých poměrech by šlo zřejmě o sdružení</i>), jakmile vznikne nebezpečí porušení profesního tajemství.</p> <p>Stejná pravidla se použijí na osobní záležitosti mezi spolupracujícím advokátem a advokátem, resp. subjektem, s nímž spolupracující advokát spolupracuje.</p>
Irsko	<p>Baristé</p> <p>Baristé nesmí přijmout instrukce ve věci, ve které byli již dříve angažováni v rámci jiné profese či pozice jimi vykonávané či v rámci jiné společnosti, ve které zastávali funkci partnera či ředitele či byli jinak angažováni na půl úvazku. Výjimky z tohoto pravidla mohou být povoleny advokátní komorou.</p> <p>V případech, které zahrnují větší počet stran, musí baristé zvažovat – při obdržení instrukcí pro více než jednu z těchto stran – zda nemůže vzniknout střet zájmů u každého z těchto klientů, a měli by kontaktovat solicitora a dotázat se, zda by některý z těchto klientů neměl být zastoupen baristrem nebo solicitem odděleně.</p> <p>Solicitoři</p> <p>Pokud nastane střet zájmů mezi dvěma klienty ve věci, ve které je advokátní kancelář zastupuje, musí advokátní kancelář ukončit zastupování obou klientů. Jen ve výjimečných případech může jeden z klientů souhlasit, že ve vztahu k druhému klientovi nebude zastupování touto advokátní kancelář ukončeno, tj. může pokračovat.</p> <p>Ke zjištění, zda se jedná o střet zájmů, musí solicitor zvážit, zda se v daném případě jedná o střet údajů (faktů). Má solicitor informace, které by mohly zlepšit pozici druhé strany? I kdyby tomu tak nebylo, nevnímá druhá strana, že se jedná o střet zájmů? Pokud tomu tak je, tak musí solicitor zvážit, zda nebude pro klienta lepší instruovat jiného solicitora. Okolnosti každého případu musí být prošetřeny odděleně (tzv. případ od případu). Měly by být zváženy veškeré faktory jako například „síla“ vztahu mezi solicitem a klientem nebo navýšení nákladů klienta kvůli přechodu k jinému solicitorovi.</p>

Itálie	<p>Advokáti se zdrží poskytování právních služeb ve věci, ve které by mohlo dojít ke střetu zájmů se zájmy klienta anebo by toto konkrétní poskytování právních služeb narušilo poskytování právních služeb ve věci odlišné, ke které byla advokátovi udělena plná moc/mandát, a to i ve věci „neprofesní“ povahy.</p>
Lucembursko	<p>Pravidla týkající se střetu zájmů jsou formulována ve vnitřním předpise Lucemburské advokátní komory. Tento vnitřní předpis stanoví, že advokát nesmí být poradcem, zástupcem, ani obhájcem více než jednoho mandanta v jedné věci, pokud je mezi mandanty střet zájmů nebo vážné nebezpečí takového střetu.</p> <p>Advokát se zdrží poskytnutí porady, zastupování nebo obhajování stran, které jsou ve sporu, když jim dříve poskytoval právní pomoc v rámci jedné věci.</p> <p>Pokud později dojde ke střetu zájmů mezi více mandanty v jedné věci, advokát nesmí nadále zastupovat žádného z mandantů.</p> <p>Advokát, který pravidelně zastupuje zájmy jednoho mandanta, nesmí v zásadě zastupovat ve věci vedené proti tomuto mandantovi.</p> <p>Nesmí se stát zástupcem mandanta, pokud hrozí porušení důvěrnosti informací poskytnutých jiným mandantem nebo pokud obeznámenost advokáta s věcmi tohoto jiného mandanta by mu (<i>pozn. aut.: novému mandantovi</i>) byla na škodu.</p> <p>Advokáti vykonávající advokacii v rámci jedné kanceláře se považují za jednu entitu povinnou respektovat předchozí ustanovení.</p>
Maďarsko	<p>Obecná úprava v občanském zákoníku</p> <p>Zástupce nesmí pokračovat ve věci, pokud protistrana nebo jinak zainteresovaná strana je osobou, kterou zastupuje, nebo pokud je tento zástupce sám stranou řízení. Zástupce – právnická osoba je oprávněna pokračovat ve věci, kde je možný střet zájmů, se souhlasem zastupované osoby.</p> <p>Úprava v zákoně o advokacii</p> <p>Advokát nesmí přijmout mandát od jiné strany, pokud by se jednalo o zastupování proti jeho klientovi. Advokát smí přijmout mandát, v rámci kterého bude zastupovat stranu proti svému bývalému klientovi, pokud zde ovšem není žádné propojení mezi bývalým případem a případem novým; advokát může jednat coby advokát proti svému bývalému zaměstnavateli, pokud jejich zaměstnanecký poměr skončil minimálně před třemi lety, a pokud se advokát v rámci svého původního pracovního vztahu v této věci neangažoval.</p>
Německo	<p>Advokát se musí zdržet zastupování nové strany, pokud zastupoval jinou stranu či jí poskytl poradenství v téže věci, pokud je zde konflikt zájmů, nebo pokud přišel do styku s věcí jiným profesním způsobem definovaným v § 45 a 46 zákona o advokacii. Tento zákaz se týká též všech advokátů vykonávajících s ním advokacii společně anebo ve společných/sdílených prostorách, bez ohledu na právní či organizační uspořádání. Toto se nepoužije, pokud v určitých případech klient výslovně souhlasil po obdržení úplné informace od svého advokáta s případem konfliktu zájmů a kde to není v rozporu se zájmem spravedlivého výkonu spravedlnosti.</p>
Nizozemí	<p>Advokát nesmí zastupovat zájmy více stran, pokud jsou tyto zájmy ve střetu nebo pokud by zde byla reálná šance takového střetu.</p>
Polsko (radci prawni)	<p>Právní rádce (radca prawny) nesmí zastupovat ani jednat jakýmkoliv jiným způsobem v konkrétní věci jménem více než jednoho klienta, pokud by toto jednání vedlo ke střetu zájmů. Pokud střet zájmů nastane v průběhu zastupování klienta ve věci, je právní rádce povinen spolupráci ukončit.</p>
Rakousko	<p>Advokát musí odmítnout zastupovat nebo i odmítnout jen poskytnout rady, pokud v téže či jen související věci již zastupoval protistranu či již v té samé věci působil jako soudce či státní zástupce. Rovněž nesmí oběma stranám sloužit v téže věci nebo jim oběma i jen poskytnout radu.</p>

<p>Skotsko</p>	<p>Etická pravidla konflikt zájmů zakazují. Sama tato pravidla nepřipouštějí výjimky ze zákazu pracovat pro klienty, mezi nimiž je aktuální konflikt zájmů. Nicméně Etická pravidla rozlišují mezi aktuálním a potenciálním konfliktem.</p> <p>K možným výjimkám</p> <p>Etická pravidla obsahují sice zákaz konfliktu zájmů, nicméně občasně vydávaná „Praktická pravidla“, schvalovaná představenstvem Law Society, uvádějí, že:</p> <p>a) Praktická pravidla z r. 1986 vypočítávají výjimky z obecného zákazu, aby stejná advokátní firma pracovala pro prodávajícího i kupujícího, pokud jde o pozemky nebo budovy (jde např. o případ, že jsou strany sdruženými společnostmi, veřejnými institucemi, vládními ministerstvy či agenturami, nebo jsou příbuzensky spjaté pokrevně, adopcí či sňatkem, a nebo v blízkém okolí není jiný solícitor, kterého by se klient mohl rozumně zeptat.</p> <p>b) Praktická pravidla z r. 2008 konstatují, že solícitoři nesmějí konat pro dva či více klientů, kde je mezi nimi konflikt zájmů, nebo pro kteréhokoliv klienta, mezi jehož zájmy a zájmy solícitora či praxí solícitora takový konflikt je. Tato pravidla říkají také, že dokonce i tam, kde je konflikt zájmů pouze potenciální, musí solícitoři klienta varovat. Kde je potenciální konflikt významný, solícitoři mohou konat pro obě strany s plným vědomím a souhlasem klientů.</p> <p>c) Kde už k porušení zákazu, popř. výjimky z něj, došlo, lze se obrátit na Skotský solícitorský disciplinární tribunál, kde se případy posuzují a rozhodují individuálně.</p> <p>d) Zvláštní situace nastává tam, kde jde o konflikt zájmů, nicméně se souhlasem informovaného klienta. Tu lze akceptovat pouze v případě, že jde pouze o potenciální konfliktní situaci. Když už jde o aktuální konflikt, Pravidla neznačí výjimku ze zákazu.</p>
<p>Slovensko</p>	<p>Advokát je povinen odmítnout poskytnutí právní služby, pokud v té samé věci nebo věci související poskytl právní služby jinému, jehož zájmy jsou v rozporu se zájmy toho, kdo o ně žádá, nebo pokud protistranu zastupuje advokát, s kterým vykonává advokacii společně, nebo pokud informace, kterou má o jiném klientovi nebo o bývalém klientovi by mohla toho, kdo o poskytnutí právních služeb žádá, neoprávněně zvýhodnit, nebo pokud jsou zájmy advokáta nebo osob jemu blízkých v rozporu se zájmy osoby, které by se právní služby měly poskytnout.</p>
<p>Španělsko</p>	<p>Advokát nemůže hájit zájmy klienta, které jsou v rozporu se zájmy jiných klientů, které obhajuje, nebo s jeho vlastními zájmy.</p> <p>V případě střetu zájmů mezi dvěma klienty téhož advokáta musí advokát odmítnout zastupování obou, pokud oba klienti nevyjádří souhlas s tím, aby advokát zastupoval jednoho z nich.</p> <p>Advokát může nicméně hájit zájmy všech stran jako mediátor nebo při přípravě a vystavování dokumentů smluvní povahy, v takovém případě však musí striktně a výlučně zachovat objektivitu.</p> <p>Advokát nemůže přijmout zastupování ve věci, ve které by byl nucen jednat proti svému bývalému klientovi, pokud zde existuje riziko, že by profesní tajemství týkající se důvěrných informací získaných od bývalého klienta bylo porušeno nebo že by tyto informace mohly být použity ve prospěch klienta nového.</p> <p>Advokát také nesmí zastupovat více klientů ve stejné věci, pokud hrozí střet zájmů mezi nimi samými, existuje riziko porušení advokátního tajemství nebo pokud by byla dotčena svoboda a nezávislost advokáta samotného.</p> <p>Pokud různí advokáti pracují ve stejné advokátní kanceláři, v jakékoli formě sdružení, zmíněná pravidla jsou aplikována na skupinu jako celek, na všechny a každého člena zvlášť.</p>

✿ Zpracoval: odbor mezinárodních vztahů ČAK
(stav k 6. 9. 2010)

Stanovisko CCBE

k problematice střetu zájmů

Britská SRA (Solicitors regulation authority) předložila CCBE (Evropská rada advokátních komor) k posouzení obsáhlý návrh na uvolnění pravidla 3 (konflikt zájmů) a souvisejícího pravidla 4 (povinnost mlčenlivosti a její zproštění), upravených Etickým kodexem britských solicitorů. Tento návrh měl formu rozsáhlého souboru otázek, z nichž samotných vyplývá, jaký záměr případně SRA v tomto ohledu měla, nepochybně pod tlakem různých zájmových skupin.

CCBE až s vědeckou pečlivostí analyzovala řadu dílčích aspektů zadání a jejich důsledků pro veřejnost, pro klienty, pro advokacii a pro její obecnou prestiž v Evropě. Návrh byl posuzován ve dvou kolech, poslední stanovisko CCBE je z 23. 1. 2010. Po obsáhlé analýze, ať už přímo nebo vyslovením závažných pochybností, CCBE de facto návrhy odmítla. SRA proto k zamýšlené novelizaci Etického kodexu britských solicitorů nepřistoupila.

Není záměrem celý rozsáhlý materiál překládat, vyjmenovávat a glosovat všechny detaily, ale **přidržel se těch nejdůležitějších otázek a těch nejpádnějších protiargumentů CCBE.** Není pochyb o tom, že pokud jsou Etická pravidla ČAK konformní s Etickými pravidly CCBE, která se opakovaně v posudku citují, lze se vesměs s důkladně zdůvodněnými stanovisky CCBE ztotožnit.

A. CCBE považovalo za prioritní zjistit potenciální výhody a rizika navržené novelizace z hlediska zájmů

1. klienta
2. advokátní firmy
3. advokátní profese
4. Evropy

V následujících výňatcích jsou uváděna pouze ta nejdůležitější sta-

noviska CCBE. Podklad, který byl posuzován, není sice k dispozici, ale stanoviska CCBE jsou natolik jasně formulována, že snad ani není třeba ho zkoumat. Lze je aplikovat i na české podmínky a pro případnou argumentaci pro i proti uvolnění striktního zákazu konfliktu zájmů.

1. Zájem klienta

Návrh předložený CCBE ke konzultaci vychází z předpokladu, že klienti reformu chtějí a že by pro ně byla výhodná. Advokátní profese je založena na nezávislosti, nezbytné mj. i pro klienta. Klient nemůže zavazovat advokáta, aby konal v rozporu s touto zásadou či etickými pravidly. Kromě toho, základní zájem klienta, když pověřuje advokáta, je získat nejvyšší kvalitu rady a ochrany. *Jde o princip důvěry.* Pokud by byl advokát subjektem rozdílných zájmů, byl by nucen upřednostnit některé z nich, a tak by konal ve prospěch jednoho z klientů, na náklady toho druhého.

Jaká by byla kritéria volby? Je možné, že by mohlo jít o povahu či výši odměny, kterou klient přináší. Nikdy však nelze při konzultaci o možných řešeních předvídat konflikt zájmů, jak se bude jevit, když bude už problém zjištěný. Přirozeně, že advokát patrně upřednostní klienta, který přinese větší příjem firmě v předpokládaném čase. A nakonec, firma si volí klienta. Což tento vývoj samotný nepoškodí zájem druhého klienta spíše, než kdyby advokátní firma od začátku odmítla konat pro oba klienty s konfliktními či potenciálně konfliktními zájmy? V souvislosti s principem důvěry je klientovým hlavním zájmem získat co nejlepší radu a ochranu. Pokud bude ovšem advokát předmětem různorodých zájmů a nakonec bude nucen upřednostnit jednoho klienta na úkor jině-

ho, bude znevýhodněný klient nucen nalézt a znovu informovat jinou firmu. Bude více platit (poplatky firmě původní i nové). Jeho zájmem je tedy znát všechny případné konflikty zájmů ihned, na samém počátku.

Ve zkratce, návrh tak, jak je formulován, **upřednostňuje velké mezinárodní advokátní firmy**, čímž by se upevňovala jejich oligopolistická pozice na trhu. Konsekventně by tato situace umožnila těmto několika firmám, které mají různé právní týmy, koncentrovat všechny klienty, vč. těch, jejichž zájmy by byly konfliktní. Oligopolistická situace by byla navíc posílena tím, že by bránila vstupu nových advokátních firem na trh nebo odchodu klientů s konfliktními zájmy k jiné firmě. Omezená nabídka advokátních služeb by byla proti zájmům klientů, přičemž, ačkoli by byl krátkodobý zájem u určitých klientů uspokojen, dlouhodobý zájem by byl ohrožen. Navíc, každá oligopolistická situace vede zákonitě ke zvýšení ceny služeb a někdy i ke snížení kvality.

Dokonce ani nastolení tzv. **sofistikovaného klienta** nevylučuje předpokládaná rizika, a to dokonce významná. Navíc se tím opět nastoluje rozdělení klientů - nerovnoprávné - na sofistikované a ty druhé. Jde o diskriminaci klientů. Ti nesofistikovaní budou v ještě horší pozici tím, že budou vyloučeni z možnosti získat konzultaci těch několika firem, které jsou schopné radit sofistikovaným klientům. A je tu také nejistota související s definováním, kdo je a kdo není sofistikovaným klientem. Tím by mohl být buď právník sám, nebo ten, kdo má přístup k právníkově společnosti, nebo ten, kdo obdržel nezávislou právní radu k věci samé, a to dříve, než mohl poskytnout tzv. „informovaný souhlas“, a kdo je schopen (podle mínění advokátní firmy), pochopit implika-

ce, které pak nastanou. Nakonec tedy zůstává na advokátní firmě, aby určila, zda je klient sofistifikovaný či nikoli, a proto se stává stranou, která může či nemůže profitovat z uvolněných pravidel konfliktu zájmů.

CCBE už jednou přijalo jednomyslné stanovisko proti diskriminaci založené na kvalitě klienta, a to ve svých „Comments on Commission progress report on competition in professional services“. Tento text byl schválen plenárním zasedáním CCBE 19. listopadu 2005. Uvádí se zde, že advokáti jsou předmětem „regulace“ ve veřejném zájmu, nikoliv v zájmu více či méně sofistifikovaných klientů, kteří jsou adresáty advokátních služeb.

CCBE přijala v Chartě hlavních advokátních principů pravidlo (a) týkající se nezávislosti advokáta vůči klientovi: „...advokát musí také zůstat nezávislým na klientovi, jestliže advokát musí dosáhnout důvěry třetích stran a soudů. Skutečně, bez takové nezávislosti by advokát nemohl garantovat kvalitu svojí práce“.

2. Zájem advokátních firem

Jediný, jasně identifikovatelný zájem nastolení výjimek z pravidla 3 je zvýšit počet klientů stejné advokátní firmy, a proto i obratu. Nicméně, dlouhodobé riziko pro firmy je větší než výhody dosažitelné v krátké čase.

Kontrola konfliktu zájmů nikdy nemůže být zárukou prevence rizika konfliktu zájmů mezi partnery firmy, což může vést v krajním případě i k rozdělení firmy. Kontrola nějakým nezávislým místem, která bude i tak prováděna ex post, když je už konflikt deklarován, není řešením. Je tedy lepší prevence než léčba a je lépe limitovat či zamezit konfliktu zájmů mezi partnery advokátní firmy předem. Jinak by se firma mohla rozpadnout. A konečně, výjimka ze zákazu konfliktu zájmů může prospět pouze firmám určité velikosti: firmy s dostatečnými prostředky na vyrovnání se s výjimkami budou schopny radit klientům v konfliktních situacích, zatímco jiné, finančně méně schopné, ne.

V kombinaci uvedených faktů s diskriminací založenou na kvalitě klien-

tů – sofistifikovaných, či ne – se vytváří dvoukolejná etika: jedna použitelná na firmy určité velikosti, radící sofistifikovaným klientům, a jiná, použitelná na jiné firmy, radící klientům „nesofistikovaným“.

3. Zájem profese

Uvolnění pravidel konfliktu zájmů je výslovně zaměřeno na limitovaný počet firem, zejména na firmy velkého rozsahu, sídlící převážně v Londýně (v českém případě v Praze, maximálně v Brně). CCBE soudí, že menšina advokátních firem, pochopitelně z těch největších, by se mohla dožadovat změny pravidel, které již byly schváleny všemi navazujícími předpisy. Ovšem ke škodě většiny advokátů a advokátních firem ostatních.

Dále by to vedlo k oslabení důvěry veřejnosti obecně, a klientské zvláště, k advokátní profesi.

A konečně, změna pravidla 3 zakládá rozdílnost mezi kauzami spornými a poradenstvím. A právě pouze poradenství se návrh uvolnění zákazu konfliktu zájmů týká. K zachování jednoty profese by se měly snahy o nastolení jakékoliv dvoukolejnosti zcela minimalizovat.

4. Zájem Evropy

Prevence vzniku konfliktu zájmů je esenciálním pravidlem pro všechny advokátní komory v Evropě. Fundamentální povahu tohoto pravidla zdůrazňuje Charta základních principů advokátní profese CCBE.

B. K otázce SRA, zda pravidla a návrhy uvedené v návrhu uvolnění zákazu konfliktu zájmů budou dostatečnou ochranou proti třem hlavním rizikům:

1. riziku porušení hlavní zásady Solicitorských etických pravidel, tj., že má solicitor a firmy sloužit oběma, „klientům i společnosti“,
2. riziku, že klient nemá znalosti nebo zkušenosti nezbytné k pochopení nového uspořádání,
3. riziku, že důvěrná informace není dokonalá a úplná,

se CCBE vyjadřuje takto:

1. Etická pravidla obsahují záruky integrity, nezávislosti, zájmů klientů, standardu služeb a veřejné důvěry. CCBE zjistilo, že uvolnění pravidla zákazu konfliktu zájmů podmiňuje všechny tyto povinnosti a aspekty a že to bude pro klienty na újmu. Uvolnění by šlo proti nezávislosti advokátů, zejména vzhledem ke klientům. Konvergence zájmů, včetně ekonomických, v rámci jediné firmy radící klientům v případě konfliktu, bezpochyby naruší standard služeb. A půjde to i proti zájmům klientů, veřejné důvěry k advokátní profesi, což je nade všechny již citované negativní důsledky zamýšlených změn.

2. Pokud jde o možnost, že se klient vědomě (informovaně) rozhodne:

- Vývoj konfliktu zájmů je svou povahou nepředvídatelný a dokonce i ti klienti, kteří jsou sofistifikovaní, nemohou ve věci poskytnout skutečně úplný a zaručený informovaný souhlas.
- Tam, kde nastane neřiditelný konflikt, jsou katastrofické důsledky pro klienta stejné, ať je sofistifikovaný, nebo ne.
- Proto není možné, aby klient reálně poskytl informovaný souhlas – vždyť když vývoj nemůže odhadnout solicitor, jak by ho mohl předvídat on.

3. Pokud jde o „děravost“ důvěrné informace:

Charta základních principů Evropské advokátní profese objasňuje rámec principu důvěrnosti. V Principu (b) se zde uvádí, že je právo a povinnost advokáta držet klientovy záležitosti v tajnosti a respektovat profesní tajemství. Je to dualita v principu samém: nejde jen o právo advokáta, ale také o základní lidské právo klienta! Nicméně riziko, že důvěrná informace může být použita proti zájmům klienta, se de facto zvyšuje, když stejná advokátní firma radí klientům s rozdílnými zájmy (proti-kladnými).

❖ Odbor mezinárodních vztahů ČAK

3,5% ROČNÍ VÝNOS. TÝDENNÍ POBYT V TATRÁCH. AŽ UŽ JSTE FYZICKÁ OSOBA, PRÁVNICKÁ OSOBA NEBO PRÁVNICKÁ OSOBNOST.

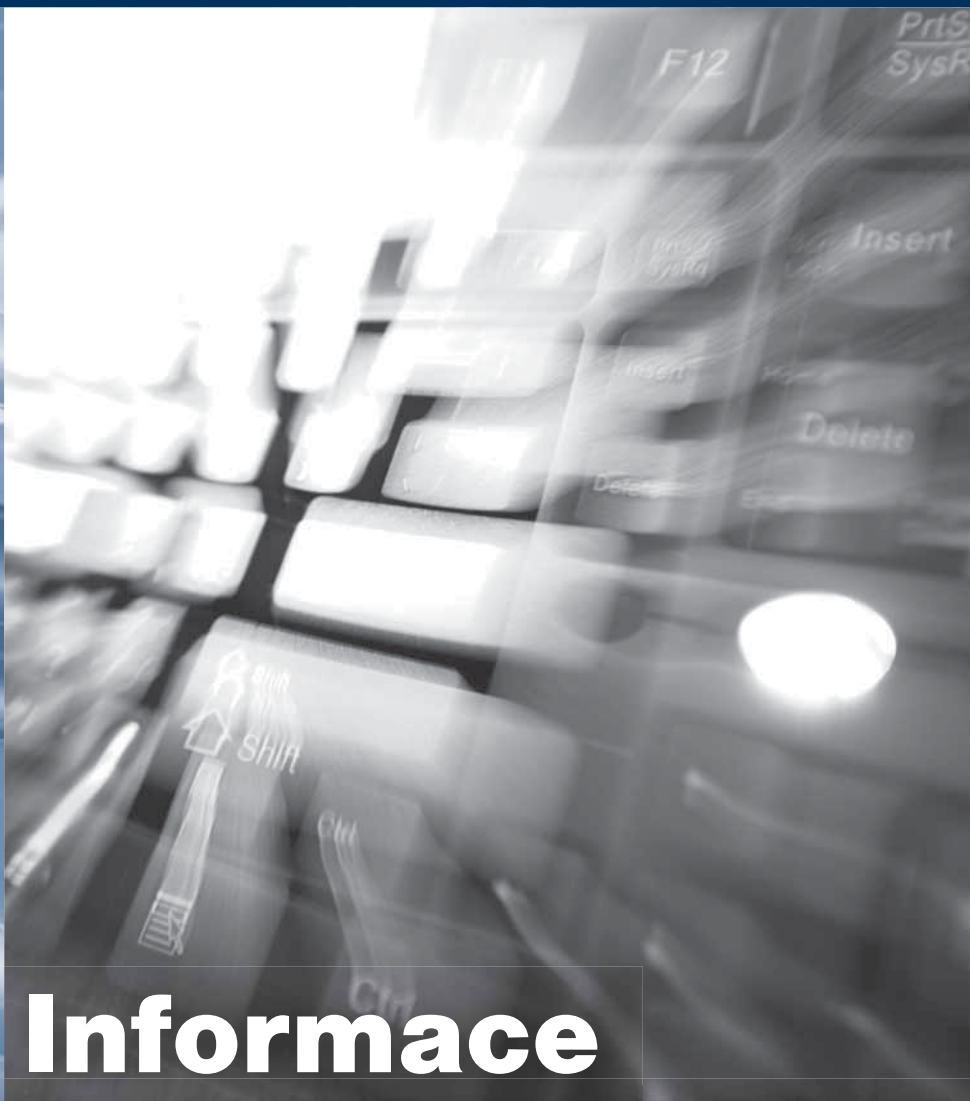
Jedna smlouva, jednoduché a transparentní podmínky pro všechny a bankovní vklad s nejvyšším výnosem na trhu. Naše služba Clear Deal představuje výhodný způsob, jak zhodnotit vaše finance i finance vašich klientů.

Aktuálně si díky naší službě Clear Deal můžete vybrat mezi bankovními termínovanými vklady od půl milionu korun s nejvyšším výnosem na trhu – roční vklad s výnosem 3,5 % p.a., dvouletý s výnosem 4 % p.a. a pětiletý s výnosem 4,5 % p.a. A jako bonus k vkladům od jednoho milionu korun a ke všem pětiletým vkladům vám nabídneme týdenní pobyt v Tatrách pro dvě osoby.

Jsme privátní bankou s nejvyšší mírou individuálního přístupu ke klientům a obchodům. Už dvanáctým rokem realizujeme společné zisky. Díky náročnosti klientů jsme motivováni k nadprůměrným výnosům. A díky výjimečnosti našich výnosů jsou klienti motivováni k tomu, aby nám svěřili své finance.

Pro více informací o službě Clear Deal nás kontaktujte na telefonní lince 800 707 606, www.cleardeal.cz nebo konzultujte se svým nezávislým finančním poradcem.

Informace

a zajímavosti

MĚLI BYSTE VĚDĚT

Přednášky a semináře pro advokáty a advokátní koncipienty ve vzdělávacích a školicích střediscích ČAK	74
Semináře Jednoty českých právníků ve 2. pololetí 2010....	76
Pozvánka na oslavy 15. výročí založení Justiční školy a 8. výročí vzniku Justiční akademie	76
IV. ročník turnaje ČAK v šachu, dámě a mariáši „O šachového krále České advokátní komory 2010“	77
NAKONEC	78 - 80

Přednášky a semináře pro advokáty a advokátní koncipienty v Školicím a vzdělávacím středisku ČAK v Praze v paláci Dunaj

• ve úterý 2. listopadu
2010

ASPI – systém právních informací

Lektor: Mgr. Marcel Bumbalík, Wolters Kluwer ČR, a. s.

Číslo semináře: 41036

Poplatek za seminář: účast ZDARMA

Uzávěrka přihlášek: 26. října 2010

• ve čtvrtek 4. listopadu
2010

Konkurz a oddlužení v praxi

Lektorka: JUDr. Hana Hrstková, soudkyně Krajského soudu v Brně
se specializací na úpadkové právo

Číslo semináře: 41025

Poplatek za seminář: 750 Kč

Uzávěrka přihlášek: 28. října 2010

• ve čtvrtek 11. listopadu
2010

Reorganizace jako způsob řešení úpadku

Lektor: Mgr. Jan Kozák, místopředseda Krajského soudu v Brně, člen
expertní skupiny Ministerstva spravedlnosti ČR pro insolvenční
právo

Číslo semináře: 41026

Poplatek za seminář: 750 Kč

Uzávěrka přihlášek: 4. listopadu 2010

• ve čtvrtek 25. listopadu
2010

Exekuce cizozemských rozhodnutí v ČR a exekuce našich rozhodnutí v cizině

Lektorka: JUDr. Martina Kasíková, místopředsedkyně Krajského soudu
v Praze

Číslo semináře: 41029

Poplatek za seminář: 750 Kč

Uzávěrka přihlášek: 18. listopadu 2010

• ve čtvrtek 2. prosince
2010

Vypořádání společného jmění manželů

Lektorka: prof. JUDr. Milana Hrušáková, CSc., advokátka, děkanka Právnické
fakulty Univerzity Palackého v Olomouci, profesorka katedry
občanského práva a pracovního práva

Číslo semináře: 41031

Poplatek za seminář: 650 Kč

Uzávěrka přihlášek: 25. listopadu 2010

• ve čtvrtek 9. prosince
2010

Nový trestní zákoník a jeho aplikace v praxi

Lektor: JUDr. Radek Mařík, místopředseda Obvodního soudu pro Prahu 10
pro věci trestní

Číslo semináře: 41035

Poplatek za seminář: 750 Kč

Uzávěrka přihlášek: 2. prosince 2010

Semináře probíhají v **Praze 1 v paláci Dunaj, Národní 10** (vchod z Voršílské ul. č. 14), pokud není uvedeno jiné místo konání, obvykle **od 9.00 do 16.00 hodin** s polední pauzou od 12 do 13 hod. Zájemci o účast na těchto akcích vyplní přihlášku, kterou naleznou na internetových stránkách ČAK, www.cak.cz vlevo pod odkazem Vzdělávání advokátů, Vzdělávací akce ČAK, a zašlou ji e-mailem na adresu: seminare@cak.cz. Po potvrzení příjmu přihlášky odborem výchovy a vzdělávání ČAK, uhradí přihlášení účastníci příslušný účastnický poplatek (vložené), které je včetně 20% DPH, na účet č. 6724361001/2700 konstantní symbol: 0308, variabilní symbol: desetimístné číslo složené z pětimístného čísla semináře (viz výše) a pětimístného evidenčního čísla advokáta u ČAK (objednatele) bez pomlčky či lomítka (např. 4100100333). Kopii dokladu o úhradě účastníci vezmou s sebou na seminář, daňový doklad obdrží při prezenci semináře, popřípadě poštou. Účastnické poplatky se bez vážné omluvy tři dny předem nevracejí. Sál je klimatizován. K dispozici je automat na kávu a minerální voda. Žádáme účastníky o včasný příchod, pozdní příchody ruší lektory i posluchače – 15 minut po začátku přednášky je již vstup do sálu omezen.

Bližší informace s podrobnějším programem naleznete na internetových stránkách ČAK na adrese www.cak.cz v levém menu nazvaném **Vzdělávání advokátů, Vzdělávací akce ČAK**. Telefonické informace na tel. č. 224 951 778 – pí Marie Knižová.

Těšíme se na setkání s vámi.

✿ Ing. LENKA PONDĚLÍČKOVÁ, vedoucí odboru výchovy a vzdělávání ČAK

Semináře pro advokáty pořádané pobočkou ČAK Brno v sále Veřejného ochránce práv

• ve čtvrtek 18. listopadu 2010

Změna právní úpravy hospodářských trestných činů

Lektor: JUDr. Pavel Zelenka, předseda senátu Vrchního soudu v Praze

Číslo semináře: 68020

Poplatek za seminář: 700 Kč

Uzávěrka přihlášek: 10. listopadu 2010

Semináře se konají v sále Veřejného ochránce práv, Údolní 39, Brno v době **od 9.00 do 16.00 hodin**.

Zájemci o účast na těchto akcích vyplní přihlášku, kterou naleznou na internetových stránkách ČAK, zašlou ji e-mailem na adresu: sekr@cakbrno.cz, modlitbova@cakbrno.cz a poukáží příslušný účastnický poplatek (tj. 700 Kč včetně DPH v zákonné výši) na účet 6724361001/2700, konstantní symbol: 0308, variabilní symbol: číslo semináře a číslo osvědčení advokáta bez pomlčky či lomítka (např. 680010123). **Doklad o úhradě vezměte s sebou.** Účastnické poplatky se bez vážné omluvy tři dny předem nevracejí. Sál je klimatizován se stolovou úpravou, občerstvení zajištěno. Žádáme účastníky o včasný příchod.

Semináře pro advokáty pořádané v seminární místnosti pobočky ČAK Brno

• ve čtvrtek 4. listopadu 2010

CODEXIS ADVOKACIE – pro začátečníky a pokročilé

Lektor: Radek Repa, DiS., Atlas Software, a. s.

Číslo semináře: 68019

Poplatek za seminář: ZDARMA

Uzávěrka přihlášek: 27. října 2010

Semináře probíhají v seminární místnosti v Kleinově paláci, nám. Svobody 84/15, Brno v době od 9.00 do 13.00 hodin (**pokud není na pozvánce uvedeno jinak**). Zájemci o účast na těchto akcích vyplní přihlášku, kterou naleznou na internetových stránkách ČAK, zašlou ji e-mailem na adresu: sekr@cakbrno.cz, modlitbova@cakbrno.cz. Vzhledem k omezené kapacitě seminární místnosti bude pro zařazení do semináře rozhodující pořadí doručení přihlášek. Příslušný účastnický poplatek (tj. 550 Kč včetně DPH v zákonné výši) poukáží účastníci – až po potvrzení přijetí přihlášky – na účet 6724361001/2700, konstantní symbol: 0308, variabilní symbol: číslo semináře a číslo osvědčení advokáta bez pomlčky či lomítka (např. 680010123). **Doklad o úhradě vezměte s sebou.** Účastnické poplatky se bez vážné omluvy tři dny předem nevracejí. Žádáme účastníky o včasný příchod.

Bližší informace s podrobnějším programem naleznete na internetových stránkách ČAK na adrese www.cak.cz v levém menu nazvaném **Vzdělávání advokátů/Vzdělávací akce ČAK**. Telefonické informace: 542 514 401 pí Modlitbová.

Těšíme se na setkání s vámi.

✿ JUDr. IRENA SCHEJBALOVÁ, ředitelka pobočky ČAK v Brně

Semináře Jednoty českých právníků ve 2. pololetí 2010

Výbor Pražského sdružení Jednoty českých právníků ve spolupráci s Justiční akademií ČR připravil v souladu se svým posláním a stanovami ve druhém pololetí 2010 pro své členy i širší právnickou veřejnost tyto odborné semináře s aktuální právní problematikou, na které vás srdečně zve.

10. listopadu 2010

ODPOVĚDNOST ZA NESPRÁVNÝ VÝKON VEŘEJNÉ MOCI

Přednášející: **JUDr. Jan Vyklický**, předseda Obvodního soudu pro Prahu 10

26. listopadu 2010

NÁJEM BYTŮ A NEBYTOVÝCH PROSTOR VE SVĚTLE JUDIKATURY NEJVYŠŠÍHO SOUDU

Přednášející: **JUDr. Jaroslava Pokorná**, předsedkyně Obvodního soudu pro Prahu 4
JUDr. Jana Dvořáková – Závodská, advokátka

8. prosince 2010

LIKVIDACE DĚICTVÍ A PŘEDLUŽENÁ DĚICTVÍ

Přednášející: **JUDr. Ladislav Muzikář**, soudce Městského soudu v Praze

14. prosince 2010

ZÁKONÍK PRÁCE A JEHO ZMĚNY V ROCE 2011

Přednášející: **JUDr. Ladislav Jouza**
doc. JUDr. Petr Hůrka, PhD., Právnická fakulta UK

Přihlášky je možno poslat faxem na číslo **222 717 719** nebo e-mailem na: **JCPPRAHA@quick.cz**.

Veškeré další dotazy o těchto seminářích získáte u koordinátorů:

JUDr. Ludmila Suchá,
tel. 272 766 026
nebo 607 103 037

JUDr. Božena Burdychová,
tel. 286 881 113
nebo 604 245 079

Všechny uvedené semináře se konají **od 9⁰⁰ – 14⁰⁰ hodin** v přednáškovém sále Justiční akademie ČR v Praze 1, Hyberská 18. Účastnický poplatek činí za každý seminář **950 Kč**, pro členy JČP a advokátní koncipienty pouze **500 Kč**.

Účast na seminářích je uznávána jako součást přípravy advokátních koncipientů k advokátním zkouškám.

Pozvánka na oslavy 15. výročí založení Justiční školy a 8. výročí vzniku Justiční akademie

Ve dnech 11. a 12. listopadu 2010 se v Kroměříži a v Praze konají oslavy 15. výročí založení Justiční školy a 8. výročí vzniku Justiční akademie, nazvané **Vzdělání: minulost – přítomnost – budoucnost**.

Program:

Čtvrtek 11. 11. 2010
10 – 17 hodin
Den otevřených dveří
(v budovách A, B, C v Kroměříži
a v Praze, Hyberská 18)

Čtvrtek 11. 11. 2010
18 – 23 hodin
Společenský večer
(Kroměříž, Masarykovo nám. č. 183
– budova A)

Pátek 12. 11. 2010
9 – 14 hodin
Kulatý stůl o vzdělávání
Diskutovat budou zejména
JUDr. Jaroslav Bureš a JUDr. Karel Čermák.
(Kroměříž, Smetanova 3921 – budova C)

Registrace: **nejpozději do 30. října 2010**

Bližší informace, program a registrační formulář naleznete na **www.jacz.cz** a v systému **ASJA**.

Kontaktní osoba: Ing. Jiří Jachan, tel.: + 420 573 505 112, mobil: +420 737 247 494, e-mail: jjachan@akademie.justice.cz

IV. ročník turnaje ČAK v šachu, dámě a mariáši

„O šachového krále České advokátní komory 2010“

Brno, 12. - 13. 11. 2010

Místo konání: Hotel MYSLIVNA, Nad Pisárkami 1, 623 00 Brno-Kohoutovice (<http://www.hotelmyslivna.cz/>)

Pořadatel: Jihomoravský region ČAK ve spolupráci s AVE-KONTAKT, s. r. o.

Ředitel turnaje: Petr Pisk

Hlavní rozhodčí: Petr Laušman

Právo účasti: členové ČAK bez ohledu na věk a výkonnost

Hrací tempo: šachy 2 x 10 minut na partii, ostatní turnaje podle počtu účastníků

Hrací systém: šachy - švýcarský na 9 kol, ostatní turnaje podle počtu účastníků

Ceny: pohár pro vítěze, diplomy, věcné ceny

Časový harmonogram:

Pátek 12. 11. 2010	16.00 - 18.00	registrace
	18.30 - 21.30	šachy, 1.-5. kolo
	18.30 - 21.30	dáma
	21.30 - 22.30	ochutnávka vín
Sobota 13. 11. 2010	22.30 - ?	volná zábava
	9.30 - 12.00	šachy, 6.-9. kolo
	12.00 - 13.30	oběd
	13.30 - 17.30	mariáš

Startovné: zdarma

Ubytování: Hotel MYSLIVNA, Nad Pisárkami 1, 623 00 Brno-Kohoutovice

Cena dvojlůžkového pokoje: 1350 Kč/pokoj, noc včetně snídaně

Cena jednolůžkového pokoje: 1050 Kč/pokoj, noc včetně snídaně

Každý z účastníků si hradí náklady na ubytování sám a na místě po příjezdu zaplatí přímo organizátorům akce. Požadavek na zajištění ubytování zašlete pořadateli AVE - KONTAKT, s. r. o. nejpozději **do 1. 11. 2010**.

Stravování: Individuální v areálu Hotelu MYSLIVNA, zajištěno drobné občerstvení v průběhu partií.

Přihlášky: Přihlášky s objednávkou noclehů zašlete prosím nejpozději **do 1. 11. 2010** na adresu:

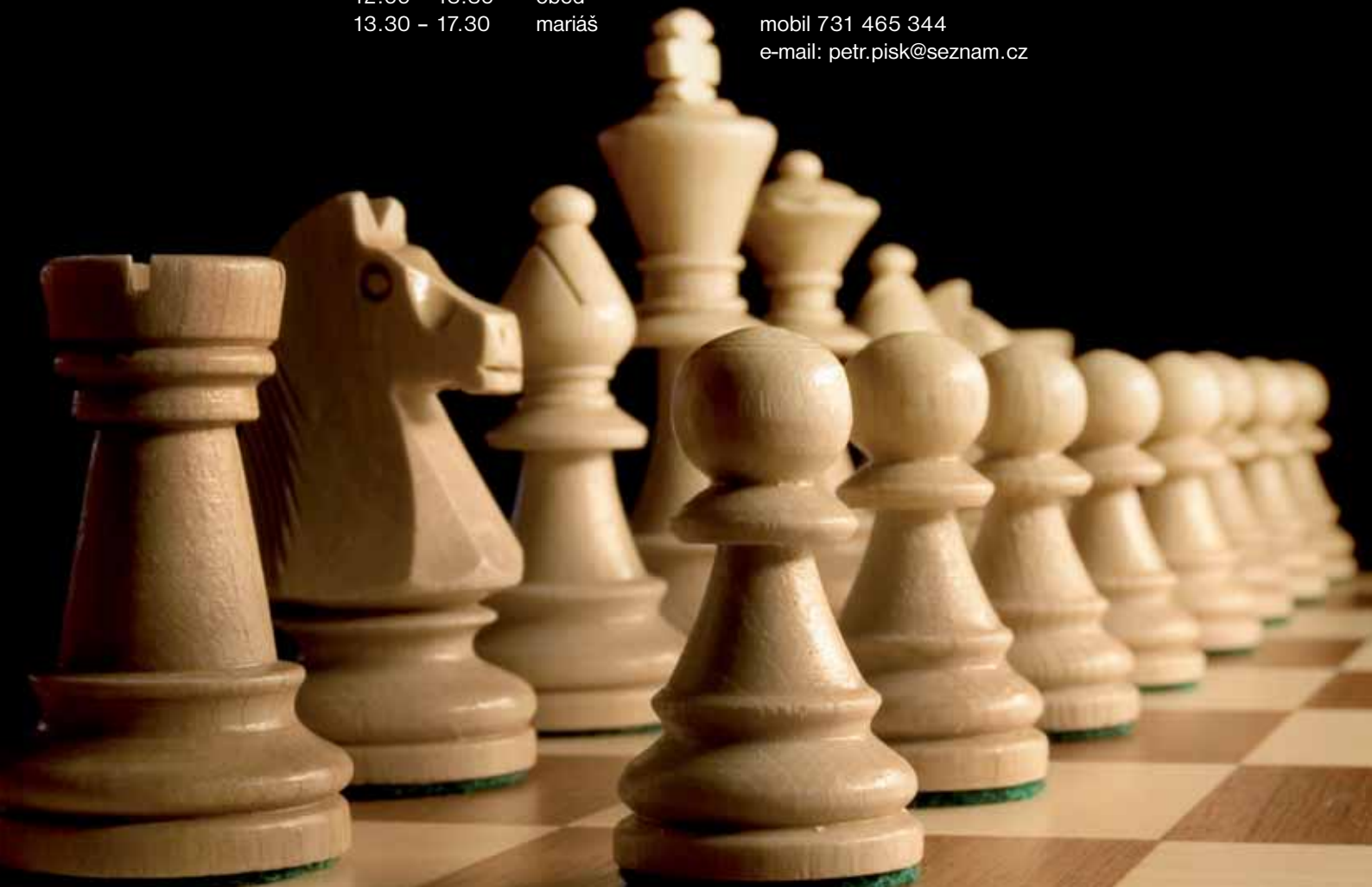
AVE-KONTAKT, s. r. o.

Sukova třída 1556

530 02 Pardubice

mobil 731 465 344

e-mail: petr.pisk@seznam.cz

Chvála nepořádku *aneb* O záludnosti slov

Chvilu jsem hledal cosi jiného, málo důležitého, až jsem z kupy listin na psacím stole vylovil lístek s textem psaným vlastní rukou: *Literární noviny z 3. 2. 2007* (nyní si nejsem jist, zda to nebyly Lidové noviny), *rubrika Kniha týdne – naučná literatura. František Šulc referuje o díle Erica Abrahamsona a Davida Freedmana: A PERFECT MESS – The Hidden Benefits of Disorder. Perfektní nepořádek. Skryté výhody nepořádku. (Vydalo nakladatelství Little, Brown and Company, New York 2006, 327 s.) Pisatel recenze soudí, že jde o jednu z těch knížek, které mají naději stát se bestsellerem právě proto, že neradí, jak se v té či oné oblasti stát dokonalým. Autoři například zjišťují: „Lidé, kteří uvedli, že udržují svůj stůl velice uklizený, stráví v práci v průměru o 36 procent více času hledáním různých věcí, než lidé, kteří tvrdí, že mají stůl docela zaneřáděný. A to nepočítáme čas, který ti s uklizovacími stoly stráví rozdáváním a zařazováním věcí či zpracováním dokumentů nižší priority, aby byly jejich stoly čisté.“*

V citovaném textu mne již dříve překvapilo, že slova „mess“ a „disorder“ jsou do češtiny překládána stejným slovem „nepořádek“. Tentokrát jsem se uchýlil k internetu a požádal o český ekvivalent anglického „mess“. (Na tuhle nabídku od vyhledávače *Seznam* mne teprve nedávno upozornil kolega profesor Bejček a zasloužil se tak nemálo o následující řádky.) Počítač a připojená tiskárna na mne vychrlily hned několik stránek s ekvivalenty jednotlivého slova „mess“ i překlady frází, v nichž se vyskytovalo. Zároveň jsem byl upozorněn: *Vypisuje se pouze prvních 50 nalezených slov.* Mezi ekvivalenty anglického „mess“ jsem pak mimo mnohé jiné našel, že jde o „dávku krmiva nebo píce“; „kaši“; „kupu“; „společné stolování“; „zmatek“. Vyhlednuté „mess“ znamenalo i mnohá česká slovesa jako „plést se do (cizích) věcí“; „zasvinit“; „zmotat“; „zpackat“; „dopalovat“; „otravovat“ i „stravovat se“. Byl tam také „nepořádek“ (coby jeden z jazykových ekvivalentů), takže jsem se spokojil s padesáti nalezenými slovy a neposlechl pokyn: *Zpřesněte, prosím, svůj dotaz.*

Ostatně jsem zjistil, že mám již základ k dalšímu příspěvku pro Bulletin. I sáhnul jsem do nepořádku kupy papírů na psacím stole s nadějí, že v tom zápiskovém zmatku naleznu nějakou další dávku literárního krmiva, jehož prostřednictvím nebudu čtenáře otravovat, i když některé možná dopálím. Našel jsem poznámky, které dokonce mírně navazují na předchozí text a tak doufám, že výsledkem bude alespoň jistý druh kaše, nikoliv nesourodá směs. V každém případě se mé poznámky budou týkat práva a právníků, neboť se nechci plést do cizích věcí. A teď si, laskaví čtenáři, představte, jak by vypadal překlad předchozích vět do angličtiny, pokud by tam neexistovaly jiné ekvivalenty než „mess“, například jen pro české „zmatek“. Zadal jsem zmíněné slovo vyhledávači a ten, aniž jakkoliv zazmatkoval, našel prvních 50 jeho ekvivalentů v anglič-

tině. Zároveň mi bylo opět naznačeno, že se nemusím spokojit pouze s touto porcí nabízených slov.

Svůj dotaz jsem však již dále nezpřesňoval a rozvíjel úvahy rázu právníckého. Stala se mi především jasnější odpověď na otázku, kterou si klade každý eurojurista. (V počítači mi z toho v první verzi vyběhl „euroturista“, což ostatně může být také trefné označení.) Ona otázka zní, jak zajistit kvalitní překlad komunitárních materiálů (mimo jiné směrnic, rozhodnutí Evropského soudního dvora, přihlášek evropských patentů) do jazyků všech členských států. Máme totiž velký nedostatek překladatelů, kteří by dobře znali nejméně dva jazyky a navíc se vyznali ve věcné problematice, které se ten či onen dokument týká. Z rodu sci-fi je (zatím) představa, že by při překladech složitějších textů mohl být takřka nahrazen počítačem „lidský faktor“ nahrazen počítačem. Pravděpodobně bychom dospěli k překladům, které Mark Twain charakterizoval větou: „Massa Bob být dobrá střelec.“

Když jsem takto dospěl ke jménu slavného autora, našel jsem i výpisek z knihy „Pozlacený věk“, kterou spolu s Twainem napsal Charles Dudley (do češtiny přeložili František Gel a Marcela Mašková a v roce 1962 vydalo Státní nakladatelství krásné literatury). Autoři v záhlaví jednotlivých kapitol uvádějí různé (ne)moudrosti, které v závěru knihy překládají. Budiž tu příkladem údajně dánské přísloví „*Bezúhonnost je uprostřed,“ pravil ďábel, když usedl mezi dva právníky.*

Tato narážka na právníky (jedna z nepočítaných) mne obloukem mysli dovedla k tomu, abych v duchu polemizoval s významnou českou vědeckou pracovnící z oboru přírodních věd. Jejich názorů a postojů si jinak velmi vážím, nedávno však v rozhovoru pro rozhlas mluvila o „soft“ oborech, které jsou „lehčí“, neboť nejsou založeny na matematicky přesném myšlení a prý i umožňují „prokecat“ se životem. Až se zase příště setkám s paní profesorkou, odkáži ji na výrok: „Považte, jak obtížná by byla fyzika, kdyby atomy dokázaly přemýšlet.“ Měl ho pronést Murray Gellman, nositel Nobelovy ceny za fyziku.

Znovu jsem se pak vrátil k slovníkovému výpisům z počítače a dospěl jsem, jak jinak, k vědecké hypotéze. Soudci v kontinentální Evropě se stále ještě řídí především zásadou, že času věnovaného na listování v zákoně by nikdy neměli litovat. (Profesor Viktor Knapp to vyjadřoval větou: „Bibli znám, ale vždycky znova nahlédnu.“) Soudci v systému common law s jeho soudcovskou tvorbou práva (judge made law) se zabývají hlavně skutkovými okolnostmi jednotlivých případů a jejich hodnocením. Historicky k tomu pravděpodobně vedla i zvlášť výrazná mnohovýznamovost anglických slov a obrátů. Vždyť takové „mess around“ může znamenat „lenošit“; „pachtit se“; „pakovat se“.

Variace na Wenigovo téma

○ věřoval jsem si nedávno jakési datum v monografii o dějinách francouzské advokacie a narazil při té příležitosti v knize na zajímavou dedikaci:

„Tobě, můj mladý sourozenče, abys poznal důstojnost své profese, jako já jsem se o ní dozvěděl od svého otce, jako já ji předávám svému synovi,“¹ napsal historik francouzské advokacie a advokát Bernard Sur a přiměl mne k tomu, abych si ve francouzsko-českém i česko-francouzském slovníku ověřil, že pro výraz „père“ není uváděn český ekvivalent „školitel“ a naopak...

Od dob Ptahotepových, a možná i ještě dříve, si přitom různí autoři v různých jazycích, píšíce naučení pro své nástupce, zvykli označovat své učedníky „syny“², a, jak *fama crescit eundo*, býval v intencích této tradice za mých začátků v advokacii pražský advokát Pavel Valoušek neformálně označován za „tátu koncipientů“, což se konkrétně v mém případě projevilo i tím, že mne, jak to ve správné advokátské rodině či – chcete-li kanceláři – patří k dobrému tónu, osobně doprovázel při ústní části advokátní zkoušky, a potom z mého zorného úhlu zcela zákonitě i při bezprostředně po ní následující oslavě v tehdy ještě neclintonovské restauraci U tygra.

Dovolil jsem si zvolit poněkud memoárový úvod, poněvadž se ve volném seriálu na téma výchova, vzdělávání a právnické fakulty³ chci tentokrát zaměřit na vztah studenta a vysokoškolského učitele i analogický vztah advokátního koncipienta a jeho šéfa-advokáta, přičemž bych se bez různých písemně zachycených i v ústním podání tradovaných vzpomínkových sekvencí stěží obešel.

O zvěčnělém profesoru obchodního a směnečného práva Právnické fakulty UK a jejím statečném děkanovi v nešťastném roce 1939 Arnoštu Wenigovi-Malovském (1883-1964) se totiž kupodivu z reprezentativních Dějin Univerzity Karlovy přesné informace nedočtete. Autoři příslušných pasáží jej tak např. v rejstříku prezentují jako dvě osoby (Arnošt Wenig a Arnošt Wenig-Malovský), nejsou ve shodě, zda byl v r. 1939 děkanem či nikoliv apod.,⁴ a tak si nemohu než vypomoci vzpomínkami mého tatínka, jemuž profesor Wenig mimo jiné otcovsky kladl na srdce, že „*studenti mají na učiteli poznat, že má zájem o svůj obor a že k nim má dobrý vztah.*“⁵

Wenigovo téma čili adresa vysokoškolským učitelům, případná i pro advokáty-školitele, se dá s použitím dnešní *linguae francae* přeformulovat i do zásady, že je neslučitelné, aby dobrý pedagog byl zároveň *general manager of his (her)*⁶ own career.

Postmoderní aplikaci Wenigovy zásady nyní předvedu ukázkou z kasuistiky.

Přibližně ve stejném období, v němž jsem narazil na Surovu dedikaci, spočinul můj pohled na otázce, připravené kdesi pro zápočtový test:

„*Pramenem zemského práva není:*

- a) *Knihy Tovačovská,*
- b) *Knihy Rožmberská,*
- c) *Knihy Drnovská.*“

Přiznám se, že se mi udělalo mdlo... Za záda se mi postavily stíny členů hvězdné komise, před níž jsem skládal právnické rigorosum, ve složení Jaromír Kincl, Karel Malý a Karel Litsch... Před očima se mi jako na monitoru počítače zrychleně přehrála rozprava právního historika a kodikologa Františka Čády (1895-1975), věnovaná Knize Tovačovské⁷... V uších odezněl znovu referát Nadi Štachové o Knize Rožmberské⁸... Nosem jsem opětovně nasál prach ze staré knihy edice Knihy Drnovské vydané v r. 1868⁹ moravským zemským archivářem a historikem Vincencem Brandlem (1834-1901)... Nic nepomohlo... Nic k zaškrtnutí... Po dlouhých minutách vnitřních muk jsem se odvážil tiše zeptat, zda jsem něco při svých studiích neopomněl...

Moje „neodpověď“ byla správná.

Naznačil jsem již, že bývám někdy nemotorný. Bylo tomu tak i tentokrát... Domníval jsem se totiž zprvu, že jde o likvidační otázku, kterou asi formuloval mně neznámý zakomplexovaný příslušník tzv. klukokracie, aby si dokázal, že přece jenom ví více než jeho o málo desítek měsíců mladší studenti.

Pointa však je nakonec zřejmě v intencích Wenigova leitmotivu.

Představme si, že test, připravovaný pro takové a další podobné případy renomovanou agenturou *Noceo*, bude mít dvacet otázek. Ke splnění je třeba odpovědět správně v sedmácti případech. Papá-novodobý zbohatlík slíbil věnovat synáčkovi za každou správnou odpověď další a další kopii dnes nejoblíbenějšího portrétu Františka Palacké-

1 Srv. B. Sur: *Historie des avocats en France des origines à nos jours*, Paris 1998, str. XV.

2 Srv. blíže i S. Balík: *Maximy vezíra Ptahotepa – starověký etický kodex úředníka*, in: *Principy dobré správy. Sborník příspěvků přednesených na pracovní konferenci dne 22. 3. 2006*, Brno 2006, str. 21-26.

3 Srv. S. Balík: *Zůstanu věrným!*, *Bulletin advokacie* č. 4/2010, str. 80-81; *tyž, Kočka leze dírou...*, *Bulletin advokacie* č. 6/2010, str. 77-78.

4 Srv. J. Havránek, Z. Pouta a kol.: *Dějiny Univerzity Karlovy 1918-1990*, IV, Praha 1998, str. 79, 80, 81, 236, 370, 555, 556, 666.

5 Srv. i V. Knoll, L. Soukup: *Životopis profesora Stanislav Balíka*, in: V. Knoll (ed.), *Pocta Stanislavu Balíkovi k 80. narozeninám*, Plzeň 2008, str. 9.

6 *Dámy prominou*, ale ve své nemotornosti jsem si až nyní uvědomil, že se nosí, aby texty byly genderově vyvážené.

7 Srv. F. Čáda: *Knihy Tovačovská – základy jejího textu. Studie o rukopisech*, 9, 1970, str. 1-56.

8 Srv. N. Štachová: *Na okraj možnosti nové editace tzv. Rožmberské knihy*, in: V. Knoll (ed.), *Acta historico-iuridica Pilsnensia 2006*, Plzeň 2007, str. 66-75.

9 Srv. V. Brandl (ed.): *Knihy Drnovská*, Brno 1868.

ho. Synek jde test jen zkusit. Podepíše jej a uvede správně své číslo, pod nímž je zapsán na zápočet z daného předmětu. Zjistí pak obratem, že prvé čtyři otázky jsou nad jeho síly. Další ani nečte, odevzdá prázdný papír... Tři prameny práva zemského mu právě vydělaly jednoho Palackého...

A pak, že autor testovací otázky nemá rád svůj obor, jímž jsou dějiny, i studenty zároveň...

Zmíněné testování i další kroky činěné v dojmu, že má proběhnout jakási technokraticky koncipovaná revitalizace vzdělávacího systému, např. též normováním duševní práce vysokoškolských učitelů podle počtu konaných přednášek či vyzkoušených studentů,¹⁰ má svá úskalí.

Stoupenci naznačovaných metod argumentují cílem dosáhnout především maximální objektivitu a transparentnosti.

Dotáhneme to až k oné dokonalosti, že posléze v blízkém období po-postmoderny důkaz vyplněným testem bude moci exaktně vyhodnotit i Nejvyšší správní computer?

Nepřibývá i v Bulletinu advokacie článků o praktické rétorice či stylistice, jaké se v právnických časopisech 19. a 20. století nemusely tisknout, neb tehdejší právníci je nepotřebovali hledat?

10 Na Fakultě právnické ZČU by tak prý nově na jednoho vyzkoušeného studenta mělo vyjít 0,33 normohodiny...

11 Srv. i S. Balík, Kaprasův právněhistorický seminář a další osudy jeho nejaktivnějších účastníků, in: Pocta Aleši Skřivanovi. Sborník příspěvků jeho žáků k 50. narozeninám, Praha 1994, str. 3-8.

12 Srv. M. F. Quintilianus, Základy rétoriky, Odeon, Praha 1985, str. 546, 553.

Kolik kreditů by asi bylo odebráno dobrovolným pozvaným účastníkům pověstného soukromě pořádaného Kaprasova právněhistorického semináře,¹¹ z nichž se později stali nejen vynikající právní historikové, ale – jak lze namátkově doložit příkladem profesora Vladimíra Solnaře (1899-1976) – dodnes uznávaní odborníci v oborech platného práva, za neomluvenou absencí?

Kolik normohodin bych měl potvrdit do strukturovaného výkazu a elektronicky prezentovaného životopisu mým učitelským a profesním vzorům, za nimiž jsem nedocházel kvůli zápočtu, ale právě proto, abych je – jak se psávalo donedávna v životopisech – poslouchal?

Ve dvanácté knize spisu Základy rétoriky Marcus Fabius Quintilianus nadešpsal jednu kapitolu titulem *Řečníkem může být jen čestný muž, další Řečník musí znát to, co formuje mravy*.¹² Nevidím způsob, jak mladou generaci k těmto dovednostem vést jinak, než co nejvíce osobním přístupem a podle vzoru *verba movent, exempla trahunt*...

Jsem skálopevně přesvědčen, že Arnošt Wenig-Malovský předával štafetově mému tatínkovi i zkušenost, že vysoké školy mají být vysokými školami především pro studenty, jejich výchovu a studium, pro naše budoucí *confrères*, na jejichž skutečné, a nikoliv pouze formální vzdělání a výkaznictví to dnes občas svádí pozapomínat...

Nezapomeňme proto, prosím, Wenigovu sentenci poslat dále...

◆ JUDr. PhDr. STANISLAV BALÍK

POZOR, VAŠE LÁSKA KE SPRÁVEDLNOSTI HRANIČÍ S MASOCHISMEM.

Aktuelles

Grusswort des Präsidenten der Republik zum 20. Jubiläum der Gründung der Tschechischen Rechtsanwaltskammer	3
Beitrag des Justizministers JUDr. Jiří Pospíšil zur Konferenz über die moderne Ethik der Rechtsanwaltschaft	4
Beitrag des Präsidenten der Tschechischen Rechtsanwaltskammer JUDr. Martin Vychopeň	6
Die Tschechische Rechtsanwaltschaft hat auf der Prager Burg das 20-jährige Jubiläum der Wiedererlangung ihrer Unabhängigkeit gefeiert Ivana Cihlářová, Iva Chaloupková	10
Suchen Sie mit uns nach dem Porträt von Jan Nepomuk Kaňka!	14
Informationen zum Galaabend im Rahmen des Wettbewerbs Jurist des Jahres 2010	18
Anwaltsforum – das Portal für Anwaltsprofis	22
Die Anwaltsroben sind ab dem 1. 6. 2011 in den Gerichtssälen Pflicht – wie und wo sie rechtzeitig besorgt werden können Iva Chaloupková	24
Informationen zum 3. Jahrgang des Wettbewerbs Juristisches Unternehmen des Jahres	32

Aus Rechtstheorie und Praxis**Artikel**

Zusammenfassung	34
Moralische Aspekte des Rechts und der rechtlichen Interpretation Irena Pelikánová	35
Die materielle und formelle Wahrheit im gegenwärtigen Zivilprozess Stanislav Brtník	42
Zum Hindernis der Amtsausübung gem. § 381 des Handelsgesetzbuches Vladimír Szabo	45
Zur Abrechnung der Mehrwertsteuer bei der Änderung des Satzes ab dem 1. 1. 2010 bei der Erstattung der Aufwendungen für rechtliche Vertretung vor Gericht Václav Pátek	48

Aus der Rechtsprechung

Die Respektierung der Beschlussgründe des Verfassungsgerichts, die Entscheidung über die Verfahrenskosten aus verfassungsrechtlicher Sicht	52
Die Entlohnung des Rechtsanwalts bei Vertretung in einem Rechtsstreit über gemeinsames Ehegattenvermögen bei dem Abschluss einer außergerichtlichen Vereinbarung	54

Aus der Fachliteratur

Jaromír Sedláček (Hrsg. Jiří Spáčil): Recht der Schuldverhältnisse, I. – III. Teil (Karel Marek)	57
Ondřej Lichnovský: Strittige Fragen des steuerrechtlichen Verfahrens (Ondřej Dráb)	58

Aus der Rechtsanwaltschaft**Kolumne von Karel Čermák**

Aus meinem e-Leben	60
--------------------------	----

Aus der tschechischen Rechtsanwaltschaft

Aus der Disziplinarpraxis Jan Syka	61
Aus der Vorstandssitzung der Tschechischen Rechtsanwaltskammer icha	65
4. Jahrgang des Golfturniers der Rechtsanwälte ADVO-CUP Radek Spurný, Kristýna Outlá	66

Aus Europa

Komparative Studie über die Problematik der Interessenkonflikte in ausgesuchten EU Ländern	67
Stellungnahme des CCBE zur Problematik der Interessenkonflikte	70

Informationen und Wissenswertes**Was Sie wissen sollten**

Vorlesungen und Seminare für Rechtsanwälte und Rechtsanwaltskonzipienten in den Ausbildungs- und Schulungszentren der Tschechischen Rechtsanwaltskammer	74
Seminare des Tschechischen Anwaltvereins im zweiten Halbjahr 2010	76
Einladung zur Feier des 15. Jubiläum der Gründung der Justizschule	76
IV. Jahrgang des Schach- Dame- und Mariageturniers der Tschechischen Rechtsanwaltskammer „Um den Schachkönig der Tschechischen Rechtsanwaltskammer 2010“	77

Zum Schluss

Ein Lob auf die Unordnung oder über die Hinterhältigkeit der Worte Petr Hajn	78
Variation zum Wenig Thema Stanislav Balík	79
Zeichnung von Lubomír Lichý	80

Inhaltsverzeichnis	81
--------------------------	----

Zusammenfassung/Summary	82
-------------------------------	----

Table of Contents	83
-------------------------	----

Irena Pelikánová: Moralische Aspekte des Rechts und der rechtlichen Interpretation

Die renommierte Autorin behandelt auf interessante Art und Weise die enge Beziehung der Moral, der Ethik und des Rechts damit, dass das Recht in der Beziehung zur Moral nicht autonom sein kann. Die Autorin vergleicht das naturrechtliche und das positivistische Konzept. Sie hebt die Bedeutung eines guten Rechts für die persönliche Gewissheit und Sicherheit hervor, deshalb kann das Recht nicht von der Moral isoliert werden. Der Artikel befasst sich weiterhin mit dem Inhalt selbst von moralischen Regeln und ihrer Auslegung aus einem historischen, philosophischen und ethischen Blickwinkel damit, dass de facto jeder Einzelne die angeborene Fähigkeit besitzt, ehrenhaftes und unehrenhaftes Handeln zu unterscheiden. Die gegenseitige Wirkung des Rechts und der Moral behandelt die Autorin auch mit Verweis auf das geltende Recht. Für die Effektivität des Funktionierens des Rechts muss deshalb das Umfeld eines Rechtsstaates geschaffen werden, wichtig ist ebenfalls die Notwendigkeit der Qualität aller Einheiten des rechtlichen Mechanismus, d.h. die Existenz einer Schicht von kompetenten Fachleuten. Aus dem Artikel ergibt sich, dass nicht nur die alleinige Kenntnis des Rechts wichtig ist, aber ebenfalls die moralische und ethische Reife derer, die sich am Gang der Gerechtigkeit beteiligen, weil es anderenfalls zum Zerfall des Rechtsstaats kommt. Die Autorin dokumentiert an praktischen Beispielen die möglichen Konflikte zwischen einer rechtlichen und einer moralischen (ethischen) Norm. Der Artikel befasst sich weiterhin mit dem Prinzip des guten Glaubens und dem Widerspruch mit guten Sitten, und zwar sowohl aus dem Blickwinkel von innerstaatlichen Vorschriften, als auch aus dem Blickwinkel von Tendenzen, wie z.B. dem Europäischen Vertragsrecht. Der Artikel schließt sehr gut an das Thema der Konferenz der Tschechischen Rechtsanwaltskammer über die Rechtsanwalsethik an, die am 17.9.2010 auf der Prager Burg stattgefunden hat.

Stanislav Brtník: Die materielle und formelle Wahrheit im gegenwärtigen Zivilprozess

Der Autor befasst sich mit der Beziehung des Grundsatzes der Kontradiktion des Verfahrens zur formalen und materiellen Wahrheit. Er kommt zu dem Schluss, dass die formale und materielle Wahrheit insoweit ihren ursprünglichen Sinn verliert und das Ergebnis des kontradiktorischen Verfahrens eine prozessuelle Wahrheit ist. Dies bedeutet dem Artikel nach allerdings eine Resignierung bezüglich der Feststellung der objektiven Wahrheit. Der Artikel beschäftigt sich unter anderem mit der Untersuchung der Natur der Unterlagen, die der Entscheidung des Gerichts zu Grunde liegen, insbesondere mit der Natur von unstrittigen Tatsachen und aus dieser Hinsicht ebenfalls mit dem Problem der Qualifizierung des Geständnisses des Angeklagten.

Vladimír Szabo: Zum Hindernis der Amtsausübung gem. § 381 des Handelsgesetzbuches

Der Autor widmet sich in dem Artikel der Auslegungsproblematik des § 381 des Handelsgesetzbuches, der von dem Hindernis der Amtsausübung in den Organen einer juristischen Person aus Gründen einer vorangegangenen Tätigkeit in einer vergleichbaren Funktion einer juristischen Person, hinsichtlich deren Vermögen der Konkurs erklärt wurde, handelt. Er beschreibt drei Möglichkeiten der Interpretierung der gegebenen Bestimmung, die jeweils an anschaulichen Beispielen demonstriert werden, einschließlich des Hinweises auf mögliche Probleme bei jeder von ihnen.

Václav Pátek: Zur Abrechnung der Mehrwertsteuer bei der Änderung der Gebühr ab dem 1.1.2010 bei der Erstattung der Aufwendungen für rechtliche Vertretung vor Gericht

Ab dem 1. 1. 2010 hat sich der Satz der Mehrwertsteuer von 19% auf 20% erhöht. Der Autor beschäftigt sich mit der Frage, welcher Mehrwertsteuersatz für Verfahren angewandt werden soll, die bereits vor dem 31. 12. 2009 durchgeführt wurden, falls die Abrechnung der Aufwendungen und der Entlohnung erst nach dem 1. 1. 2010 erfolgt. Der Artikel handelt auch von Fällen, in denen über die Entlohnung (die Aufwendungen) bei einer Pflichtvertretung (-verteidigung) das Gericht entscheidet. Als entscheidend betrachtet der Autor den Augenblick, in dem der Rechtsanwalt von der Beendigung der Verteidigung (Vertretung) Kenntnis erhält. Durch diese Ansicht polemisiert der Autor mit der Ansicht, die in der Entscheidung des Höchstens Verwaltungsgerichts der Tschechischen Republik zum Ausdruck kam. Der Autor ist auf Steuerfragen spezialisiert.

Irena Pelikánová: Moral aspects of the law and legal interpretation

This reputable author examines the close relationship of morality, ethics and the law in an interesting manner stating that the law may not and cannot be autonomous in relation to morality. The author compares the concept of natural law and legal positivism. She stresses the importance of good law for personal security and safety and therefore law cannot be isolated from morality. The article also deals with the actual contents of moral rules and their interpretation in historical, philosophical and ethical terms given that de facto each individual has the natural ability to tell the difference between honourable and dishonourable proceedings. The author also looks at the interaction of law and morality with reference to valid law. The environment of a legal state must be created for the effective function of the law and the need is important of the quality of all components of the legal mechanism, i.e. the existence of a class of competent professionals. The article

states that importance of the knowledge of the law is not importance in itself as the moral and ethical maturity of those who contribute to the running of the system of justice, otherwise this would result in the breakdown of the legal state. The author uses practical examples to show possible conflict between the legal and moral (ethical) norm. The article also discusses the principle of good faith and the contradiction with good morals both in terms of national regulations and trends in European contractual law for example. The article follows up very well the subject of the Czech Bar Association conference on lawyer ethics which was held on 17 September 2010 at Prague Castle.

Stanislav Brtník: Material and formal rules in the present judicial process

The author deals with the relationship of the principle of the contradiction of the process regarding formal and material truth. He concludes that formal and material truth somewhat loses its original sense and the result of the contradicting process is procedural truth. However, according to the article this does not mean resigning from finding the objective truth. The article also analyses the nature of source documents for court decisions, especially the nature of indisputable facts and, in these terms, also the problem of the qualifications of the defendant's admission of guilt.

Vladimír Szabo: With reference to an obstacle to perform the office under Section 381 of the Commercial Code

The author writes in the article about the problems of interpreting Section 381 of the Commercial Code which discusses the obstacle of performing the office of a member of a corporate body in view of previous activity in the same office of a corporate body the assets of which have been pronounced bankrupt. It describes three interpretations of this provision, always demonstrated by illustrated examples, including the outline of the possible pitfalls of each one of these interpretations.

Václav Pátek: On calculating VAT with the change in its rate as of 1 January 2010 for reimbursement of costs of legal representation at court

The VAT rate was increased as of 1 January 2010 from 19 % to 20 %. The author deals with the question of what rate of VAT should be applied to proceedings which took place before 31 December 2009 given that the costs and calculation of remuneration takes place after 1 January 2010. The article discusses cases when the court decides about remuneration (costs) for mandatory representation (defence). What the author considers decisive is the moment when the lawyer learned of the end of defence (representation). The author polemicalises with the opinion expressed in the decision of the Supreme Administrative Court of the Czech Republic. The author is a specialist in tax issues.

Current News

Welcoming speech of the President of the Republic for the 20 th anniversary of the establishment of the CBA	3
Speech of the Minister of Justice, Jiří Pospíšil at the conference on modern lawyer ethics	4
Speech of the President of the CBA, Martin Vychopeň	6
The Czech legal profession celebrated 20 years of its re-established independence at Prague Castle Ivana Cihlářová, Iva Chaloupková	10
Join us in the search for the portrait of Jan Nepomuk Kaňka!	14
Information about the gala evening of the Lawyer of 2010	18
Legal forum – portal for law professionals	22
Lawyers' gowns compulsory in courtrooms as of 1 June 2011 – how and where to procure them on time Iva Chaloupková	24
Information regarding the 3th Year of the Law Firm of the Year competition	32

Legal Theory and Practice**Articles**

Summary	34
Moral aspects of the law and legal interpretation Irena Pelikánová	35
Material and formal truth in the present judicial process Stanislav Brtník	42
With reference to an obstacle to perform the office under Section 381 of the Commercial Code Vladimír Szabo	45
On charging VAT with the change in its rate as of 1 January 2010 for reimbursement of costs of legal representation at court Václav Pátek	48

Judicature

Respecting the reasons for a judgment of the Constitutional Court, decision about proceedings costs in terms of constitutionality	52
Lawyer's remuneration for providing representation in a dispute over the settlement of a tenancy by the entirety (now joint property of spouses) in case of concluding the out-of-court agreements	54

Professional Literature

Jaromír Sedláček (ed. Jiří Spáčil): Law of Obligations, I. – III. Vol. (Karel Marek)	57
Ondřej Lichnovský: Disputable issues concerning tax proceedings (Ondřej Dráb)	58

Legal Profession**Karel Čermák's Column**

From my e-life	60
----------------------	----

Czech Legal Profession

Disciplinary Practice Jan Syka	61
Meeting of the Board of Directors of the CBA icha	65
4 th Annual Lawyers' Golf Tournament ADVO-CUP Radek Spurný, Kristýna Outlá	66

Europe

Comparative study on the issue of the conflict of interest in selected EU countries	67
Opinion of the CCBE concerning the issues of conflict of interest	70

Information and Points of Interest**You should know**

Lectures and seminars for lawyers and legal trainees at the CBA educational and training centres	74
Seminars of the Czech Lawyers' Association in the second half of 2010	76
Invitation to the celebration of the 15 th anniversary of the foundation of the School of Justice	76
Fourth annual CBA tournament in chess, draughts and whist "For the 2010 Chess King of the Czech Bar Association"	77

Finally

Praise be to Disorder or About the Trickery of Words Petr Hajn	78
Variations on the Wenig Theme Stanislav Balík	79
Drawing by Lubomír Lichý	80

Inhaltsverzeichnis	81
Zusammenfassung/Summary	82
Table of Contents	83